Serie nouă
MAI 2019
5
(CCXIV)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- ✓Premiile revistei "Actualitatea Muzicală" pe 2018
- ✓Avanpremieră SIMN 2019
- ✓Festivalul CLUJ MODERN (I)
- ✓Sanremo 2019
- ✓Recordurile lui Marius Țeicu
- ✓Seniori de 5 stele

În imagine:
Laureați şi invitați la premiile A.M.
(foto: Cristina Ardelean)

Pălăvrăgeala ca acordaj pentru posibilitatea înțelesului

Dacă reclama e sufletul comerțului, prin corespondență, am putea spune că pălăvrăgeala este acordajul înțelesului. Dar ce înseamnă a pălăvrăgi în beneficiul înțelesului? De exemplu, a vorbi vrute şi nevrute cu prietenii la un *drink*, după un concert la care au fost mai toți convorbitorii (unii poate că au cântat chiar ei). De regulă, conotăm pălăvrăgelii un fel de a pierde timpul fără o finalitate anume, pur şi simplu ca stare. E adevărat că timpul de ordin lucrativ se pierde. Se potențează, însă, timpul de caracter reflexiv, ca răgaz de aducere laolaltă sub intuiția unui înțeles comun, fără valențe de rit academic, dar savuros. De cele mai multe ori, nimicul de disipare formulativ-verbală cu care rămâi după răgazul pălăvrăgelii de după un concert are o funcție atât coezivă, cât şi primenitoare igienizând multitudinea impresiilor neexprimate încă, în vederea acordării unor înțelesuri de substanță, din care propria reflecție să poată nutri edificator. Pălăvrăgeala ne apare astfel ca un fel de rău necesar. Nu este o stare de compromis, ci de necesitate asumată activ, deliberat, într-un registru social de tip familiar şi mod colocvial. Din păcate, la noi, mai ales după concertele cu accent pe evenimentul repertorial (în special de ultimă oră), se pleacă steril, insular, interogația reflexivă fiind inhibată prin absența oricărui dialog pălăvrăgitor cu un altul asemenea ție ca anvergură intelectuală şi/sau chip profesional. Aproape se fuge aiurea (incluzând şi înțelesul de acasă) motivat de temele unor gânduri străine de cele audiate. Mai degrabă tresar din memorie cele văzute: o ținută, un accesoriu vestimentar, o anume figură sau un anumit gest. Mai apoi, dacă se pune problema, totul se reduce la impresii de ordin senzorial (plăcut/neplăcut) sau emoțional (frumos/urât) şi, în cel mai bun caz, la o evaluare rațională frustă (corect/incorect, coerent/incoerent, simplu/ simplist, echilibrat/excesiv, interesant/ banal ş.a.m.d.). Cu alte cuvinte, posibilitatea reflecției este anihilată de încremenirea etichetărilor de tot felul. Dinamica gândului şlefuibil începând cu faza inițială a dezbaterii ca/prin pălăvrăgeală este anihilată de schema unor prejudecăți denotând o percepție superficială. Este modul intens practicat de a rămâne cu un ceva de valoarea nimicului, propria devenire de conştiință neaflându-şi resort. Altfel zis, fără pălăvrăgeală conştiința nu-şi capătă suflu de reflecție, iar fără elanul conştiinței reflexive spiritul nu-şi poate manifesta zborul de anvergură creativă. E bine, deci, să putem pălăvrăgi puțin după un eveniment repertorial concertat în spațiul public. Desigur, nu se cuvine să rămânem doar cu experiența acestui stadiu. Eclectismului pălăvrăgelii trebuie să îi urmeaze tematismul dezbaterii, la fel de colocvială, dar mult mai disciplinată formal spre a putea fi etalată percepției generale. Pe undeva între pălăvrăgeală şi dezbatere se află critica, în formatul cronicii de concert. Ea poate stimula sensul şi

amplitudinea unei posibile dezbateri. Prospectarea muzicologică de ordin analitic survine abia după aceea, prin expertiza celor avizați. Acordat şi îndrumat astfel, ultimul cuvânt reflexiv îl va avea publicul, dar la nivel de persoană lăuntrică, inaspectuală şi totuşi prezentă activ. Privind din afară este o reflecție inefabilă verbal, dar întru totul făuritoare de adevăr, ca valoare de sens al propriei deveniri interfațată de un înțeles autentic, nedefinit şi permanent deschizător.

George BALINT

DIN SUMAR

Premiile AM pe anul 2018........................**2-6**
Avanpremieră SIMN 2019............................**7**
Pe scena Ateneului...............................**8-14**
La Sala Radio.......................................**15-17**
Festival CLUJUL MODERN 2019 (I)......**20-22**
***Simfonia a IV-a* de G. Enescu la Sibiu**...**19-20**
International Opera Awards..................**28-29**
Sanremo 2019....................................**33-35**
Recordurile lui Marius Țeicu.................**36-37**
Seniori de 5 stele.................................**38-39**
Pop-rock...**41**

Repetabila bucurie

Istoria premiilor revistei noastre (ele vor deveni cândva legendare!) se pierde, ca să spunem aşa, în negura veacurilor, mai precis în cea a secolului trecut. Pentru că nici nu se înfiinţase bine revista, în 1990, că în primăvara lui 1991 am şi purces la acordarea distincţiilor noastre pe anul anterior, tradiţia menţinându-se până în ziua de azi, ajungându-se acum, fireşte, la ediţia a 29-a. Ne închipuim cum trece un fior de nelinişte, nerăbdare, curiozitate, emoţie în rândul muzicienilor de toate vârstele, dar mai ales tineri, când primăvara se apropie: oare pe fruntea cui se vor aşeza laurii la noua ediţie a galei "Actualitatea Muzicală", cine va fi fericitul/a care va intra în istorie? De fapt, cununa de lauri este virtuală, premiul constând şi în acest an în consistenta pungă cu cărţi de la editura Litera, partenerul nostru tradiţional, în diploma ce-şi va găsi locul, în ramă, pe peretele laureatului şi într-un trandafir, toate înmânate cu graţie de campioana la nataţie Andra Aslam, fiica lui Costin, secretarul nostru de redacţie, ajutat în toate cele de colega Oana Georgescu. Suntem o echipă mică, dar vioaie, meritul nostru, al fiecăruia, nefiind decât acela de a vă propune lună de lună (întârzierea tipăririi revistelor la început de an datorându-se acelora care au tot amânat semnarea bugetului, dar mereu reuşim să recuperăm) o publicaţie profesionistă, obiectivă, serioasă, acoperind tot spectrul vieţii muzicale autohtone şi nu o dată internaţionale. Într-un "cuvînt înainte" pilduitor, redactorul-şef George Balint a făcut o necesară punere "în pagină" şi în temă, îndeosebi pentru cei care participau pentru întâia oară la festivitate: "Spre deosebire de *a da* şi *a lua*, a căror conotaţie este de ordin lucrativ sau comercial, *a oferi* şi *a primi* exprimă o legătură aparte, ţinând de trăinicia unei comunităţi. Aşadar, într-o comunitate cum este şi aceea a iubitorilor de muzică, suntem bucuroşi să putem oferi şi primi nu doar valori de cânt, ci şi expresii de recunoştinţă pentru cei care sunt dedicaţi acestei atât de inefabile şi totuşi pregnante arte a sunetelor. De aproape trei decenii, revista Actualitatea Muzicală – publicaţie a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România – oferă în fiecare primăvară o serie de premii menite să onoreze personalităţi ale vieţii muzicale din toate domeniile interpretative, de la academic la divertisment, dar şi pentru management artistic – muzical. Este un moment de sărbătoare care se împlineşte nu doar prin prezenţa publicului, ci, mai ales, prin participarea celor chemaţi să le primească. Fie ca această sărbătoare să necontenească!".

Octavian Ursulescu, Mihai Cosma, Adrian Iorgulescu, George Balint

Nu o dată am întâlnit în mass-media, referitor la premiile revistei noastre, cum că ar fi cele ale Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, confuzie datorată cu siguranţă faptului că este vorba de forul nostru tutelar şi că spaţiul (ah, dacă mai auzim "locaţie" ne explodează tastatura!) în care are loc evenimentul este acelaşi – aula de mare eleganţă a Palatului Cantacuzino, unde ne avem sediul. Dar, atenţie, distincţiile, prestigioase şi mult mai numeroase, remunerate corespunzător, acordate de UCMR preced cu cel puţin o lună, de fiecare dată, gala "A. M.", aşa cum s-au petrecut lucrurile şi anul acesta. În plus, trofeele noastre vizează în special zona interpretativă şi de management muzical, având un specific aparte, aşa cum a subliniat apăsat preşedintele UCMR Adrian Iorgulescu în intervenţia dânsului, făcută ca de obicei înainte de a da startul evenimentelor. Preşedintele Iorgulescu a reiterat independenţa totală a premiilor revistei, stabilite de colegiul redacţional, ele fiind însă

Ciprian Ţuţu

aprobate, aşa cum este normal, de biroul de conducere al UCMR. Să nu uităm că dânsul a avut rolul decisiv în apariţia publicaţiei şi mai ales în trecerea de la ediţia tipărită pe hârtie de ziar (ehe, aşa cum era ea, cu fotografii care adesea arătau jalnic, s-a vândut şi la Sala Palatului, şi la Teatrul de revistă "Constantin Tănase", chestie greu de crezut azi!) la cea actuală, color, în ţiplă, pe hârtie velină, la nivelul oricărei tipărituri de peste hotare. Doamna Venera Stîngă, de la casa de discuri Eurostar, ne relata că într-o bună zi o reputată artistă care în prezent locuieşte în SUA

Oltea Şerban-Pârâu

a văzut pe o masă, la sediul firmei, câteva exemplare din "Actualitatea Muzicală", pe care le-a frunzărit surprinsă şi încântată, declarând că suntem la nivelul oricărei publicaţii americane! Este vorba de Carmen Mureşan, cunoscută interpretă de muzică uşoară (a condus ani buni, pe când era încă în ţară, Trio Expres), devenită celebră sub numele de Carmen Harra, mai întâi dincolo de Ocean. Carmen, gata, ţi-ai asigurat un amplu articol elogios în paginile noastre!

Conform tradiţiei, au fost anunţate şi înmânate mai întâi distincţiile ţinând de zona cultă. **CIPRIAN ŢUŢU**, câştigătorul "Premiului pentru interpretarea şi promovarea repertoriului muzical românesc contemporan de creaţie corală", a beneficiat de un laudatio din partea lui George Balint, care, între altele, a spus: "Ciprian Ţuţu - doctor în muzică - este astăzi cunoscut celor mai mulţi dintre noi datorită posturii de dirijor al Corului Academic Radio, la pupitrul căruia se află din 2016. Activitatea sa ca maestru de cor este bogată atât prin varietate, cât şi prin repertoriu. Bunăoară, încă din 2000 a devenit dirijorul Corului *Gheorghe Dima* din Braşov. Apoi, din 2012 ocupă funcţia de maestru de cor la Opera Braşov în cadrul căreia a participat la realizarea a peste 100 de spectacole de operă şi operetă, precum şi la susţinerea a numeroase gale de concert. Totodată, Ciprian Ţuţu desfăşoară şi o intensă activitate în sfera învăţământului academic, în calitatea de lector la Facultatea de Muzică Braşov, instituţie unde este titular încă din 2004. Ca dirijor al clasei de operă, dar şi al orchestrei Facultăţii, a coordonat numeroase proiecte de lucrări vocal-simfonice şi de operă. În anul 2011 devine membru al cvintetului vocal *Anatoly*, alături de care participă la concerte, recitaluri, festivaluri şi concursuri în ţară şi străinătate. Împreună cu ceilalţi membri ai formaţiei a realizat două compact discuri – *Tainica grădină* (2012) şi *Poveste de Crăciun* (2013), precum şi un DVD intitulat *Ninge iar* (2015), pe care le semnează în calitate de interpret (bariton) şi aranjor. Cu câţiva ani în urmă (2015), în baza unei burse acordate de Universitatea Transilvania din Braşov, a participat la *Masterclass-ul Internaţional de Dirijat şi Cânt Coral de la Sarteano*, Italia, unde a avut posibilitatea să studieze cu doi reputaţi maeştri americani: Simon Carrington (Yale University SUA, fondator al sextetului vocal *The King's Singers*) şi Brian O'Connell (Boston University din SUA), dar şi cu Bronislawa Falinska (Padua Music Conservatory, Italia). Premiul pe care i-l oferim astăzi aduce un salut faptului că, dincolo de profesionalismul prestaţiilor sale dirijorale, Ciprian Ţuţu caută constant să promoveze în viaţa de concert creaţii inedite din bogatul repertoriu românesc dedicat corului în ipostazele de a cappélla sau cu acompaniament instrumental (pian/ orchestră).". A preluat ostilităţile Mihai Cosma, care a recomandat călduros, în aplauzele asistenţei, pe ceilalţi doi laureaţi, cu consistente detalii în cazul fiecăruia. "Premiul pentru proiecte media dedicate muzicii româneşti" a fost înmânat reputatului om de radio **OLTEA ŞERBAN PÂRÂU** pentru "COOLsound 100". COOLsound 100 – Scena virtuală a muzicii clasice româneşti – www.coolsound.ro – reprezintă deschiderea unei porţi virtuale pentru publicul zilelor noastre către istoria muzicii clasice şi contemporane româneşti, văzută prin cheia aniversării Centenarului României. Proiectul, coordonat de doctor în muzicologie Oltea Şerban-Pârâu, pune în valoare în primul rând diversitatea acestei muzici, din punct de vedere componistic, al abordărilor interpretative şi al genurilor muzicale. Componenta principală este *Monografia virtuală a muzicii româneşti*, care se

Răzvan Ioan Dincă, Mihai Cosma

deschide cu 20 de pagini biografice ce conţin acele elemente pe care le caută în primul rând un amator de cultură al zilelor noastre – video, imagine şi text, atât în română, cât şi în engleză. Elementul de unicitate şi modernitate este dat de prezenţa unor videoclipuri ilustrative pentru creaţia respectivilor muzicieni, special realizate în acest proiect. O altă componentă este cea de muzicologie, care va prinde viaţă şi în *Simpozionul naţional* special organizat şi care conţine pagini importante de cercetare şi lexicografie privitoare la fenomenul componistic românesc de-a lungul istoriei. O a treia componentă, *Turneul virtual*, depăşeşte zona exclusivă a muzicii româneşti şi cuprinde filmări live

Echipa "Mamma mia"

de recitaluri integrale ale unor muzicieni români din diferite generaţii, desfăşurate în diferite săli şi oraşe ale ţării, care poziţionează muzica românească în contextul muzicii universale, tot prin intermediul unei percepţii pornind de la imaginea în mişcare. *COOLsound 100 – Scena virtuală a muzicii clasice româneşti* este o platformă deschisă. Dacă în 2018 motivul pentru a o construi a fost Centenarul României, iniţiatorii şi coordonatorii acesteia vor continua să caute noi motivaţii şi mijloace pentru a o extinde în anii următori şi pentru a duce mai departe monografia virtuală începută în 2019, monografie care are încă multe pagini interesante de completat.

Ca de fiecare dată, cu mare interes a fost aşteptată anunţarea premiului "Spectacolul anului", sala fiind ticsită de cameramani de la toate posturile de televiziune (TVR, ProTV, Antena 1, Kanal D, Antena Stars, Senso TV, ş.a.), de jurnalişti şi de fotoreporteri. Asta n-ar fi nimic, dar într-un colţ al sălii, bine pitit după coloane, se afla un grup gălăgios (când vorbeşte Horia Brenciu nu se mai aude nimic!), al cărui entuziasm, datorat nerăbdării, a trebuit temperat de câteva ori. Şi cum să nu fie volubili protagoniştii musicalului **"MAMMA MIA"**, cu zeci de spectacole "sold out" la Sala Palatului, dar şi în toate marile oraşe ale ţării? Evident, muzica aparţine celor doi compozitori de la ABBA, Benny Anderson şi Björn Ulvaeus, iar libretul este semnat de Catherine Johnson. Trofeul "Spectacolul anului" a fost înmânat regizorului Răzvan Ioan Dincă, ale cărui merite nu ţin doar de calitatea montării şi de selecţia protagoniştilor, ci şi, să recunoaştem, de convocarea lor la festivitate! Fiecare dintre ei, cântăreţi, instrumentişti, balerini, coregrafi, corepetitori, scenografi, autori ai costumelor, membri ai echipei tehnice de sunet şi lumini (este o montare impresionantă, de mari dimensiuni) a primit câte o diplomă (au fost vreo 40, n-am avut însă cărţi şi trandafiri pentru toţi!), finalul galei laureaţilor, deoarece am programat la sfârşit acest moment, fiind apoteotic: toţi au urcat pe scenă şi au cântat celebrul "Mamma mia" împreună cu cei peste o sută de invitaţi prezenţi! Dintre vedetele din "Mamma mia" n-au lipsit Horia Brenciu, Anca Ţurcaşiu, Mirela Boureanu Vaida (deşi însărcinată!), Adrian Nour, Cornel Ilie (de la Vunk), Jazzy Jo (fostă la "Şcoala vedetelor 2" de la TVR a lui Titus Munteanu), Anca Sigartău, Violeta Dincă, Ernest Fazekaş, Daniel Klinger, Daniel Jinga, Cristina Danu, pianistul Sorin Zlat (distins acum câţiva ani cu "Premiul muzicii de jazz", iată că el a revenit pe podiumul nostru!).

Şi dacă tot am amintit de premiul muzicii de jazz, el a fost acordat de această dată compozitorului, saxofonistului şi şefului de orchestră **GARBIS DEDEIAN**, al cărui laudatio a fost făcut, aşa cum este firesc, de titularul paginii de specialitate a revistei, Florian Lungu, care a subliniat atât valoarea muzicianului, cât şi a albumului

O. Ursulescu, Garbis Dedeian, Florian Lungu

discografic editat anul trecut. Cum Garbis Dedeian aparține, așa cum indică și numele, minorității armene, Televiziunea Română a trimis o echipă specială de filmare de la redacția emisiunilor pentru minorități, iar din sală l-a urmărit încântat fratele său, chitaristul și compozitorul

O. Ursulescu, Delia

Capriel Dedeian, care ne-a mărturisit mândru că el vorbește mai bine armenește! Ca de obicei cu o apariție, inclusiv vestimentară, care nu poate trece neobservată, Delia a fost încununată cu premiul intitulat "Vedeta anului". **DELIA MATACHE** a studiat flautul (pe care-l folosește nu o dată în show-urile sale) la liceul de muzică și își compune majoritatea pieselor, dintre care au ocupat primele locuri în topuri anul trecut "Rămâi cu bine", "Du-te-mă", "Despablito", "Acadele", "Trăiește frumos", toate cu zeci de milioane de vizualizări pe you tube. Anul 2018 a mai însemnat pentru ea cele trei reprezentații extra-ordinare cu "Acadelia" la Sala Palatului, show-ul fiind repetat și la Londra. Telespectatorii o adoră și în postura de jurat la "X Factor" (este cel mai vechi membru în juriu) și "iUmor", popularele emisiuni de la Antena 1. Extrem de aplaudată a fost Diploma de excelență acordată "televiziunii artelor", **SENSO TV**, pentru consecventa susținere și oglindire în programele sale ale muzicienilor și evenimentelor din toate genurile muzicale. Nu există eveniment muzical important de unde Senso TV să lipsească! Otilia Ostroțki și Corina Voicu au subliniat că în felul acesta se respectă întocmai principiile care au stat la baza înființării postului de către doamna Anca Vlad, protectoare a culturii și mare prietenă a muzicii și a revistei noastre. De altfel, Senso TV este singurul post care n-a lipsit niciodată de la gala premiilor AM, difuzând ulterior filmele realizate de Oana Georgescu.

Mulți au fost cei care au susținut că dacă la finala Eurovision de la Tel-Aviv am fi fost reprezentați de Laura Bretan sau de formația Trooper, clasați în această ordine pe primele locuri în aprecierea publicului, soarta noastră ar fi fost cu totul alta... "Premiul muzicii rock" a recompensat meritele indiscutabile ale formației târgoviștene **TROOPER**, ale cărei realizări au fost evidențiate de cronicarul nostru de specialitate Florin-Silviu Ursulescu: "Formațiile rock autohtone apar de obicei în centre universitare, dar astăzi avem o formație dintr-un oraș mic, 80.000 de locuitori, fostă capitală, Târgoviște. A fost înființată în 1995 de frații Alin și Aurelian Dincă împreună cu Ionuț Rădulescu pentru a cânta heavy metal. Înregistrează discuri demo în engleză, dau concerte în toată țara, iar în 2002 este lansat primul album de studio, cu versuri în română, intitulat "1". Vor urma alte 8 discuri de studio, remarcabile fiind albumele conceptuale ("operă" rock) intitulate "Vlad Țepeș - Poemele Valahiei" și "Ștefan cel Mare – Poemele Moldovei". Impresarii străini aleg formația să cânte în deschiderea concertelor unor titulaturi faimoase ca: Sepultura, Nazareth, Manowar, Scorpions, Judas Priest, Whitesnake. În toate topurile autohtone anuale, Trooper este votată în ultimul timp pe locul 1 la multe categorii: cea mai bună lansare, cea mai bună formație de rock, cel mai bun album, cel mai bun concert aniversar. Componență: Alin „Coiotu" Dincă – voce, Aurelian „Balauru" Dincă – chitară, Cristian „Ofti" Oftez – chitară, Laurențiu Popa – chitară, Ionuț „Oscar" Rădulescu – chitară. bas, Ionuț „John" Covalciuc – baterie."

Trooper, Florin-Silviu Ursulescu

Cum premiile nu erau secrete, fiind anunțate prin comunicatul nostru de presă, reprezentanții presei l-au

aşteptat cu nerăbdare pe atât de popularul **PAUL SURUGIU-FUEGO**, care tocmai se întorsese de la Chişinău, unde fusese sărbătorit cu mare fast pe scena Palatului Naţional "Nicolae Sulac" cu ocazia împlinirii a 25 de ani de carieră. În ciuda succesului, Fuego a rămas un om simplu, modest, un profesionist desăvârşit, dovadă că şi-a pregătit cu maximă seriozitate un discurs care a sunat ca o profesiune de credinţă. Premiul ce i s-a conferit s-a intitulat "Şlagăre fără vârstă" şi i-a fost acordat pentru spectacolele

Paul Surugiu-Fuego

"Gramofonul cu amintiri" şi "Tu eşti primăvara mea", precum şi pentru emisiunea de uriaşă audienţă de pe TVR2, "Drag de România mea". Spicuim din emoţionanta şi atât de impresionantă sa declaraţie: "Am venit de la Turda şi am crescut în spiritul muzicii uşoare româneşti. Îi datorez imens mentorului meu, George Grigoriu, aşa cum datorez imens, indirect, tuturor acelora care au edificat monumentul nepieritor al muzicii noastre uşoare şi pe care-i evoc în spectacolele pe care le-aţi premiat aici: Temistocle Popa, Anton Şuteu, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Florin Bogardo, Jolt Kerestely (care are 85 de ani şi compune în continuare excepţional), Marcel Dragomir, Marius Ţeicu, Marian Nistor... Cu Jolt Kerestely am făcut două albume strălucite, premiate de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, ambele beneficiind de orchestraţiile remarcabile ale lui George Natsis, aflat şi el aici în sală. Revoluţia nu trebuia să însemne aruncarea la gunoi a marilor valori, a creaţiilor nepieritoare şi nici condamnarea la uitare a artiştilor de vază, de aceea de-a lungul timpului am ţinut să aduc un omagiu tuturor celor care mi-au marcat cariera, mai întâi cu un spectacol închinat Ilenei Sărăroiu, apoi cu "Serenadă pentru Dan Spătaru" - turneu naţional, ocazie cu care am lansat şi un CD omonim. Muzica uşoară românească nu va muri niciodată, marele public apreciază melodia şi versul de calitate. Spectacolele mele să nu vă închipuiţi că înseamnă doar nostalgie şi că se adresează publicului în vârstă, nici vorbă de aşa ceva! "Gramofonul cu amintiri" a avut premiera la Teatrul "Alexandru Davila" din Piteşti, spectatorii sunt de la 15 la 60 de ani şi se joacă deja de aproape doi ani, iar "Tu eşti primăvara mea" a fost prezentat într-un turneu naţional în 40 de oraşe. În ambele le am alături pe admirabilele mele colege, pe care le salut, Stela Enache şi Marina Florea, cu care m-am întâlnit pe coordonatele dragostei şi respectului pentru tezaurul genului. În încheiere doresc să spun doar atât: să iubim muzica uşoară românească!".

Paul Surugiu-Fuego a amintit de prezenţa în sală a lui Jolt Kerestely, George Natsis, Stela Enache, Marina Florea, în text i-am pomenit şi pe alţii, dar numărul personalităţilor care au făcut neîncăpătoare aula Palatului Cantacuzino şi apoi sufrageria în care ne-am delectat la cocktail-ul oferit de sponsorul nostru "Candy Cat" a fost mult mai mare. Astfel, au ţinut să fie alături de noi compozitorii Viorel Covaci şi Marin Voican Ghioroiu, interpreta Ioana Sandu, poeţii Rodica Elena Lupu şi Narcis Avădănei, promotorii Livia şi Ioan Gauzin, criticul muzical Alexandru Şipa, Alexandra Cepraga, reputat regizor muzical, doi jazmen de seamă, Nicolas Simion şi Capriel Dedeian, cunoscutul meloman Doru Chiriacescu, iar de la Ploieşti a ţinut să vină, ca de obicei, deşi nu mai este deloc foarte tânăr, prof. Al. I. Bădulescu. Dacă am uitat pe cineva, faceţi identificarea în fotografia de pe copertă! Pentru că ordinea "mişcărilor de trupe" a fost aşa: gala de acordare a premiilor, după care toată lumea a încercat (greu, fiind foarte mulţi) să ocupe cât mai judicios spaţiul de pe trepte, străjuiţi de cei doi celebri lei. Iar în final, descătuşarea, prin "asaltul" declanşat asupra bunătăţilor de tot felul pregătite de cei de la "Candy Cat", stropite din abundenţă cu licorile dăruite de o altă mare iubitoare a muzicii, doamna Elena Stoica din Panciu. Încet-încet sala s-a golit, invitaţii părăsind cu regret

Otilia Ostroţki, Corina Voicu

incinta, care cu premiile la subsuoară, care cu impresii de la una dintre cele mai reuşite gale ale premiilor revistei "Actualitatea Muzicală". Deja am început să ne gândim ce vom face anul viitor, când la a 30-a ediţie va trebui să ne autodepăşim! (foto: Cristina Ardelelan) (**Red.**)

Comunicat de presă

Ediția din 2019 a festivalului *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi* (19-26 mai) va pune accentul pe *muzica franceză contemporană* şi pe promovarea *tinerilor interpreți şi compozitori români*. Organizatorilor tradiționali precum Ministerul Culturii şi Identității Naționale, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Societatea Română de Radio şi Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti li se vor alătura Institutul Francez şi Ministerul Afacerilor Externe, prin Sezonul România-Franța 2019.

În acest sens, compozitori francezi de vârf sunt invitați şi lucrările lor sunt prezentate în cadrul concertelor din *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi 2019*. De asemenea, cercetători francezi şi români au prilejul să dialogheze în cadrul simpozionului de muzicologie cu tema *Gândirea muzicală de avangardă în Franța şi România. Perspective şi interacțiuni,* sub coordonarea prof. univ. dr. Valentina Sandu-Dediu.

Totodată, o lucrare simfonică inovatoare a compozitorului francez Bernard Cavanna, notoriu discipol al lui Aurel Stroe, aduce în prim-plan un *cor de smartphone*-uri şi o tehnologie de vârf dezvoltată la centrul *Grame* din Lyon, ce va fi

prezentată pe scena sălii Radio, în compania Orchestrei de Cameră Radio şi a unor studenți ai Universității Naționale de Muzică din Bucureşti. De asemenea, un film documentar despre Aurel Stroe, realizat în Franța în 2002, este proiectat în cadrul festivalului.

Pe de altă parte, *eutopia sonoră* este un alt concept central al acestui proiect. El se referă la o zonă sonoră ideală, bine aleasă şi bine plasată în mentalul nostru, dincolo de epiderma obişnuinței. Eutopia se manifestă prin patru tematici: 1. *Ulise* (dincolo de cultură); 2. *Matrix* (dincolo de natură); 3. *Gulliver* (dincolo de istorie); 4. *Nirvana* (dincolo de sine). Fiecare dintre aceste patru tematici se diversifică în programe şi proiecte, cuprinzând concerte simfonice, camerale, solistice şi experimentale.

Concerte simfonice şi vocal-simfonice vor fi susținute de Orchestra Națională Radio, Orchestra de Cameră Radio, Corul Academic Radio, orchestra Filarmonicii ”George Enescu”, orchestra ”Concerto” şi corul Ricercare ale Universității Naționale de Muzică din Bucureşti.

Alte manifestări concertante vor reuni ansambluri din Bucureşti, din țară şi din străinătate, precum Profil, Archaeus, Contraste, Clarino, Game, Atem, SonoMania, devotioModerna, Wahnsinn, PercussionEscu, 2x2, cvartetul de coarde Gaudeamus.

Dirijori precum Marijn Simons, Martin Malatray, Gheorghe Costin, Camil Marinescu, Tiberiu Soare, Bogdan Vodă, Mircea Pădurariu, Carmen Maria Cârneci, Simona Strungaru, Emil Vişenescu, Ciprian Țuțu, Florian Costea şi solişti precum Barrie Webb, Marius Ungureanu, Ion Bogdan Ştefănescu, Mihai Măniceanu, Mircea Marian, Andreea Iftimescu, Iustinian Zetea, Horia Maxim, Evelina Andrieş, Claudia Codreanu, Diana Dembinski Vodă, performeri ca Irinel Anghel, Cătălin Crețu şi Fernando Mihalache, – vor prezenta un program atractiv, divers şi incitant.

SAISON SEZONUL
FRANCE ROMÂNIA
ROUMANIE FRANȚA
2019

Horia Andreescu / Ragnhild Hemsing

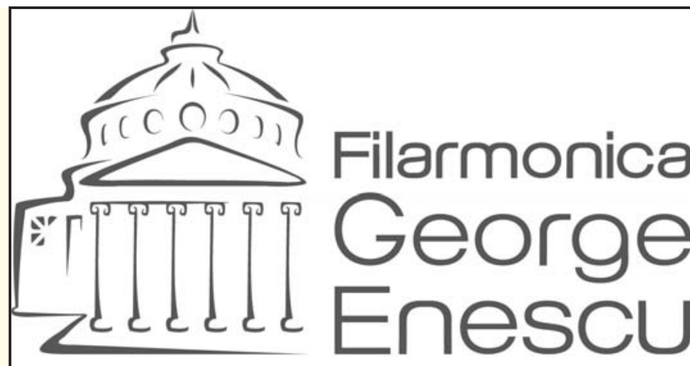
Sub bagheta maestrului **Horia Andreescu**, în 4 şi 5 aprilie, **Filarmonica *George Enescu*** a susținut două concerte simfonice cu lucrări din repertoriul muzicii romantice. În postură solistică a evoluat tânăra violonistă norvegiană **Ragnhild Hemsing** care a interpretat ***Concertul nr. 1, în sol minor, opus 26*** de **Max Bruch**. În deschiderea programului a fost prezentată **Uvertura** operei ***Oberon*** de **Carl Maria Von Weber**, creație reprezentativă a compozitorului german, care se bucură şi astăzi de mult succes pe scenele de concert de pretutindeni. Miniatura simfonică unanim apreciată, constituie nu doar o preferință a spectatorilor, ci şi o probă de încercare pentru sensibilitatea şi măiestria dirijorilor. La pupitrul FGE, maestrul Horia Andreescu a impresionat publicul prin capacitatea excepțională de a întruchipa original sentimentele, situațiile şi ambianțele scenice evocate de compozitor. Împreună cu orchestra a realizat un discurs

Horia Andreescu

foto: Virgul Oprina

simfonic fascinant, cu un colorit insolit, reuşind să redea atmosfera fantastică şi trăsăturile psihologice ale personajelor creației lui Weber. Demersul său artistic a avut o sferă de cuprindere generoasă, în care am perceput emoționantul imn dedicat iubirii, precum şi mesajul moralizator al muzicii – care evocă convingător victoria binelui asupra răului.

În continuare, alături de orchestră şi dirijor a evoluat în postură solistică violonista norvegiană **Ragnhild Hemsing,** care a interpretat ***Concertul nr. 1, în sol minor, opus 26*** de **Max Bruch** (considerat drept cea mai valoroasă lucrare concertantă a compozitorului). Din primele sunete ale cadenței introductive a primei mişcări, *Allegro moderato*, violonista a evidențiat preocuparea pentru proeminența expresiei asupra efectelor de virtuozitate. Cu toate acestea, am sesizat unele imperfecțiuni legate de emisia sonoră, de intonație, ori de executarea pasajelor de virtuozitate. Având în permanență suportul sensibil şi eficient al orchestrei, solista a reuşit să confere cantabilitate şi noblețe expresivă temelor lirice şi să depăşească emoțiile. În mişcarea a doua, *Adagio,* remarcabilă prin lirismul şi elanul sentimentelor pe care le transmite, publicul a fost impresionat de frumusețea dialogului cu orchestra, dar şi de momentele cantabile realizate de solistă (chiar dacă au existat fragmente în care sonoritatea instrumentului solist a fost timidă). Finalul strălucitor, *Allegro energico*, a fost realizat cu vervă şi

impetuozitate, în concordanță cu caracterul muzicii. Se cuvine să menționam acompaniamentul consistent, deosebit de expresiv realizat de orchestra aflată sub atenta coordonare a dirijorului. La bis, violonista a interpretat pe un instrument tradițional, cu mai multe coarde, o lucrare selectată din muzica populară norvegiană, care a fost apreciată de spectatorii prezenți în sala de concert.

În partea doua a programului, sub bagheta maestrului **Horia Andreescu**, orchestra Filarmonică a prezentat o versiune de excepție a ***Simfoniei a III-a, opus 90 în Fa major*** de **Johannes Brahms**, creație de maturitate a compozitorului german (scrisă la vârsta de 50 de ani), remarcabilă prin originalitatea şi complexitatea arhitecturii, prin bogăția expresivă şi profunzimea semantică. Primele acorduri din debutul lucrării, au sintetizat magistral tematica eroică a primei mişcări *Allegro con brio* (elaborată în formă de sonată). Am admirat elanul sentimentelor şi pregnanța ritmică a temei întâi, atmosfera nostalgică, interiorizată - cu elemente originale de stilizare a dansurilor vieneze - din tema a doua.

Ragnhild Hemsing

Muzicienii au evidențiat cu măiestrie caracterul ciclic al construcției brahmsiene, originalitatea procedeelor componistice utilizate, precum şi îngemănarea elementelor epice, cu cele lirice, în cadrul discursului muzical de mare noblețe sufletească. Mişcarea a doua, *Andante* (în Do major), a adus schimbări majore în cadrul atmosferei, al tempo-ului, al formei şi al expresiei. Spectatorii au fost profund impresionați de varietatea imaginilor muzicale evocate cu fantezie şi sensibilitate, de modul în care dirijorul a surprins unitatea gândirii întregului şi a dezvăluit travaliul variațional dezvoltător al compozitorului. În mişcarea a treia, *Poco allegretto* (în do minor, elaborată în formă de lied), artiştii au reliefat cu multă emoție, cu fantezie şi rafinament

melodismul sincer, cu accente melancolice al discursului simfonic. Am admirat tema expresivă a violoncelului, preluată apoi de viori şi de instrumentele de suflat. În mişcarea a patra, *Allegro*, autorul realizează un contrast expresiv tranşant faţă de mişcările precedente. Maestrul Horia Andreescu a evidenţiat cu măiestrie acţiunea tensionată, de un dramatism fără egal, precum şi metamorfoza de la eroism şi împăcare şi pace interioară, realizată în *Coda*. Supranumită "eroica lui Brahms", de către dirijorul Hans Richter şi alţi cercetători, lucrarea se distanţează de eroisul beethovenian prin originalitatea construcţiei şi prin caracterul introspectiv, pe alocuri autobiografic al muzicii. La pupitrul Filarmonicii bucureştene, maestrul Horia Andreescu a realizat o variantă reprezentativă a creaţiei brahmsiene, situată la cote artistice foarte înalte. Domnia sa a conferit un suflu amplu muzicii, a încadrat detaliile într-o ordine stilistică desăvârşită, a pus în valoare timbralitatea specifică a diferitelor partide orchestrale. Cu gestica elegantă, sugestivă şi entuziasmantă, dirijorul a reuşit să polarizeze atenţia membrilor ansamblului (şi a publicului) şi să evoce profunzimea, elanul, sensibilitatea şi mesajul acestei simfonii atât de frumoase şi de originale. Se mai poate vorbi despre actualitatea repertoriului romantic şi de miracolul săvârşit de interpretarea lui? Răspunsul pe care l-au oferit concertele de la Ateneul Român este afirmativ, dătător de speranţe pentru proiecte viitoare de succes.

Carmen MANEA

Primăvara lui Christian Badea la Ateneu (I)

A doua jumătate a stagiunii Filarmonicii l-a programat pe Christian Badea cu patru apariţii pe scena Ateneului Român. După excelentul concert cu *Simfonia nr. 5* de Şostakovici şi *Concertul pentru vioară* de Korngold, cu Ioana Sorina Goicea (28 Februarie şi 1 Martie), timp de două săptămâni consecutive, dirijorul a condus orchestra FGE în repertoriul clasic şi romantic, acompaniind solişti deosebiţi.

Pe 11-12 Aprilie, concertele au început cu uvertura *Leonora 3*, atât de frumoasă şi de inspiratoare încât Mahler a creat o tradiţie la Opera din Viena, re-introducând-o în opera

Christian Badea

Fidelio, în partea a doua, în aşteptarea eliberării lui Florestan, deşi Beethoven renunţase la ea. Ca de fiecare dată când Christian Badea apelează la repertoriul de operă, cota dramatică a concertului tinde să crească. Şi acum, simţul său teatral l-a făcut să plaseze trompetele pe scările care duceau din foaier spre Sala Mare, creând un efect teatral suficient de puternic încât, la finalul lucrării, te-ai fi aşteptat să înceapă să cânte solişti de operă.

Dintr-o perspectivă extramuzicală, dat fiind contextul scandalului de la Ateneu legat de evaluarea sub standard a managerului general pentru activitatea din 2018, când Filarmonica a avut o stagiune excelentă, populată cu mulţi invitaţi de valoare (câteva nume: Mischa Maisky, Dana Ciocârlie, Christian Zacharias, Vasily Petrenko, sau tinerii Andrei Ioniţă şi Daniel Ciobanu), muzica lui Beethoven se potrivea foarte bine cu idealismul petiţiei care protesta faţă de măsurile ministerului culturii.

Daniel Podlovschi

Însă momentul emoţionant al serii a venit din partea solistului invitat: Daniel Podlovschi, venit sub cupola Ateneului la venerabila vârstă de 80 de ani, cu *Concertul nr. 7 pentru vioară* de Mozart. Altădată un cal de bătaie al violoniştilor (să ne amintim numai de emoţionantul disc înregistrat de Yehudi Menuhin şi George Enescu în era gramofonului), această lucrare a dispărut treptat din repertoriu, ca urmare a dezbaterii legate de autenticitatea sa. Că e sau nu un apocrif e mai puţin important, căci *Concertul* îşi păstrează frumuseţea şi astăzi.

O cronică tehnică ar fi nepotrivită pentru acest mare violonist, contemporan cu Ştefan Ruha (şi din aceeaşi clasă valorică), însă expresivitatea lui Podlovschi a rămas intactă şi astăzi, partea a doua a concertului fiind un moment în sine. Desigur, braţul drept nu mai are vigoarea de altădată, această fragilitate fiind compensată de Christian Badea, cu o intuiţie dată şi de propria sa experienţă de violonist, care a coborât nivelul sonor al orchestrei până acolo unde violonistul şi acompaniatorii săi se aflau într-o stare de complicitate rafinată, discursul muzical având o iluminare spirituală neobişnuită. Un frumos omagiu adus muzicii lui Mozart (sau unui iscusit epigon al său), dar şi unui artist care a studiat mereu (cu cei mai mari: Dorothy DeLay, Itzak Perlmann) şi a transmis mai departe arta sa studenţilor, Podlovschi fiind şi unul dintre ultimii mari profesori de vioară de la Conservator. Un artist care şi-a încheiat acest moment la Ateneu printr-un *encore* cu muzica lui Bach, de o poezie delicată, accentuând starea de sublimare instalată în timpul concertului.

După pauză, *Simfonia* pastorală a lui Brahms (nr.2, adică) a readus energia robustă pe scenă. Foarte închegată, prima parte (*Allegro non troppo*) a fost o construcţie sonoră

solidă, cu ritmul interior redus la nivel de pulsaţie, însă vibrantă şi alertă, un discurs favorizat şi de o anumită afinitate a Orchestrei Filarmonicii „George Enescu" pentru compozitorul german. Într-adevăr, textura granulată şi întunecată a corzilor „grele" (violoncele, contrabaşi), specifică în acustica Ateneului, a dat o tentă funebră părţii a doua (*Adagio*), de un bun efect. Contrastul a fost vizibil între ultimele două părţi. După *Grazioso* din partea a treia, moderat ca durată, de un romantism temperat, ultima parte (*Allegro con spirito*) a pus foarte bine în valoare acel *spirito,* prin culori instrumentale prezente şi ritm susţinut. Un favorit al abonaţilor de la Ateneu, Brahms şi *Simfonia nr. 2* au avut un indiscutabil succes de public.

În săptămâna următoare, filosofia senectuţii a lăsat locul exuberanţei tinereţii, Christian Badea avându-i ca parteneri muzicali pe Alexandra Conunova şi Andrei Ioniţă, doi ucenici vrăjitori, câştigători de concursuri internaţionale.

Din nou, o scurtă lucrare simfonică a prefaţat concertul instrumental, de data aceasta a fost *Uvertura Carnaval* de Dvořák, o lucrare care, chiar dacă făcea parte dintr-o trilogie despre natură, viaţă şi dragoste, e utilizată de industria discografică în completarea unor înregistrări având ca subiect simfoniile sau *Dansurile slave* ale compozitorului, însă e o excelentă piesă de concert. Or viaţa, sau poate chiar bucuria vieţii este ceea ce a urmărit dirijorul în lectura sa. Uvertura a fost alertă şi bine articulată, însă cu mare atenţie pentru părţile lirice, de o fineţe admirabilă, în contrast cu vivacitatea celorlalte teme, dar care nu a avut nevoie de sublinieri speciale.

Dacă Brahms a scris *Dublul concert* sub semnul împăcării cu violonistul Joseph Joachim, parteneriatul dintre Alexandra Conunova şi Andrei Ioniţă nu a făcut nici o aluzie la metapovestea din spatele compoziţiei. A fost o complicitate, uneori jucăuşă, între cei doi solişti, abandonându-se muzicii şi uneori punându-l la încercare pe dirijor. Christian Badea a abordat primul *Allegro* favorizând fluiditatea melodică, manevrând expert multiplele teme, în cele mai mici detalii. Aşa cum era de aşteptat, Andrei Ioniţă

Andrei Ioniţă

a etalat acel sunet *dolce*, atât de caracteristic lui, în timp ce Conunova deborda de virtuozitate în jurul lui. În a doua parte însă, cei doi solişti au livrat un *Andante* impregnat de poezie, coborând nivelul sonor până la imperceptibil, forţând şi acompaniamentul orchestral să-i urmeze. Succes imediat, punctat şi de posturi de abandon ale soliştilor, totuşi un mare moment de romantism interiorizat. Multă expresivitate, chiar langoare, reducând concertul la dimensiuni camerale. Final cu *Vivace non troppo*, în care soliştii au accentuat *Vivace*, prin contrast cu viziunea lor asupra celei de-a doua părţi. O interpretare în care fiecare solist a încercat să-şi imprime personalitatea în părţile care îi reveneau a făcut ca un *encore* să fie cerut insistent, aşa cum se întâmplă mereu în urma unui concert reuşit. A fost transcripţia pentru vioară şi violoncel a *Passacagliei* lui Haendel, care a prelungit momentul de conectare emoţională a publicului cu scena.

Poemul extazului de Scriabin i-a revenit apoi lui Christian Badea, care a rezolvat cu maximă competenţă acest fluviu muzical, organizându-l ritmic, dar construind permanent progresia dramatică a lucrării, până la sfârşit. Latura orgiastică a compoziţiei a fost tradusă mai degrabă printr-o lectură analitică. E o partitură grea, prin masa sonoră

Alexandra Conunova

impozantă, ce pune la încercare dirijorul, constrâns să o ordoneze. Drept urmare, Badea a tratat-o simfonic, rolul trompetei rămânând în ansamblu, de exemplu, controlând autoritar latura isterică a lucrării. Un stil urgent, cu cele două crescendo finale bine separate, au condus firul sonor către un epilog crepuscular.

Din păcate, concertul de Joi a fost umbrit de reverberaţiile unui concert pop din Piaţa Palatului, ai cărui başi făceau să zăngăne geamurile Ateneului, interferând cu percuţia orchestrei. Abia a doua zi publicul a putut savura lucrarea lui Scriabin în toată splendoarea ei nereţinută.

Alexandru PĂTRAŞCU

Händel şi Mozart în Săptămâna Luminată

Filarmonica bucureşteană a programat în Săptămâna Patimilor o selecţie de opere emblematice pentru spiritualitatea creştină. Publicul a receptat mesajul în mod adecvat, fapt confirmat de freamătul deosebit al sălii care se aşeza, pregătindu-şi participarea la eveniment. Concertul s-a deschis cu ***Muzica apelor***, capodoperă creată de Georg Friedrich Händel la comanda regelui George I al Angliei. În concepţia monarhului, muzica era menită să acompanieze serbările „marine" organizate într-un spectacol strălucitor realizat cu efecte mărețe şi mijloace simple. Era un festival de mare impact sonor, vizual, de regie, de mişcare pe fluviul Tamisa şi pe malurile acestuia, rezultând, în final, o

copleşitoare demonstraţie. În cadrul complexului festiv, lui Händel i-a revenit îndatorirea ilustraţiei muzicale, de care s-a achitat magistral, iar succesul epocal de care s-a bucurat a făcut ca *Muzica apelor* să rămână în patrimoniul de aur al artelor şi al culturii universale. Sub cupola Ateneului ea a sunat energic, cu jocuri subtile de ecouri şi imitaţii, sublinieri surprinzătoare şi, deopotrivă, prin momente de graţie, supleţe, episoade de dans elegant, comod, cumpătat. Întreaga lucrare, alcătuită din trei suite punând laolaltă cele mai variate forme de dans şi cânt din epocă, a sunat cu solemnitate imperială. Dirijorul Adrian Petrescu a condus cu măiestrie ansamblul, în cadrul căruia rolul principal l-au avut instrumentele de suflat. O menţiune specială pentru acurateţea, calitatea şi armonia desăvârşită a trompetelor.

A urmat ***Concertul pentru orgă şi orchestră în si bemol major,*** al treilea din seria celor şase opusuri haendeliene care erau destinate să servească drept interludii în timpul reprezentării oratoriilor. Pentru a da autenticitate evocării,

Adrian Petrescu

reproducem mărturia unei participante directe, o spectatoare privilegiată, care-i scria lui Voltaire: „…oratoriul sau concertul spiritual ne place foarte mult… Haendel este sufletul lor. Când îşi face intrarea i se aduc înainte două lumânări care sunt puse pe orgă. Sub ropotul puternic de aplauze, el se aşează şi, în aceeaşi clipă, întreaga orchestră începe să cânte. Ca intermezzi oferă concerte de orgă compuse chiar de el şi pe care le cântă fie singur, fie acompaniat de orchestră. Aceste concerte sunt minunate, atât ca armonie, cât şi ca execuţie.” (Mircea Nicolescu, Haendel, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1959, p. 269.) Solista concertului de astă seară a fost prestigioasa organistă Ursula Philippi, o demnă reprezentantă a şcolii de orgă din ţara noastră, elevă a neuitatei Lidia Sumnevici, la rândul său, produs pedagogic al marelui maestru Horst Gehan. Am admirat tonul solemn, bogăţia de combinaţii timbrale, desfăşurarea dramatică a discursului sonor, arta improvizatorică ilustrată prin prelucrări motivice cu diverse procedee. Am remarcat o simultaneitate admirabilă în coordonarea solistei cu ansamblul. Un moment inspirat am reţinut la începutul mişcării lente în tonalitate minoră, cu tema expusă de sunete joase executate prin jocul pedalelor. La cererea entuziastă a publicului, Ursula Philippi a acordat ca supliment ***Allegro moderato*** de Felix Mendelssohn Bartholdy, o piesă melodioasă în genul romantic intens cromatizat, construită pe o succesiune dezvoltătoare de secvenţe. A impresionat şi de această dată siguranţa, autoritatea cu care solista dispune de cele mai tainice posibilităţi ale acestui instrument atât de complex.

Partea a doua a concertului a fost consacrată monumentalei ***Simfonii nr. 41*** de Wolfgang Amadeus Mozart. Compusă în anul 1788, încheind triumfal marea trilogie finală, *Simfonia în Do major,* denumită *Jupiter* mai târziu, la sfârşitul secolului al XVIII-lea, confirmă realizarea supremă a ascensiunii geniului salsburghez. Discursul frazelor se desfăşoară cu amploare, aşezarea lor e simetrică, iar elementul diatonic prevalează asupra celui cromatic. Această muzică dovedeşte puterea lui Mozart de a se fi ridicat deasupra condiţiei dramatice de viaţă în care se găsea în acea perioadă, exprimând seninătate, sentimentul trăiniciei şi al grandorii. Tonalitatea do major aleasă vorbeşte şi ea despre năzuinţa către stabilitate, echilibru şi măreţie sonoră. Încă de la început ne este indusă atmosfera olimpiană, gândirea cumpănită care arată că autorul a ieşit victorios din lupta cu propriile furtuni interioare şi suferinţe. Evocarea zeului Jupiter, „şeful” zeilor din Olimp, atestă voinţa de dominare, de transcendere nobilă a obstacolelor aflate în cale. Monumentalitatea e creată prin episoadele contrapunctice, intens prezente în paginile operei şi evidenţiate corespunzător prin interpretare. Tensiunile disonante se rezolvă în consonanţe perfecte, stabile, echilibrate. Am admirat îndeosebi fugatoul din prima temă a mişcării finale, precum şi coda, a cărei realizare sonoră a exploatat la maximum, cu strălucire, resursele nesecate ale artei contrapunctice mozartiene. Filarmonica bucureşteană, condusă de Alexandru Petrescu, dirijorul şi totodată primul oboist al marelui ansamblu, a conferit energie lucrării, o viaţă intens exprimată, însă, cu înţelegerea adâncă a sensurilor, ilustrând odată mai mult ideea că întreaga operă mozartiană e un zâmbet printre lacrimi. Am preţuit cu deosebire alternanţa dintre episoadele energice, senine şi momentele de accentuare tragică, reliefate puternic ca un fel de ameninţare

Ursula Philippi

a destinului, o nelinişte, o tulburare a cerului senin prin fulgere rău prevestitoare sau un strigăt de alarmă, momente furtunoase urmate de trecătoare acalmii, toate acestea culminând cu verva incandescentă a finalului.

La capătul unui concert care a produs momente de asemenea înălţare spirituală, se cuvine să mulţumim cu recunoştinţă Filarmonicii *George Enescu* din Bucureşti, tuturor membrilor acestei instituţii culturale de elită, pentru mesajul de forţă, pentru ideea că spiritul iese întotdeauna învingător în luptă cu materia ostilă. E un mesaj reconfortant şi încurajator cu deosebire în împrejurările de viaţă pe care le traversăm.

Lavinia COMAN

Recital „Dirijori-Compozitori V”

Miercuri 3 aprilie 2019, Sala mare a Ateneului Român a găzduit cea de-a cincea ediție a seriei de recitaluri „Dirijori-compozitori” menite a face cunoscute lucrări din creația unora dintre cei mai cunoscuți dirijori ce au avut şi semnificativă activitate componistică de-a lungul istoriei muzicii. Avându-l ca amfitrion pe flautistul Nicolae Maxim, seara petrecută în compania muzicii de cameră ne-a oferit prilejul reîntâlnirii cu opusuri ce ne-au reamintit câteva crâmpeie din marea artă sonoră universală în care îşi găsesc cu onoare locul şi unii dintre cei mai valoroşi artişti şi creatori români din secolul trecut şi din prezent.

Boldizsár Szabolks, Ştefan Gheorghiu, Veronica Anuşca, Nicolae Maxim, Iosif Ion Prunner

Inițiată de flautistul Nicolae Maxim, unul dintre muzicienii de vârf ce au activat de-a lungul timpului în cadrul Orchestrei Filarmonicii George Enescu seria de recitaluri dedicate unora dintre cei mai importanți dirijori cu o bogată activitate creatore precum Constantin Silvestri, Theodor Rogalski, Mihail Andricu, Doru Popovici, Constantin Arvinte, Mircea Basarab, Mihai Brediceanu, Emanuel Elenescu, Corneliu Dumbrăveanu, Cristian Brâncuşi, Sabin Păutza ş.a. a continuat să fie şi prin recitalul de miercuri o veritabilă sărbătoare a celebrării unora dintre importanții dirijori-compozitori consemnați de istoria muzicii.

Având aceste repere din edițiile anterioare, programul propus a debutat cu *Sonata pentru flaut şi pian op. 19 nr. 1* de Constantin Silvestri, interpretată de Nicolae Maxim alături de unul dintre prietenii şi colegii săi, dirijorul şi pianistul Iosif Ion Prunner. Alegând un opus compus de poate cel mai remarcabil compozitor-dirijor român de după Enescu, de la a cărui dispariție se împlinesc în acest an cinci decenii, Nicolae Maxim şi Iosif Ion Prunner au realizat o variantă interpretativă de înaltă ținută a *Sonatei op. 19 nr. 1* în care am remarcat calitatea intonațională, dexteritatea tehnică şi capacitatea lui Nicolae Maxim de a reliefa melodica modernă dar încărcată de aluzii sonore la folclorul autohton, devenită un veritabil pattern al stilului componistic al lui Silvestri. Seara a continuat apoi cu prima audiție românească a *Sonatei per Assisi* pentru doi flauți de Antal Doráti, interpretată de Nicolae Maxim alături de Boldizsár Szabolcs, fostul său student din cadrul Facultății de Muzică a Universității „Transilvania” din Braşov, într-o versiune de o foarte bună calitate artistică şi de deosebită expresivitate. Dirijor de marcă al secolului trecut, Antal Doráti creează în *Sonata per Assisi* un discurs muzical construit pe două planuri contrastante: cel al vieții line din interiorul celebrei mănăstiri din Assisi şi cel al tumultului vieții cotidiene în care omul întâlneşte diverse obstacole; acestea au fost foarte bine reliefate de Nicolae Maxim şi Boldizsár Szabolcs care au subliniat şi fluiditatea liniilor melodice în care sunt utilizate cele mai variate aspecte ale tehnicii flautistice moderne şi contemporane.

Acelaşi Boldizsár Szabolcs ne-a introdus în lumea muzicii româneşti contemporane prin intermediul lucrării *Flori în fereastră* de George Balint prezentată în versiunea pentru flaut bas. Compozitor cu o bogată activitate desfăşurată în ultimele decenii, George Balint, care este şi un remarcabil dirijor, realizează şi în *Flori în fereastră*, ce se înscrie în stilistica specifică muzicianului, acea tipică adaptare a melodiilor de sorginte folclorică la rigorile limbajului modern fără a pierde caracterul acestora, subliniată cu inteligență de Boldizsar Szabolks, care a surprins şi aspectul complex al structurii melodico-armonice a opusului ce capătă noi valențe timbrale prin apelul la registrul grav. Rămânând în zona lucrărilor pentru instrument solo, programul a continuat cu *Suita românească*

Iosif Ion Prunner, Nicolae Maxim, Veronica Anuşca

pentru pian de Tiberiu Brediceanu interpretată de Iosif Ion Prunner, cel care ne-a reamintit astfel de seninătatea şi spiritul ludic specifice lucrărilor lui Brediceanu care însă nu a uitat nici în acest opus să facă apel la sonorităţile provenite din folclorul autohton ce imprimă paginii muzicale un fin aspect rapsodic.

După evocarea de către Nicolae Maxim (intervenţiile sale au adus informaţii preţioase pentru publicul spectator) a eseului lui Doru Popovici, *Eternitatea unor capodopere*, precum şi a *Doinei* de Ion Machidon, scriitor şi preşedinte al cenaclului Amurg sentimental, căreia compozitorul dorea să-i ofere o înveşmântare muzicală în spirit naţional, seara de muzică de cameră a propus apoi o frumoasă incursiune în lumea cântului vocal prin intermediul a două lucrări ale muzicianului amintit anterior în care am putut să o aplaudăm pe soprana Veronica Anuşca. Prezenţă graţioasă şi rafinată, Veronica Anuşca a interpretat mai întâi liedul *Sus* pe versuri de Lucian Blaga, alături de pianistul Iosif Ion Prunner, într-o versiune în care am remarcat căldura glasului său, acurateţea intonaţională inclusiv în registrul acut, tehnica vocală de bun nivel şi logica frazărilor. Celor doi li s-a alăturat apoi chiar amfitrionul serii, Nicolae Maxim, toţi cei trei muzicieni oferindu-ne o variantă interpretativă de înalt nivel a lucrării *Meditaţie lirică* pe versuri de Valeriu Bucuroiu pentru soprană, pian şi flaut op. 53. În cadrul acestui opus, am putut să rememorăm câteva dintre caracteristicile stilului componistic al celui trecut la cele veşnice chiar în ceastă primăvară, printre cele mai interesante fiind melodica modernă în care însă se regăsesc ecouri ale tradiţiei bizantine şi ale folclorului autohton, construcţia formală clară, ţesătura armonică echilibrată, etc. Subliniate de cei trei muzicieni, aceste particularităţi au fost potenţate şi de calitatea intonaţională a vocii sopranei, rigurozitatea acompaniamentului pianistic şi expresivitatea flautului. După un succint excurs în lirismul mozartian prin *Adagio*-ul pentru pian interpretat de Iosif Ion Prunner, seara a continuat cu prezentarea în primă audiţie românească a *Duo-ului I* pentru violă şi flaut de Franz Anton Hoffmeister de către Nicolae Maxim şi Ştefan Gheorghiu, într-o versiune în care siguranţa şi agilitatea tehnică a flautistului au fost completate de intervenţiile discrete ale violistului, şi o nouă apariţie pe scena Ateneului a sopranei Veronica Anuşca convingătoare şi în interpretarea liedului *Salcia* de Theodor Rogalski.

„Flori de pe Şomuz” Petia-Buneşti, coordonator Ioan Ştefan

Precedat de un moment de virtuozitate realizat de Nicolae Maxim şi Boldizsar Szabolks în lucrarea *Rondeau brilliant* de Anton Benhard Furstenau în care cei doi au fost însoţiţi şi de pianistul Iosif Ion Prunner, finalul serii s-a desfăşurat în sonorităţile folclorului moldovesc adus pe scenă de membrii formaţiei „Flori de pe Şomuz” din Petia-Buneşti, condusă cu iscusinţă în spiritul vechii tradiţii a fanfarelor populare de Ioan Ştefan, care l-au omagiat astfel pe Nicolae Maxim, originar din frumoasele ţinuturi ale Moldovei care au dat nume de referinţă ale culturii române de-a lungul istoriei. De asemenea, momentul a fost întregit vizual de prezenţa pe scenă a unui grup de tinere studente iubitoare de folclor din cadrul Universităţii de Medicină din Bucureşti, însoţite de Ana Ţuţu, coordonator al SSMB şi asist. univ. dr. Mihaela Pană, care au adus în atenţia spectatorilor şi frumosul port popular românesc.

Încheiat aşadar într-o atmosferă sărbătorească, cel de-al cincelea recital inclus în seria „Dirijori-compozitori” s-a constituit într-o nouă pledoarie pentru valoarea muzicii româneşti din ultimele două secole ce poate sta la loc de cinste în acelaşi program cu pagini din arta universală, dar în acelaşi timp şi într-un nou argument adus în sprijinul ideii că muzicienii noştri se pot afla la un înalt nivel artistic, unul dintre cele mai frumoase exemple fiind cel al maestrului Nicoale Maxim, aniversat câteva zile mai târziu, care mai bine de cinci decenii a onorat arta interpretativă românească atât ca membru al orchestrei Filarmonicii bucureştene cât şi ca solist, ipostază în care a susţinut constant promovarea muzicii contemporane româneşti.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Pe aripile cântului vocal

Devenite deja repere în agenda melomanilor, serile de marţi de la Ateneu oferă şansa celor interesaţi să asculte recitalurile susţinute de tineri muzicieni în cadrul seriei Stagiunea de marţi seara dar şi nume consacrate ale arte interpretative româneşti şi internaţionale ce urcă entuziaşti pe scena Sălii Mari a templului muzicii de la Bucureşti. Aşa s-a întâmplat şi pe 16 aprilie 2019, când începând cu orele 19 i-am putut aplauda într-un recital de înaltă ţinută artistică pe soprana Irina Iordăchescu, tenorul Lucian Corchiş şi pianista şi compozitoarea Livia Teodorescu-Ciocănea.

Consacraţi ca foarte buni cântăreţi de operă, Irina Iordăchescu şi Lucian Corchiş ne-au invitat pe aripile cântului vocal sub soarele Italiei, într-o călătorie sonoră în care, însoţiţi de Livia Teodorescu-Ciocănea, ne-au fascinat cu versatilitatea lor stilistic-interpretativă ce le-a permis să ne înfăţişeze deopotrivă strălucitoarele acorduri ale canţonetelor dar şi sonurile atât de specifice operei veriste, într-un excurs bine articulat şi pigmentat cu câteva evadări în spaţii creatoare de sorginte latină ce au reliefat acele puncte comune între culturile ce îşi trag rădăcinile din vechiul Imperiu Roman.

Într-un prim moment distinct al recitalului, tenorul Lucian Corchiş ne-a propus o frumoasă incursiune în lumea plină de patos a canţonetei italiene ilustrată de lucrările *L'alba separa dalla luce l'ombra, Non t'amo più şi Ideale* de Paolo Tosti. În cadrul acestora, Lucian Corchiş, solist al Operei bucureştene, a demonstrat încă o dată că este unul dintre cei mai remarcabili tenori români din generaţia sa, vocea sa caldă, impostaţia bine dozată şi atenţia acordată culorii timbrale a frazelor şi sublinierii accentelor textului literar, reprezentând atributele unei evoluţii de un foarte bun nivel artistic. De altfel, acompaniat cu eleganţă şi rafinament de Livia Teodorescu-Ciocănea, Lucian Corchiş şi-a potenţat acest prim moment din cadrul recitalului şi cu o expresivitate aparte ce l-a ajutat să ilustreze ipostazele îndrăgostitului evocate de serenadele lui Tosti: visător şi într-o oarecare măsură naiv în *Ideale*, dezamăgit dar în acelaşi timp încrezător în *Non t'amo più* şi romantic în *L'alba separa dalla luce l'ombra*.

Livia Teodorescu-Ciocănea, Irina Iordăchescu, Lucian Corchiş

După l-am revăzut pe Lucian Corchiş, un fin interpret al rolurilor de îndrăgostit iremediabil precum Lenski, Rodolfo sau Alfredo, am avut plăcerea de a o aplauda într-o apariţie de înaltă ţinută pe soprana Irina Iordăchescu, ce ne-a oferit ocazia de a-i asculta glasul ferm dar plin de armonice în cadrul a trei miniaturi compuse de Francesco Paolo Frontini ce surprind ca şi canţonetele lui Tosti diverse ipostaze şi faţete ale iubirii. Însoţită la rândul său de pianista Livia Teodorescu-Ciocănea, Irina Iordăchescu a fost mai întâi tulburătoare în *Lauda di Soura* unde a reuşit să evidenţieze amestecul de senzualitate şi pioşenie al liniilor melodice şi culoarea timbrală tipic meridională potenţată de momentele de crescendo din final ce au reprezentat punctul culminant al piesei, exuberantă în dansanta *Marinaresca*, unde strălucirea glasului său în registrul acut a subliniat cantabilitatea melodiilor siciliene şi liric-dramatică în *Baci mortali* unde acurateţea intonaţională dublată de vibrato-ul de calitate şi siguranţa atacurilor sunetelor în registrul acut au reprezentat atributele unei versiuni interpretative valoroase a miniaturii ce evocă momentul dureros şi dramatic al despărţirii de fiinţa iubită aflată în suferinţă.

În programul recitalului a urmat apoi un moment aparte în care Livia Teodorescu-Ciocănea s-a înfăţişat în faţa publicului în dublă ipostază, de interpret şi de compozitor, alături de Irina Iordăchescu şi Lucian Corchiş realizând o frumoasă versiune camerală a uneia dintre scene din opera sa *Doamna cu căţelul*, după A.P. Cehov (primă audiţie la Ateneul Român). Ascultând duetul şi ariile Annei Sergheevna şi a lui Dmitri Gurov din actul I în varianta celor trei muzicieni protagonişti ai serii, am remarcat complexitatea scriiturii ce propune o abordare neolirică, neodramatică a elementelor caracteristice unui spectacol de operă, precum şi liniile melodice moderne dar suficient de generoase din punct de vedere tehnic pentru ca cei doi solişti vocali să-şi reconfirme calităţile şi să dovedească o foarte bună adaptabilitate la rigorile unei partituri contemporane. De altfel, Irina Iordăchescu şi Lucian Corchiş au lăsat să se întrevadă în jocul lor scenic experienţa reprezentaţiilor de operă, reuşind să imprime versiunii camerale a celor trei momente din opera Liviei Teodorescu-Ciocănea şi o alură teatrală bine proporţionată în contextul dat. Dacă extrasele din *Doamna cu căţelul* ne-au familiarizat o dată în plus cu latura creatoare a Liviei Teodorescu-Ciocănea, următoarele două momente muzicale ne-au adus în prim-plan calităţile interpretative ale acesteia. Astfel, atât în *Consolation III* de Franz Liszt, de esenţă chopiniană, cât şi în celebra *Nocturnă op. 9 nr. 1* de Frédéric Chopin, Livia Teodorescu-Ciocănea s-a dovedit din nou a fi o pianistă de un remarcabil rafinament, sensibilitatea şi eleganţa frazărilor caracterizând un moment pianistic de înaltă ţinută.

Finalul recitalului ne-a propus o fascinantă incursiune în lumea operei romantice şi veriste, mai întâi prin duetul Micaela-Don José din actul I din *Carmen* de Georges Bizet, realizat cu patos şi în spiritul temperamentului iberic de către Irina Iordăchescu şi Lucian Corchiş, şi apoi prin scena dintre Mimi şi Rodolfo din *La Boheme* de Puccini. În cadrul acestui ultim moment al serii, cei doi solişti au reuşit să transforme scena Ateneului într-o scenă de teatru liric, dialogurile muzicale dintre ei şi jocul actoricesc făcându-ne să ne imaginăm că avem în faţă toate elementele unui spectacol de operă. Din punct de vedere muzical, am remarcat calitatea vocală a ambilor protagonişti, căldura glasului, sensibilitatea şi luminozitatea sunetului dovedite de Lucian Corchiş şi graţia, senzualitatea şi rafinamentul ce au caracterizat intervenţiile Irinei Iordăchescu ce au culminat cu celebrissima arie *Si. Mi chiamano Mimi*.

Încheiat cu un encore, *Non ti scordar di me*, ce ne-a purtat pe aripile cântecului napoletan, recitalul de marţi a reprezentat o bună ocazie de a-i revedea cu plăcere pe trei dintre muzicienii români cu o intensă activitate interpretativă, dar şi de a asculta în cea mai parte a serii fragmente din muzica vocală romantică, ale cărei veleităţi ne încântă de fiecare dată când o ascultăm.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Feranec / Azoiței

Interpreții români aparținători ca an de naștere perioadei cuprinse aproximativ 1969- 1976 se află acum la apogeul carierei, prin acesta înțelegând că după o animată activitate competițională încununată de mari succese, concertează acum pe marile scene europene, fără a ocoli nicidecum țara în care s-au născut și s-au format. Trebuie spus că au fost niște ani deosebit de rodnici, atât ca număr de talente cât și aducători de oportunități, în sensul că s-a beneficiat de un învățământ care era gândit să optimizeze înzestrarea cât și de o deschidere istorică ce a permis ca ei să poată circula fără restricții și să primească recunoașterea cuvenită. Mai frumos este faptul că acești artiști, indiferent de meridianul pe care viețuiesc, nu renunță să stimuleze viața spirituală a conaționalilor. O prezență din ce în ce mai activă pe podiumul de concert o desfășoară Remus Azoiței care, mai nou, conduce Cvartetul *Ad libitum*, continuator al tradiției *Voces*-ului de pe plaiurile Moldovei. Cei patru interpreți au inițiat un fel de suită de concerte în cadrul Stagiunii Muzicale

Peter Feranec

Radio manifestându-se atât în calitate de concertiști (violonistul Șerban Mereuță alături de Bujor Prelipceanu *Concertone pentru două viori și orchestră în Do KV190* de Mozart și violoncelistul Filip Papa cu Ceaikovski - *Variațiunile rococo*, ambii în compania Orchestrei de camera Radio) cât și în postura de slujitori ai nobilului domeniu cameral. Concertul din 4 aprilie susținut de cvartetul amintit i-a alăturat pe violistul/altistul Bogdan Bișoc și pe prim violonistul Remus Azoiței. Se pare că este prima apariție a lui Azoiței pe scena bucureșteană în calitate de conducător de cvartet de coarde. Și acesta nu este puțin lucru fiindcă sudarea unei asemenea formații este una dintre cele mai dificile. Conținutul programului prezentat a fost unul dintre cele mai interesante, reunind clasici ai genului cu prime opusuri (Haydn – Cvartetul *"La Chasse"/Vânătoarea,* în Si b, care aparține de ciclul op.1,nr.1, FHE No.52, Hob. No. III:1, aparținând unei perioade timpurii (1762-64), dar care re-evaluează de pildă ideea palindromului : *Presto, Minuetto&Trio, Adagio, Minuetto&Trio, Presto* într-un context cu foarte multe idei interesante și Mozart – *Cvartetul nr.1 KV 80 în Sol, "Lodi"* - după numele localității italiene unde a fost scris în 1770 la vârsta de numai 14 ani) ca, spre final să aducă în prim plan tot un op.1 aparținând unei perioade târzii a creației lui Johannes Brahms, *Cvartetul nr. 1 op. 51.* Dacă în prima parte a serii s-au remarcat finețea, omogenitatea sonorității, un perfect echilibru în susținerea materialului tematic, puritatea stilului și mai ales efortul de a-și adapta vibrato-ul contextului general,în partea a doua s-a dezlănțuit tumultul brahmsian în toată splendoarea lui. Finalizat la 40 de ani (1873) după o lungă perioadă de "gestație" lucrarea este un exemplu al unității organice, susținută de un plan armonic sofisticat, al alurei vădit orchestrale, generate de măiestria tehnicii variaționale care la Brahms atinge apogeul. Cvartetul *Ad libitum* a susținut cu multă dăruire acest opus relevând patosul desfășurării continue propriu travaliului motivic considerat a fi ciclic, tratat totuși cu o extremă rigoare. Gândirea simfonică a scriiturii, marcată de trăiri intense și multă neliniștite, care plasează această lucrare în sfera *Simfoniei I*, ambele fiind scrise în do minor, a fost admirabil susținută de cei patru artiști care s-au implicat artistic, extrem de participativ din punct de vedere emoțional. A doua zi, pe 5 aprilie a venit "seara cea mare", cum se exprimă violoniștii atunci când este vorba despre interpretarea olimpianului *Concert pentru vioară și orchestră op.61*.de Beethoven. Remarcabila calitate a violonistului Remus Azoiței, solistul concertului, este aceea că de fiecare dată vine cu altă inspirație care aduce ceva nou în interpretarea acestei capodopere, constant însă în finețea sunetului și a frazării, alături de mult îndrăgita sa vioară Gagliano. Mai riguros în prima mișcare, *Allegro ma non troppo* – caracter impus și de viziunea ceva mai "așezată" a dirijorului slovac Peter Feranec, emoționant meditativ în *Larghetto* și plin de vervă în finalul *Rondo-Allegro*, Azoiței a strălucit în cadențele de Kreisler (de fapt cele mai cântate dintre toate cele 34 scrise de-a lungul timpului pentru acest concert). După aproape 45 de minute de baie sonoră beethoveniană au urmat două bisuri excelente: Paganini – *Capriciul nr.13* supranumit și "Surâsul diavolului", și superbul *Recitativo&Scherzo Capriccio* de Kreisler…minute de aplauze ale unei săli arhipline!

Concertul din 5 aprilie de la Sala Radio s-a terminat în atmosfera unui spectacol de balet, *scènes burlesques,* mai exact *Petrușka* de Igor Stravinski. Asupra a cestei lucrări dirijorul

Remus Azoiței

Peter Feranec a insistat mult în ce privește cizelarea, ne referim la ritmica deosebit de complexă în desfășurare și la sudarea diferitelor episoade sonore al căror potențial teatral a fost imediat sesizat de către Diaghilev. Orchestrația a impus un ansamblu numeros a cărui coordonare a necesitat o concentrare specială pe "subiect". Muzica este arhicunoscută și foarte particulară; fiind sugestivă și pronunțat ilustrativă, personajele-temă au fost conturate prin intervențiile solistice ale instrumentelor de suflat deosebit de reușite și ale unei percuții active, Stravinski fiind cel care a emancipat cu totul

acest compartiment al orchestrei simfonice. A fost o execuție care s-a desfășurat după toate regulile artei, explicate și prin faptul că Peter Feranec a fost bursier al Conservatorului de Stat din Sankt Petersburg și este actualmente cel mai tânăr și primul dirijor străin angajat la Teatrul Bolșoi din Moscova, toate acestea pe lângă activitatea pe care o desfășoară și o sprijină în țara sa de origine. Artistul este foarte familiarizat cu genul dramatic, fiind apreciat pentru realizările deosebite de la Teatrul Mihailovski din Sankt Petersburg. In tot acest context *Petrușka* nu putea fi altfel decât o mare reușită, la care sala a reacționat cu aceleași aplauze prelungite la scenă deschisă.

Corina BURA

Recviemul brahmsian în Joia Mare

În mod tradițional, am putea spune, marile orchestre bucureștene își adaptează programul muzical în perioada Sărbătorii Învierii Domnului astfel încât melomanii să intre în atmosfera specifică zilelor cu o deosebită încărcătură spirituală ce preced cel mai important praznic al creștinătății. Dacă Filarmonica a invitat de această dată iubitorii artei sunetelor în lumea barocă și clasică a lucrărilor lui Händel și Mozart, Orchestra Națională Radio ne-a propus în concertul programat joi, 25 aprilie 2019, o frumoasă întâlnire cu muzica lui Johannes Brahms și cu unul dintre cele mai tulburătoare recviemuri din istoria muzicii: *Recviemul german*.

Aflat printre lucrările de gen preferate de public alături de *Recviemul* de Mozart, *Recviemul* de Verdi, *Recviemul* de Faure sau *War Requiem*-ul de Britten, *Recviemul* brahmsian, compus pentru cor, orchestră și soliști (soprană și bariton) ilustrează calitățile de simfonist ale lui Brahms și, deși inspirat de textul biblic tradus de Martin Luther în limba germană, reprezintă o reflectare muzicală a dorinței de introspecție a compozitorului puternic marcat în perioada elaborării acestei lucrări de dispariția mamei sale dar și a bunului prieten Robert Schumann care a contribuit decisiv la consacrarea sa. De asemenea, Brahms, aflat la deplina maturitate artistică, reușește în *Recviemul german* să sintetizeze cu echilibru elementele tipice ritualului bisericesc și intenția sa de a puncta mai degrabă latura umană a unei întâmplări nefericite așa cum este pierderea cuiva drag și sentimentul de compasiune și încurajare pe care ceilalți îl pot transmite celor aflați într-o astfel de situație.

Kaspar Zehnder

Prezentat în primă audiție absolută în varianta integrală cu 150 de ani în urmă, *Recviemul german* de Brahms, alcătuit din șapte secțiuni grupate în două mari părți, ne-a fost înfățișat în Joia Mare pe scena Sălii Radio într-o versiune valoroasă de către Orchestra Națională Radio, Corul Academic Radio, soprana Bianca Mărgean și bas-baritonul Cătălin Toropoc, întreg ansamblul interpretativ fiind coordonat de la pupitrul dirijoral de către Kaspar Zehnder. Propunând două mari tablouri expresive ce zugrăvesc mai întâi dramatismul apropierii morții și spaima provocată de neputința stăvilirii finalului implacabil, iar apoi sentimentul consolator față de cei marcați de suferința pierderii ce se întrepătrunde cu speranța că cei trecuți dincolo sunt bine așa cum sugerează textele de sorginte biblică, *Recviemul* brahmsian ne-a fost construit de Kaspar Zehnder într-o variantă ce l-a dezvăluit pe Brahms simfonistul, dar și Brahms „ultimul clasic german” adept al unui echilibru desăvârșit în ceea ce privește forma și structura unei lucrări, în acest sens muzicianul elvețian asigurând continuitatea, cursivitatea discursului muzical precum și o bună îngemănare a sonorităților orchestrei cu cele ale corului. De asemenea, cu o gestică elegantă și bine aleasă, Kaspar Zehnder a punctat și diferențele agogice dintre secțiunile lucrării, momentele de maxim dramatism și pe cele cu caracter meditativ, precum și aspectul ciclic al lucrării evidențiat de prezența unor veritabile leit-motive ce capătă noi sensuri semantice la fiecare nouă apariție, și de revenirea în finalul discursului muzical a ideii tematice inițiale. Nu în ultimul rând, Kaspar Zehnder a construit cu inteligență dialogul dintre soliști, orchestră și cor, punând în valoare potențialul fiecărui element interpretativ inclus în dramaturgia lucrării, un punct forte al versiunii ascultate constituindu-l chiar intervențiile Corului Radio, pregătit de Ciprian Țuțu, ce s-au evidențiat prin acuratețea intonațională și mai ales prin sonoritatea lor plină, armoniile rezultate din suprapunerea vocilor fiind potențate de implicarea fiecărui grup din ansamblul coral în realizarea unei variante de un foarte bun nivel artistic.

Chiar dacă partitura nu oferă soliștilor un cadru generos de desfășurare, soprana Bianca Mărgean și bas-baritonul Cătălin Toropoc ne-au confirmat calitățile artistice pe care le au în intervenții echilibrate și construite în spiritul lucrării. Intrat primul în firul dramaturgic al *Recviemului*, bas-baritonul Cătălin Toropoc mi-a atras atenția tocmai prin echilibrul cu care a construit cele două apariții ale sale ce propun tot atâtea ipostaze expresive. Prima, cu caracter dramatic a adus în prim-plan fermitatea glasului bas-baritonului precum și profunzimea registrului grav abordat de melodica lucrării, aceste atribute fiind completate de siguranța atacurilor și sugestia spaimei în fața morții prin anumite punctări în registrul mediu-acut, această oscilație între registre punând în valoare acuratețea intonațională și tehnica vocală de bun nivel pe care le posedă Cătălin Toropoc. În schimb a doua apariție a pus accent pe latura lirică, sensibilă a vocii bas-baritonului, mai familiară acestuia, speranța ce domină expresia acestui moment contribuind la evidențierea căldurii glasului lui Cătălin Toropoc dublată de eleganța frazărilor și de luminozitatea vocii sale în registrul mediu-acut.

Chiar dacă mai redusă ca durată, apariția sopranei Bianca Mărgean m-a impresionat prin rafinamentul său și prin firescul cu care s-a integrat desfășurării dramaturgice de până la acel moment. Cu un glas cald, un vibrato bine conturat și intensități bine alese în context, Bianca Mărgean ne-a înfățișat într-o suavă ipostază blândețea și mângâierea maternă sugerate de semnificațiile textului, noblețea

sentimentelor transmise atingând latura sensibilă a celor aflați în sală. De asemenea, deşi încă tânără, Bianca Mărgean, care impresionează deja pe scena Operei bucureştene, a demonstrat şi în *Recviemul german* de Brahms o remarcabilă maturitate artistică, ce i-a oferit posibilitatea construirii unui moment profund a cărui importanță în discursul muzical rezidă din semantica acestuia care face trecerea de la dramatismul inițial la speranța finalului.

Audiat chiar în Joia Mare a Paştelui ortodox, *Recviemul german* de Brahms ne-a reamintit prin mesajul transmis şi de versiunea realizată de muzicienii prezenți pe scena Sălii Radio, de esența ideologiei creştine care ne spune că sufletul omului îşi continuă existența şi după moartea trupului precum şi de faptul că în existența lor pământeană oamenii vor rămâne în amintirea celorlalți prin realizările lor şi prin acțiunile întreprinse aici cu voie sau fără de voie. Din perspectivă muzicală, *Recviemul* brahmsian ne-a reamintit geniul compozitorului german precum şi echilibrul pe care acesta îl căuta între tradiție şi modernitate într-o vreme când cele două moduri de a privi viitorul artei sunetelor se antagonizau tot mai mult.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino

Grădina cu flaute

Superba Aulă a Palatului Cantacuzino are o acustică ce pare destinată sunetului transparent de flaut. Iată că în seara zilei de 16 aprilie 2019 am avut bucuria să o vedem umplută de ghirlande sonore, prin cântul a nu mai puțin de 13 flautişti: ansamblul de studenți **Flaut Power**, coordonat de profesorul şi mentorul lor, **Ion Bogdan Ştefănescu**. Ziua de marți, cifra 13, aproape 3 ore de muzică românească de flaut şi un strop de magie întrupat în Ionuț Ştefănescu au plămădit un eveniment care a demonstrat ceva foarte important (şi care acum un deceniu şi ceva mi s-ar fi părut o vrăjitorie): că tinerii interpreți se simt din ce în ce mai aproape de muzica nouă românească şi că falia (dureroasă) compozitor-interpret are mari şanse să devină din ce în ce mai mică, dacă profesorul este nu numai un reputat tălmăcitor al aventurilor de sunete din ultimele două secole, dar şi un pasionat promovator al acesteia. Aşadar îi felicit din toată inima pe Ionuț Ştefănescu, organizatorul acestui concert-maraton, pe compozitoarea Carmen Cârneci pentru includerea sa în stagiunea Muzeului Național "George Enescu" şi, nu în ultimul rând, pe toți cei 13 tineri şi foarte tineri flautişti pentru seriozitate, deschidere şi hărnicie: Daria Tofănescu, Carina Boanță, Salomeea Bodea, Iulia Lupaş, Elena Greciuc, Dávid Borzási, Carla-Maria Stoleru, Mihai Vaida, Lorena Palade, Vincențiu Mantu, Teodora Iliescu, Anca Cristescu şi Ludovic Mihalca.

Titlul ***Akes samenos*** înseamnă în limba tracă "grădină înflorită" şi a fost împrumutat de la piesa cu acelaşi nume a lui Vasile Herman. Sigur, ca orice grădină, a avut şi zone mai "sălbatice", care cu siguranță vor înflori în timp. Important este că a fost plantată atracția pentru sonoritățile moderne şi contemporane. Este a treia ediție a acestui atelier de flaut contemporan şi poate viitoarea ediție – îi dorim cât mai multe! – va tunde puțin, cu ochiul acerb al unui grădinar mai meticulos, din numărul de lucrări din program, nu numai din motive de lungime (structura de maraton a fost foarte obositoare pentru toți cei implicați), dar şi de focalizare asupra unor muzici cu adevărat interesante şi merituoase. Mi-aş fi dorit şi includerea unui repertoriu internațional, pentru varierea expresivității cantabile atât de tipice compozitorilor români care, cu câteva excepții, a riscat să devină monotonă. Poate o mai mare atenție la potrivirea temperamentului interpretului cu cel al compozitorului, sau a piesei interpretate. Cu toate acestea, subliniez încă o dată importanța şi necesitatea unui asemenea proiect, precum şi seriozitatea tuturor celor implicați.

I-am remarcat în mod special pe câțiva dintre tinerii flautişti, despre care voi vorbi în ordinea intrării în scenă. Daria Tofănescu a avut un sunet foarte frumos în "Invocatio" de Şerban Nichifor şi în tânguitorul şi sensibilul "Flauros" de Gabriel Mălăncioiu, unul din cei mai talentați – şi productivi! - compozitori ai tinerei generații. Carla-Maria Stoleru a interpretat cu energie şi convingere la flaut bas minunata lucrare a lui Carmen Cârneci, "...qui rêve. GIACOMETTI-Szene", o muzică delicată dar cu zvâc, a cărei aparentă imprevizibilitate "colțuroasă" rafinată cu măiestrie i-am apreciat-o cu atât mai mult cu cât a spart omogenitatea stilistică a programului. Mihai Vaida s-a aruncat temerar în cinci dintre cei şase "Naufragi" expresivi şi solicitanți tehnic ai lui Dan Dediu, precum şi în dramatica lucrare a lui Cornel Țăranu, "Cadenze pr Antiphona". Salomeea Bodea a interpretat cu sensibilitate "Legenda" Doinei Rotaru, pentru flaut şi rezonator, o piesă deja cu statut "legendar", precum şi "Akes samenos" de Vasile Herman. Anca Cristescu a interpretat foarte expresiv frumoasa lucrare "Improvizații" de Carmen Petra Basacopol, o lucrare care i s-a potrivit mănuşă. Dávid Borzási a interpretat cu maturitate şi muzicalitate mica bijuterie sonoră ludică şi colorată care este "Rezonanțe Bacovia" a marelui Anatol Vieru. Am apreciat prezența scenică a Iuliei Lupaş în incisiva şi energica "Mozaic II" de Dan Buciu, precum şi siguranța şi expresivitatea Teodorei Iliescu, solistă în impresionanta "Modalis IV" pentru ansamblu de flaute a compozitorului Sorin Lerescu, care a şi primit un bine meritat Premiu al UCMR pentru anul 2017. Programul a fost completat de Sonata pentru flaut a Lianei Alexandra (Carina Boanță), onirica "Miró en miroir" de Irinel Anghel (Lorena Palade), o lucrare inspirată de cea mai celebră **grădină de pietre** din Japonia, Ryōan-ji, ca şi de lucrarea dedicată acestei grădini de John Cage, complexul "Hommage" al Laurei Manolache (Elena Greciuc), "Doru" (Lorena Palade) şi "Immaginabile" (Vincențiu Mantu) de Violeta Dinescu, Sonata VII de Dan Voiculescu (Dávid Borzási), "Tempio di fumo" de Doina Rotaru (Carla-Maria Stoleru) şi "Concerto breve III" de Cornel Țăranu pentru ansamblu.

În aşteptarea următorului atelier-grădină de flaut contemporan!

Diana ROTARU

"Sfinxul din noi" – o carte în schimbul unui trandafir

În Catalunya, sărbătoarea Sant Jordi este sinonimă cu începutul primăverii, acea zi însemnată în care cei ce se întâlnesc își dăruiesc unul altuia o carte sau un trandafir roşu. Transformată, de către UNESCO, în Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de autor, ziua Sfântului Gheorghe – protectorul spiritual al regiunii din nordul Spaniei și, în mod special, a Barcelonei – cu întregul ei cortegiu de semnificații a patronat anul acesta, simbolic, una din manifestarile de suflet găzduite în Aula Palatului Cantacuzino.

Apreciată, deja, pentru traducerile sale (versiunile, în română, ale romanelor lui Ramon Solsona – *Ceasuri oprite* și Joan Francesc Mira – *Eu, papa Borgia*, adăugate prozei scurte semnate de același Ramon Solsona – *Cimitir de buzunar*, a cărei variantă a fost realizată în colaborare cu Jana Balacciu Matei), și recompensată, în 2018, cu premiul "Josep Maria Batista i Roca – Memorial Enric Garriga Trullols" acordat promotorilor culturii catalane la nivel universal, profesorul și muzicologul Lavinia Coman ne-a invitat, în 18 aprilie, să "degustăm" câteva mostre din arsenalul acestui tip de spiritualitate cu totul aparte.

Centrată asupra revelării multiplelor aspecte ale personalității de excepție a medicului-poet și compozitor Màrius Torres, concepția programului serii, echilibrat structurată în două părți distincte, a cuprins, pentru început, lansarea antologiei poetice bilingve sugestiv intitulate *Sfinxul din noi.* Apărut la Editura Meronia în ciclul "Biblioteca de cultură catalană", volumul a prilejuit profesorului Joan Ramon Veny – director al Catedrei Màrius Torres a Universității din Lleida – și specialistei în Màrius Torres, Margarida Prats – profesor la Universitatea din Barcelona, dar și Janei Balacciu Matei – traducător și editor al respectivului volum, expuneri succinte ale caracteristicilor stilului poetic specific autorului catalan. Fragmente bilingve extrase din lirica lui Torres (rostite de Margarida Prats și Jana Balacciu Matei) au copertat rafinat serata în ansamblu, punând în valoare similitudinile vizibile dintre vocabularele și fonetica celor două limbi.

Cum era și firesc, "miezul" întregului eveniment – microrecitalul susținut de soprana Eulàlia Ara acompaniată la pian, cu o cuceritoare naturalețe, de către Lavinia Coman – a concentrat interesul tuturor celor aflați în sală, conturând imaginea unui om de cultură pentru care poezia și muzica sunt destinate să se întrepătrundă în mod creator. Pentru început, expresivele miniaturi *A tantes bonas Chansons*, *Lanquan li jorn son lonc en may* și *Chanson d'automne*, în primă audiție românească, au putut fi asemănate unor *haiku*-uri sonore, carnația romantică a muzicii lui Marius Torres (datată 1942) amprentând delicat parfumul medieval al textelor cavalerești (pentru primele două piese) și simboliste (pentru cea de-a treia, pe versuri). Au urmat, pe versurile aceluiași Marius Torres, trei compoziții semnate de autori contemporani: Maria Rosa Ribas – *Ara que em torna el foc de viure*, Manuel García Morante – *Això és la joia* și Jordi Vilaprinyó – *Així un núvol es fon!* (primă audiție absolută), în decursul cărora timbrul cald, cu nuanțe senzuale, al Eulàliei Ara a interacționat constructiv cu volutele acompaniamentului pianistic, insistând, pe rând, asupra valențelor expresioniste, impresioniste și modal-descriptive ale celor trei repere de scriitură muzicală amintite.

Abordat cu vizibilă plăcere și deschidere sensibilă de către soprana catalană, cântecul popular românesc – *Pe sub flori mă legănai* – a prefațat, cu mult farmec, suita

Lavinia Coman, Eulàlia Ara

foto: Marius Văjoaica

de piese care a încheiat microrecitalul, toate trei – *Cum totul trece* (tatonând sonor substratul poeziei lui Rainer Maria Rilke), *Culorile toamnei* și *Cântec* (pe versuri de George Călinescu și, respectiv, Nichita Stănescu) schițând câteva din coordonatele stilistice ale unei personalități de o inteligență creatoare remarcabilă – Nicolae Coman. Secondând cu nedisimulată emoție partida vocală, intervențiile Laviniei Coman au introdus în creuzetul fonic un plus de culoare melodică ce, odată cu sfârșitul propriu-zis al programului – recenta piesă semnată de Jordi Vilaprinyó, *Cancion por Mahalta*, pe texte de Marius Torres – a completat, discret, portretul romantic al unui virtual trandafir roșu, oferit ca dar muzical fascinantului univers reflexiv al poeziei catalane.

Loredana BALTAZAR

Suprarealism 50 – sau 5:0

Sunt nişte ani de când observam cu interes, chiar cu uimire uneori, cum din crisalida academică bine înfăşurată în studii aprofundate de compoziţie şi muzicologie ieşea, după o gestaţie parcă indecisă, un fluture matur din specia 'Peter Pan&Tinkerbell', aceea cu neobosită dorinţă de joacă, de carambol, de iluzionare şi evadare din obişnuit: un fluture colorat puternic, mai degrabă nocturn, dedicat zonelor de interferenţă: sonoră/ stilistică/ scenică etc.; un fluture mignon, agitat, nepotolit, creativ până la auto-consumare. Reinventându-se, Irinel Anghel s-a şi identificat cu rolul pe care şi l-a compus cu perseverenţă în toate detaliile: out-fit/costum, machiaj(-mască), nonşalanţă scenică, preferinţa pentru un underground-elitist, căutat ... şi aflat în cum sună (*sound*) muzica ei electronică, cu decibeli şi distorsiuni adesea agresive, departe de zona clasicului oricât de modern.

Compozitoarea-performeră s-a gândit să-şi marcheze prima jumătate de veac pornind de la o idee-provocare adresată prietenilor-colaboratori dintre care cincizeci s-au şi găsit spre a o pune în faptă. În decorul alb-negru al spaţiului scenic de la Centrul Naţional al Dansului, Irinel, în costum-schelet tot alb-negru, tronează (cum altfel?) dar se şi supune supliciului de a sta cu ochii acoperiţi spre a nu râvni decât la impresiile auditive ale desfăşurării/defilării de roluri. Pentru că asta a urmat: o defilare de roluri delimitate de cronometru la durata de un minut! Cei cincizeci de performeri au expus în 'momentele' lor reflexe ale *n*-faţetelor sărbătoritei sau ale muncii lor împreună, ştiut fiind că mulţi din cei care s-au exprimat scenic întrupând scenariul aniversar sunt coechipierii ei apropiaţi la realizarea spectacolelor care-i poartă 'marca'.

Histrionic, hyper-ludic, pe alocuri şocant, morbid, suav-inocent, bizar, comic, caraghios - până la râs cu poftă în public (aici incluzându-mă), dizgraţios, repulsiv, subversiv – stări nuanţate în expresii personalizate într-o alternare liberă, aleatorie, caleidoscopică. M-am întrebat la un moment dacă succesiunea celor cincizeci de mini-solo-uri ar fi fost cât de cât schiţată ca să nu fie prea multe *minute* de-o anume tentă? dar cel mai probabil nu; cu atât mai autentic s-a instalat sentimentul unei improvizaţii-cu-surprize care înşira personaje mereu altfel... Nota de *altfel* se regăsea şi în costumarea multora din cei cincizeci – 'nota-Irinel'... Dar ce se întâmpla concret în spaţiul scenic? Mostre de cântat, expresie vocală/vorbe avalanşă, mimă, toate exprimând relativitatea/(non-)consistenţa momentului

Irinel Anghel

foto: Irina Vesa

limitat la un minut de rol în faţa publicului; secvenţe contrastante de mişcare/ nemişcare, de gest minimal simbolic sau doar postùri neobişnuite – 'pauze' între momente mai pregnante sonor sau vizual. Menţionez din cazuistică – asta şi pentru că protagoniştii îmi sunt bine cunoscuţi – momentele Şeherazada cu faţa-de-aur zornăind la claviatură (Diana Rotaru), violoncelistul care nu ajunge să scoată un sunet din instrument (Bogdan Popa), vampa făcându-şi un selfie (Diana Gheorghiu), dedicaţia acustică a scorului 5:0 (Cătălin Creţu – bravo!), desigur, finalul cu snopul de (presupun...) 50 de baloane roşii în formă de inimă (Elena Apostol). Am asistat cu încântare la un eveniment aniversar cu totul inedit: o declaraţie de prietenie şi apreciere, o înconjurare multiplu-artistică a acestei artiste-nucleu, cu o specială forţă magnetică, pe nume Irinel Anghel.

foto: Delia Herman Oprescu

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

ACADEMIA DE MUZICĂ „GHEORGHE DIMA"

festivalul de muzică contemporană

CLUJ MODERN

6-12 aprilie
ediţia a XIII-a
2019

amgd@100.ro

Avataruri ale muzicii moderne

Discret dar consecvent, festivalul dedicat muzicii contemporane Cluj Modern a ajuns în acest an la cea de-a treisprezecea ediţie, desfăşurată în perioada 6-12 aprilie. Din doi în doi ani, el oferă publicului interesat (atâta cât mai există) porţii consistente şi, totodată, reprezentative pentru muzica de tradiţie cultă scrisă în ultimele decenii. În acest an, festivalul a fost deschis de ansamblul francez *2e2m* (études et expressions des modes musicaux), înfiinţat la Paris în anul 1972 de compozitorul Paul Méfano, unul dintre cele mai vechi şi mai apreciate ansambluri specializate în interpretarea muzicii noi. În concertul de la Cluj au urcat pe scenă Léo Marillier (vioară), Claire Merlet (violă), David Simpson (violoncel), Jean-Philippe Grometto (flaut), Véronique Fèvre (clarinet), Yannick Le Gall (regie tehnică), conduşi de la pupitrul dirijoral de Pierre Roullier.

Programul ales pentru seara de 6 aprilie a fost, cu o singură excepţie, unul omogen din punct de vedere stilistic şi estetic, chiar dacă compozitorii incluşi au aparţinut unor ţări şi generaţii diferite. Punctul de intersecţie l-a reprezentat celebrul IRCAM, acolo unde au activat, în diferite momente şi ipostaze, Francesca Verunelli, Aurélien Dumont şi Tristan Murail. Coordonatele acestei omogenităţi au fost trasate de o scriitură instrumentală aparte (axată pe explorarea limitelor tehnicilor de interpretare instrumentală, concretizată prin efecte neconvenţionale) şi de un registru afectiv ce a pendulat între nevroză, anxietate şi o sensibilitate lirică translucidă, distantă.

Prima lucrare din program, ***Tremurcutremur***, i-a aparţinut compozitoarei **Diana Rotaru** şi a fost piesa care a sintetizat, prin articulaţie şi expresie, poate cel mai bine trăsăturile dominante ale muzicii acestui concert. Pornind cu un joc liber de efecte instrumentale ce creează senzaţia unei aşteptări nervoase, muzica se coagulează treptat în jurul unor formule ritmice a căror pregnanţă a adus culminaţia lucrării. Simţul echilibrului şi ingeniozitatea au caracterizat întreaga lucrare, atât în ceea ce priveşte construcţia formei, cât şi utilizarea efectelor instrumentale cu care autoarea reuşeşte să aducă şi tuşe de ironie.

A urmat compoziţia lui **Aurélien Dumont**, ***Berceuse et des poussières***, o lucrare complexă, cu mai multe secţiuni, în care sunt puse în contrast o scriitură austeră desfăşurată prin jocuri de accente (asemănătoare unui cod Morse format din icnete şi respiraţii), un desen ritmic ostinat cu un profil tăios şi incisiv şi un spaţiu sonor meditativ format prin suprapunerea posibilităţilor acustice şi electronice de producere a sunetelor.

Următoarea lucrare a aparţinut lui **Tristan Murail**, unul dintre cei mai importanţi compozitori ai avangardei şi unul dintre pionerii muzicii spectrale. ***Paludes***, din 2011, reprezintă o prelungire şi o detaşare totodată de spectralism, în care fragmente melodice (primele din acest concert) sunt intercalate cu pasaje quasi-aleatorii de efecte şi incizii disonante, sau chiar cu momente de monodie acompaniată într-o manieră ce aminteşte de creaţia lui Berg.

Ansamblul 2e2m

foto: Festivalul Internaţional de muzică contemporană „Cluj Modern"

Compoziţia semnată de **Francesca Verunelli**, ***Cinemaolio***, porneşte de la un complex joc de poliritmii şi polimetrii repetitive ce sugerează ascultătorului un decor format din jucării muzicale stricate, desincronizate. Prin aglomerarea treptată a texturilor şi printr-o dinamică amplificată permanent este creat un climax dens şi asincron; după acest moment, lucrarea îşi pierde din contur, lipsită fiind de articulaţii formale convingătoare.

Spuneam la început că programul concertului a fost omogen din punct de vedere stilistic şi estetic, cu o singură excepţie; această excepţie a fost lucrarea lui **Matei Pop**, ***Nostalgia*** (p.a.a.). Ea a propus o altă variantă de modernism, cea a începutului de secol XX, cu influenţele sale neoclasice şi folclorice. Compusă pe baza unui contrast între o linie melodică cantabilă, de inspiraţie modală cu trimiteri spre

Respighi sau Enescu şi pasaje incisive atât prin ritmul pregnant, cât şi prin disonanţele folosite, lucrarea păstrează un bun echilibru între cele două componente şi reuşeşte să integreze toate sugestiile stilistice într-un mod discret şi personal.

Putem spune, aşadar, că ediţia din acest an a festivalului Cluj Modern a debutat cu un program temerar, axat pe compoziţii ce au preluat moştenirea celui mai radical curent al modernităţii, cel al avangardei (în cazul de faţă una ne-serială) şi pe care au extins-o în diferite forme şi maniere. Pe acest teritoriu, ansamblul francez *2e2m* s-a dovedit a fi un „ghid" extrem de competent, capabil să pună în lumină reliefurile complexe şi multifaţetate, precum şi întreg registrul de emoţii specifice acestei muzici.

Muzica contemporană românească: trecut şi prezent

Itinerarul muzicii noi propus de festivalul Cluj Modern a adus, în cea de-a doua zi, pe scena Academiei de Muzică din Cluj, ansamblul *Profil* al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, condus de Dan Dediu, acum în calitate de dirijor şi nu de compozitor. Având ca nucleu un cvartet de coarde compus din Diana Moş şi Petru Nemţeanu la vioară, Marian Movileanu la violă şi Mircea Marian la violoncel, din ansamblu au mai făcut parte fagotistul Cristian Buciumaş şi contrabasistul Săndel Smărăndescu.

Ansamblul Profil

foto: ICR

În program s-au aflat, cu o singură excepţie, compozitori români, însă de generaţii şi orientări diferite, fapt ce a asigurat diversitatea muzicii interpretate. Prima lucrare a fost ***Cvartetul nr. 2*** (1989) semnat de **Nicolae Teodoreanu**, etnomuzicologul şi compozitorul a cărui dispariţie prematură, anul trecut, a lăsat un gol în muzica românească. De o sensibilitate aparte, eficient în folosirea tehnicilor de scriitură, acest cvartet se înscrie într-o anumită filiaţie a avangardei româneşti care porneşte, în cazul lui Teodoreanu, de la Ştefan Niculescu, filiaţie vizibilă mai ales în texturile heterofonice plutitoare din prima parte. Partea a doua este construită omofon, în structuri acordice modale, sugestive prin ritmul şi forţa care le-au fost imprimate, ultima parte fiind alcătuită pe baza unor texturi dense pentru a căror aglomerare sunt folosite tehnici de interpretare precum *tremolo* sau *con legno*.

A urmat ***Măguri III*** pentru fagot solo (1982), de **Liviu Comes**, lucrare ce exploatează eficient întreg ambitusul instrumentului solist, fie că avem de-a face cu o linie melodică quasi-improvizată (ce trimite spre genurile improvizate ale folclorului românesc precum doina), glumeaţă şi cursivă, fie cu un dialog între două voci, una plasată în grav, iar cealaltă în acut. Fagotistul Marian Movileanu a reuşit să surprindă toate nuanţele expresive ale lucrării, atât de bine redate de sonoritatea aparte a instrumentului său.

Necântec, lucrarea semnată de **Şerban Marcu** şi inspirată de trei poeme de Nichita Stănescu a fost interpretată în primă audiţie absolută în cadrul festivalului. Scrisă pentru cvintet de coarde şi fagot, compoziţia a fost construită pornind de la un nucleu de patru sunete, din care a fost generat materialul melodic şi armonic. Cu un pregnant caracter dramatic, *Necântec* poate fi considerată un exemplu de echilibru şi organizare judicioasă a diferiţilor parametri muzicali (material melodic, agogică, dinamică).

Cu lucrarea lui **Joerg Widmann**, ***Jagdquartett*** (2003), registrul estetic s-a mutat dinspre modern spre postmodern. Cvartetul începe prin citarea primelor măsuri din Finalul ciclului *Papillons* op. 2 de Robert Schumann, iar acest scurt pasaj va continua să apară, în diferite momente, pe tot parcursul lucrării. Nu este vorba însă de variaţiuni sau de procedee de dezvoltare, ci mai degrabă de o deconstrucţie a originalului schumannian printr-o serie de tehnici de interpretare instrumentală specifice muzicii de avangardă. Lucrarea a funcţionat însă tocmai împotriva propriilor intenţii, momentele consistente ale sale fiind nu cele în care se suprapun limbaje diferite, ci cele de omogenitate stilistică, construite în afara citatului sau ale pastişei, alcătuite exclusiv în idiomul modern al muzicii postbelice.

Seara s-a încheiat cu ***Concentric concerto*** (2018), de **Mihai Măniceanu** pentru cvintet de coarde şi fagot. Pornind de la scordatura diferită a instrumentelor de coarde (mai puţin contrabasul), lucrarea creează texturi acordice aerate peste care este amplasată o linie melodică încredinţată fagotului.

Dedicat aproape în exclusivitate muzicii româneşti, concertul ansamblului *Profil* a reprezentat o bună ocazie de a ne familiariza cu compoziţii rareori interpretate, sau cu lucrări recente în primă audiţie. În acest fel au putut fi observate linii de continuitate sau procese de distanţare în muzica diferitelor generaţii. Este meritul ansamblului bucureştean de a se fi preocupat de alcătuirea unui repertoriu cât mai reprezentativ pentru muzica autohtonă, dar şi de o redare cât mai fidelă a acestuia.

Şcoala clujeană de compoziţie la moment aniversar

În cea de-a cincea zi a festivalului Cluj Modern, a urcat pe scenă ansamblul *AdHoc*, condus de dirijorul şi compozitorul Matei Pop. Concertul a fost conceput pentru a

marca un important moment festiv, anume centenarul Academiei Naționale de Muzică "Gheorghe Dima". Intitulat amgd@100.ro, programul propus pentru această seară a inclus lucrările compozitorilor clujeni Adrian Borza, Ciprian Pop, Valentin Timaru, Cristian Bence-Muk şi Dan Variu, la care s-a adăugat o compoziție semnată de Ghenadie Ciobanu. Aparținând unor compozitori de generații şi orientări diferite, lucrările propuse au reuşit să traseze o parte din coordonatele pe care s-a dezvoltat şcoala clujeană de-a lungul timpului. Pentru acest concert, componența ansamblului *AdHoc* a fost următoarea: Raluca Ilovan (flaut), Adrian Cioban (oboi), Aurelian Băcan (clarinet), Rareş Sângeorzan (fagot), Ion Marina-Uifălean (corn), Emil Simion (percuție), Eva Butean (pian), Vlad Răceu (vioară), Diana Man (vioară), Ovidiu Costea (violă), Attila Fábián (violoncel), şi Róbert György (contrabas).

Concertul a fost deschis de ***Fractus III*** (2017), de **Adrian Borza**, compozitor bine cunoscut pentru interesul său față de posibilitățile electronice de generare a sunetului (interes care a fost prezent, într-o măsură mai mică, la compozitori din generațiile precedente precum Constantin Rîpă sau Dan Voiculescu). *Fractus III* a fost scrisă pentru percuție şi bandă şi are un caracter oarecum pedagogic, vrând parcă să demonstreze posibilitățile de manipulare a diferiților parametri muzicali: pe un fundal acusmatic difuz, instrumentele de percuție sunt folosite pentru a expune mai întâi o serie de timbruri distincte, apoi o serie de scurte formule ritmice, pentru ca în final să fie inserate intervale melodice.

Aida Carmen Soanea alături de Ansamblul AdHoc

foto: Festivalul internațional de muzică contemporană „Cluj Modern"

A urmat lucrarea lui **Ciprian Pop**, ***Ludus cvintetix***, scrisă în anul 2012, dar a cărei prime audiții a avut loc cu ocazia acestui concert. Pentru clarinet şi cvartet de coarde, acest opus porneşte de la o formulă ritmico-melodică ostinată a corzilor, puternic conturată, peste care este suprapusă melodia clarinetului, tratat aici în manieră solistică. Cu o paletă expresivă bogată, desfăşurată pe parcursul a trei secțiuni contrastante ca mişcare şi afect, lucrarea îşi găseşte unitatea în folosirea consecventă, la nivelul microstructurii, a unor celule melodice.

Punctul culminant al serii l-a reprezentat ***Sonata per viola solo*** (2012), de **Valentin Timaru**, în interpretarea deosebită a violistei Aida Carmen Soanea. Construită tripartit (Fantasia, Intermezzo sempre pizzicato şi Finale sempre ostinato), sonata se distinge prin subtilitatea intonațiilor şi a scriiturii instrumentale. Spațiul sonor folosit este cel al modalismului, cu permanente întrepătrunderi între diatonic şi cromatic, în descendența limbajului enescian, cel mai bine puse în valoare în prima parte, unde liniile melodice se succed liber, în conturuři mereu surprinzătoare. Jocul dintre diatonic şi cromatic persistă şi în părțile II şi III, expus acum sugestiv prin exploatarea unor resurse diferite ale instrumentului solist – pizzicato ori construcții acordice – sau ale unor tehnici de scriitură de inspirație barocă - variațiunile pe ostinato.

Pe Aida Carmen Soanea am putut-o admira ca solistă şi în următoarea lucrare din program, ***Song for the Children of Men*** (2019), pentru violă şi ansamblu, de **Cristian Bence-Muk**, o altă primă audiție absolută. Concepută ca o meditație asupra Holocaustului, lucrarea a încercat o redare cât mai convingătoare a fenomenului, folosind în acest scop o serie de resurse, unele strict muzicale (melopee lirică cu microintervale în partitura solistică, diferite scriituri folosite pentru ansamblu), unele inter-muzicale (aluzii la muzica klezmer) şi unele extra-muzicale (sirene). Încercând să fie cât mai sugestivă, lucrarea a fost, prin naturalismul său pronunțat, mai degrabă descriptivă.

Au urmat apoi ***Deux chansons***, de **Ghenadie Ciobanu** (2018), pentru voce şi ansamblu, în interpretarea sopranei Apollonia Egyed. Primul cântec, *Ma maison à grand air*, pe versuri de Valeriu Matei, îmbină texturi armonice şi heterofonice într-un peisaj colorat şi delicat de inspirație impresionistă. Al doilea cântec, *Après chaque seconde*, pe versuri de Matei Vişniec, atribuie ansamblului un rol important, atât în momente exclusiv instrumentale, cât şi printr-o scriitură capabilă să sugereze, în acord cu textul poetic, curgerea timpului măsurată mecanic de bătaia unei pendule.

Recitalul s-a încheiat cu lucrarea ***Suomisaundi*** (2017) a compozitorului **Dan Variu**, compoziție scurtă dar concentrată, care a mutat spectrul stilistic spre teritoriile mai radicale ale aleatorismului şi muzicii improvizate. Tehnici folosite anterior doar sporadic de compozitorii clujeni (un exemplu ar fi Vasile Herman), folosirea lor de către Dan Variu a apropiat lucrarea de experimentele de free jazz din anii '70 ale AACM (Association for the Advancement of Creative Musicians) sau The Sun Ra Arkestra. Mizând inițial pe o anumită violență a exprimării şi pe contraste puternice, lucrarea aduce treptat şi note de ironie postmodernă care au ca efect relativizarea „extremelor" prezentate inițial.

Ales pentru a marca un moment important din istoria învățământului muzical superior din Cluj, recitalul ansamblului *AdHoc* a propus lucrări diverse, dar recente, cu o vechime nu mai mare de şapte ani, fapt ce a facilitat o privire sincronică asupra muzicii contemporane în sensul cel mai strict, în toate formele sale de manifestare, unde coexistă diferite tehnici şi modele de expresie.

Cronici de **Theodor CONSTANTINIU**

(va urma)

Simfonia IV-a de Enescu, răvăşitoare mărturisire

Programul Concertului Simfonic din 4 aprilie de la sala Thalia, s-a asortat cum nu se poate mai bine cu oraşul şi cu Filarmonica sa, care de-a lungul timpului au devenit familiare, până la contopire, cu tot ceea ce a fost insolit, exotic, excentric şi de excepţie, dacă ar fi să amintesc doar pe talentatul şi carismaticul dirijor cu o singură mână Henry Selbing sau pe marele organist F. X. Dressler care, singur, prin faimoasele-i improvizaţii a adus în Sibiu mai mulţi oameni de cultură consacraţi sau în devenire, străini şi români de toate vârstele, decât festivalurile gastronomice, târgurile şi megaconcertele de acum.

Spun asta pentru că ambele lucrări incluse în seara simfonică de joi au avut în comun, pe lângă un mister biografic - care le aşează confortabil in contextul menţionat - pe însuşi Enescu.

Astfel, în prima parte am ascultat *Concertul pentru vioară şi orchestră nr. 7 in Re Major* de Mozart, partitură asupra căreia planează incertitudinea autenticităţii ei, "amănunt" supraaccentuat de unii, neîmpărtăşit de alţii, care însă, pe lângă eleganţa tipic mozartiană, din punctul meu de vedere, mai cuprinde şi semnătura compozitorului român, pe cele patru cadenţe de virtuozitate. Lucru deloc banal. Interpretat de legendarul deja Daniel Podlovschi, în maniera-i bine cunoscută, "îmbogăţită " acum cu o oarecare nelinişte dinamică şi care, în pofida unor falsuri, aproape inerente emoţiei, efortului şi vârstei, a condus arcuşul poveştii cu linîştite accente reflexive în *Andante* şi cu o fulguranţă sprintenă în *Rondo*. Şi împreună cu partenerii săi: Orchestra Filarmonicii din Sibiu, respectuos acompaniator şi dirijorul viitorului, cum îmi place să-l numesc pe Cristian Lupeş, au oferit publicului un Mozart, cum spuneam, mai reflexiv, mai pastelat, cu scântei catifelate, dar în stil.

În total contrast, partea a doua a serii, aşteptată de toată lumea cu nerăbdare, interes şi curiozitate, respectiv *Simfonia a IV-a* de Enescu, în primă audiţie la Sibiu şi în a zecea din lume, de la "învierea" ei , a venit ca un tăvălug, ca o forţă a naturii, care pur şi simplu m-a năucit. Misterioasă şi ea, bine ascunsă, apoi descoperită aproape arheologic, decodificată şi orchestrată după indicaţiile amănunţite ale creatorului ei, de către compozitorul Pascal Bentoiu - căruia atât muzicienii cât şi melomanii de pretutindeni îi datorează infinită recunoştinţă pentru asta - *Simfonia* s-a relevat ca o confesiune tulburătoare, neliniştită pe care am ascultat-o înmărmurită. Şi asta, cu toate că prima dată când am auzit-o cu Filarmonica bucureşteană m-am alăturat corului care a catalogat maliţios lucrarea cu spusa: ce interesanta *Simfonie* de Enescu a scris Bentoiu! ...E drept că a doua oară, "văzând-o", în baletul Enesciana de la Constanţa - 2015 , m-am apropiat mai mult de esenţa ei, captivându-mă prin insolit.

Acum însă, nu am cuvinte să descriu ce am simţit ascultând-o în tălmăcirea Filarmonicii sibiene - deţinătoarea unor calităţi de rară consistenţă: omogenitate, virtuozitate, supleţe, vigoare, un nelimitat evantai de timbruri şi nuanţe, expresivitate, acurateţe, şi a dirijorului vizionar Cristian Lupeş, care aude cu sufletul şi vede cu mintea ceea ce scapă altora, dar care pare să fi găsit cheia de acces în simfonie, deschizând astfel larg uşa spre universul bulversant şi tulburător al lui Enescu. Iar compatibilitatea dintre ei, ca şi dintre el şi compozitor, au făcut din aceasta simfonie, ceea ce este de fapt, o cutremurătoare confesiune ca o forţă a naturii, cum spuneam. Am auzit în ea o lume de idei suprapuse într-un aglomerat desen arhitectonico-polifonic, dar logic şi foarte colorat emoţional; o bogăţie de senzaţii şi sentimente dizolvate in armonii moderne; un preaplin de muzică de o măreţie şi vigoare surprinzătoare; un amalgam de culori timbrale profunde, dar şi multă poezie, visare şi linişte solară. In fine, personal, am perceput-o ca pe o mărturisire în care a fost prezent şi copilul Jurjac şi maturul Jurjac şi geniul Enescu cu întregul traseu artistic, dar şi omul Enescu cu inepuizabila-i gamă de trăiri necenzurate: războaie sufleteşti, răzvrătiri, bucurii, tristeţi, îndoieli, victorii, suferinţe, mărturisire spusă când cu umor, când cu tăios cinism, când cu blândeţe şi seninătate, când cu tresăriri ghiduşe, dar toate cumva încifrat. S-a jucat cu el, cu viaţa, cu lumea, cu destinul pe care l-a respectat dar l-a şi provocat, rămânând fidel credinţei în biruinţa omului asupra lui.

Simfonia a IV-a de Enescu cu Filarmonica din Sibiu şi Cristian Lupeş la pupitru... iată un trio menit să cucerească orice festival internaţional, orice podium de renume, un trio care ni-l arată pe Enescu, compozitorul veşnic universal, veşnic contemporan, indiferent de cifrele care indică anul sau secolul când e ascultat. Tulburător concert. Ceea ce mi se pare de-a dreptul fascinant - ca să rămân în nota începutului - este faptul că, după concert, gândurile mi-au rămas lipite de picturile lui Picasso, aşa cum privind casa pictorului de la Malaga am fost învăluită de atmosfera muzicii lui Enescu. Să fie doar anul comun de naştere al celor doi (1881) sau îmbrăţişarea universului?...

Doina MOGA

Concursului Internațional de Interpretare Pianistică „Clara Peia”, ediția a VII-a

Inițiat, la Lugoj, de subsemnatul, în primăvara anului 2013, sub auspiciile Şcolii Gimnaziale de Muzică „Filaret Barbu”, Concursului Internațional de Interpretare Pianistică i-a fost atribuit numele Clarei Peia, o muziciană care a întruchipat opulența vieții muzicale locale în prima jumătate a secolului XX, charismatic pedagog (dintre străluciții săi învățăcei îi amintim doar pe Ernest Földvári-Paldi şi György Kurtág), dar şi virtuoz pianist-concertist în compania Orchestrei Societății Filarmonice lugojene. Strălucită absolventă a Academiei de Muzică din Budapesta, Clara Peia a marcat, prin devoțiune şi profesionalism, destinul unui burg binecuvântat cu harul vocației muzicale (stema cetății poartă inscripția orficei lire), exersată cu obstinație de-a lungul secolelor. Concepută ca o competiție adresată în exclusivitate micilor pianişti – preşcolari şi din învățământul primar –, începând cu ediția a II-a (2014) organizatorii au inclus în regulamentul concursului o nouă secțiune, cu adresabilitate ciclului gimnazial, ce a avut darul să-i confere prestigiu şi unicitate: muzică de cameră cu trei componente – pian la patru şi şase mâini, pian-acompaniament şi ansamblu cameral cu pian.

În decursul celor şapte ediții (2013-2019), micii competitori (din România, Republica Serbia, Republica Moldova, Franța, Elveția şi Statele Unite ale Americii) au oferit publicului meloman momente de sublimă satisfacție spirituală şi emoție artistică. Juriul a fost alcătuit, de-a lungul timpului, din personalități ale artei pedagogice şi interpretative naționale şi internaționale: Vanda Albotă (Academia de Muzică din Berlin şi Universitatea din Essen) – preşedintele juriului –, Dana-Paul Giovaninetti (Conservatorul din Argenteuil-Paris), Sorin Dogariu (Facultatea de Muzică şi Teatru a Universității de Vest din Timişoara), Laura Smărăndescu (Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti).

Cea de-a VII-a ediție a debutat, vineri, 19 aprilie a.c., pe scena Studioului de Concerte „Elisabeta Toth” al Şcolii Gimnaziale de Muzică „Filaret Barbu”. Întrecerea a reunit aproape 150 de pianişti, de la preşcolari până la ultima clasă

Martina MEOLA (Chişinău), câştigătoarea Premiului special "György Kurtág"

gimnazială, din România, Republica Moldova (Chişinău) şi Republica Serbia (Vârşeț). Seara, pe aceeaşi scenă, melomanii au audiat un select recital cameral instrumental, oferit de doi consacrați artişti bucureşteni: violonistul Liviu Ailincăi (Filarmonica „George Enescu”) şi pianista Luminița Berariu (Opera Națională Română), cu opusuri de J. Brahms, C. Franck, A. Dvořák şi R. Strauss.

A doua zi, sub cupola istoricului teatru „Traian Grozăvescu” (înnobilat în interbelic de prezența

concertistică a lui George Enescu şi Béla Bartók), au avut loc Festivitatea de premiere şi Gala laureaților. În preludiul Galei, câştigătorul Marelui Premiu şi al Trofeului de Cristal „Clara Peia” la ediția precedentă, timişoreanul Alexandru-Mihai Piroi (care, în prezent, se pregăteşte pentru examenul de admitere la Conservatorul din Paris), a susținut un microrecital. Membrii comisiei de jurizare (conf. univ. dr. Carmen Manea, de la Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti – preşedinte –, prof. Tatjana Mrđa, de la Şcoala de Muzică „Josif Marinković” din Vârşeț, prof. Carmen Schöner şi subsemnatul – director artistic şi organizator) au acordat Marele Premiu (sponsorizat de Rotary Club Lugoj) şi Trofeul de Cristal „Clara Peia” (Protopopiatul Ortodox Român), în premieră, unui pianist lugojean: Patricia Roşca. Mica pianistă a confirmat excelenta evoluție din iarna acestui an (13 februarie) la cea de-a XIII-a ediție a Concursului Internațional de Pian din Lagny-sur-Marne, unde a obținut o onorantă mențiune la categoria „junior”. Cu excepția clasicelor premii, au conferit premii speciale instituții media („Actualitatea muzicală”, Radio Timişoara ş.a.), Editio Musica Budapest şi pianista Luiza Borac. Într-un sublim demers ecumenic, consistente daruri au fost înmânate laureaților din partea unor instituții de cult (Biserica Reformată – un premiu special „György Kurtág” –, Biserica Romano-Catolică, Biserica Baptistă), dar şi ONG-uri şi multinaționale (Honeywell). Un rol important în logistica evenimentului au avut instituțiile administrației locale, Primăria şi Consiliul Local. Mulțumiri tuturor!

Constantin-T. STAN

Workshop internațional de compoziție la Sofia

Între 11-13 aprilie 2019 a avut loc la Sofia, în organizarea Departamentului de Compoziție al Academiei Naționale de Muzică „Prof. Pancio Vladigherov" o nouă ediție, a treia, a Workshop-ului internațional pentru studenții de la compoziție din conservatoare, academii și universități din: Italia, Bulgaria, România și Brazilia.

Cu acest prilej m-am reîntâlnit în capitala bulgară cu profesorul, compozitorul și pianistul Krassimir Taskov, șeful Departamentului de Compoziție din Academia Națională de Muzică „Prof. Pancio Vladigherov",

Sorin Lerescu, Mihaela Vosganian

compozitorul și profesorul Velislav Zaimov, fost președinte al Uniunii Compozitorilor din Bulgaria și al Secțiunii bulgare a Societății Internaționale de Muzică Contemporană, compozitorul, pianistul și organistul Atanas Atanassov și pianista Galina Apostolova.

Interpreții din cele trei concerte din programul workshop-ului de compoziție de la Sofia, au fost atât studenți de la Facultatea de interpretare a Academiei de Muzică, cât și interpreți bulgari consacrați.

Concertul de joi, 11 aprilie, a inclus în program opusuri camerale, unele în primă audiție, semnate de profesori de compoziție de la Academia de Muzică din Sofia: Andrey Diamandiev – *Sonata per violino e Pianoforte* (p.a.), Krassimir Taskov – *Balatta per Viola/Violino e Pianoforte*, Atanas Atanassov – *„De profundis"* (p.a.), Velislav Zaimov – *Quartetto per Violino, Viola, Violoncello ed Organo* (p.a.) și *Quartetto per Violino, Viola, Violoncello ed Organo* de Vassil Kazandhiev (p.a.). Lucrări valoroase ca și interpreții, de altfel: Alexander Al. Ilchev (vioară), Alexander Lialios (pian), Elena Ganova (violă/vioară), Galina Apostolova (pian), Atanas Atanassov (orgă), Milena Valeva (vioară), Vladislav Andonov (violă), Magdalena Dalcheva (violoncel), Stefan Dalchev (orgă).

Organizatorii au programat vineri, 12 aprilie o „Masă Rotundă" cu tema: *„A preda compoziția în secolul 21"*. S-au ascultat lucrări ale profesorilor de compoziție invitați la Sofia: Mario Gagliani – Conservatorul de Muzică „Francesco Morlacchi" din Perugia, Giuseppe Colardo, Sonia Bo – Conservatorul de Muzică „Giuseppe Verdi" din Milano, Mihaela Vosganian – Universitatea Națională de Muzică din București și Sorin Lerescu – Universitatea Spiru Haret din București.

Fiecare compozitor invitat a făcut o prezentare a creației sale, a ideilor estetice care se regăsesc, într-un fel sau altul, în diversele sale opusuri camerale sau simfonice.

Am discutat, în acest context, despre direcțiile stilistice din muzica contemporană, despre modalități de construcție sonoră inedite, despre modele de interpretare a discursului muzical.

Concertul din seara de vineri a propus publicului, din sala de concerte a Academiei Naționale de Muzică din Sofia, piese compuse de studenți de la compoziție sau masteranzi din câteva centre universitare muzicale importante: Milano, București, Sofia, Perugia și Curitiba (capitala Statului Parana, Brazilia).

În program: Lorenzo Polipo (Italia) – *Sator* pentru flaut, clarinet/clarinet bas, pian, vioară violoncel, Theodoros Popa (România) – *Cvintima* pentru oboi fagot și marimbă, Simone Cernuschi (Italia) – *Trio* pentru două viori și violoncel, Fabrizio Volpi (Italia) – *Dusk* pentru clarinet, vioară și violoncel, Fernando Berwig (Brazilia) – *Pater Noster* pentru cvartet de coarde, Bogdan Tudorancea (România) – *Cvartet de coarde Nr. 1* și Pietro Brenna (Italia) – *Quintetto* pentru flaut, oboi, clarinet, fagot, corn.

S-au străduit să redea partiturile încredințate: Damian Apostolov (flaut), Pavel Vaklinoff (clarinet/clarinet bas), Svetlin Hristov (pian), Boris Kossovski (vioară), Vassil Varbanov (violoncel), Syana Keremedchieva (oboi), Kiril Lalov (fagot), Dorotea Dimitrova (marimbafon), Teodor Dobrev (vioară), Neda Kovacheva (vioară), Radoslab Nenchev (violoncel), Ioan

Pietro Brenna, Lorenzo Polipo, Velislav Zaimov, Mihaela Vosganian, Giuseppe Colardo, Krassimir Taskov, Bogdan Tudorancea, Sorin Lerescu, Sonia Bo, Mario Gagliani, Fabrizio Volpi

Latrovaliev (vioară), Stilian Dermendzhiev (vioară), Ioana Tsaneva (violă), Momchil Pandev (violoncel), Filip Filipov (vioară), Kiril Minchev (vioară), Iliana Ilieva (violă), Uon Min Liy (violoncel), Teodor Dimitrov (corn).

Ultimul concert din Workshop-ul de compoziție de la Sofia a avut loc sâmbătă, 13 aprilie, şi a cuprins piese semnate de tineri compozitori bulgari, studenți, masteranzi sau doctoranzi: Svetlin Hristov – *Sonata* pentru vibrafon şi pian, Mihaela Koteva – *Sonatina* pentru vibrafon şi pian, Teofil Stoev – *Allegro* pentru trombon şi pian, Peter Dimov – *Triptic vocal* pe versuri de Damian Damianov, Elissaveta Bagriana, Blaga Dimitrova, Lin Tin (student din China la Academia de Muzică din Sofia) – *„Quingdao Impression"* pentru saxofon sopran, pian, vioară şi violoncel, Pavel Vaklinoff – *„...regards impossibles..."* pentru cvintet de coarde.

De remarcat sensibilitatea şi aplombul interpreților: Margarita Ilieva (pian), Zdravka Atanasova (vibrafon), Svetlin Hristov (pian), Nadezhda McCune (soprană), David McCune (bas), Peter Dimov (pian), Syu Nin (saxofon sopran), Yan Si (pian), Boris Kossovski (vioară), Vu Yuemey (violoncel), Bozhidar Rahnev (vioară), Stilian Dermendzhiev (vioară), Krista Petkova (violă), Radoslav Nenchev (violoncel), Atanas Petkov (contrabas).

Cred că astfel de întâlniri – cum a fost şi workshop-ul de la Sofia din acest an – sunt benefice pentru compozitori, muzicologi, interpreți, pentru melomani, în general. Se cultivă un dialog intens între muzicieni din diferite țări, avându-se în vedere atât evoluțiile componistice cât şi cele interpretative din zona expresiei artistice contemporane.

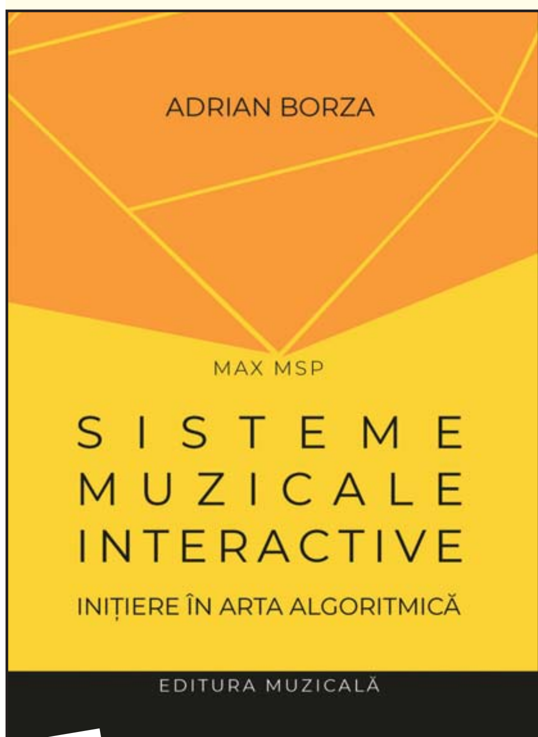
Sorin LERESCU

Sonia Bo, Giuseppe Colardo, Velislav Zaimov, Krassimir Taskov, Sorin Lerescu, Mario Gagliani, Mihaela Vosganian

Recenzii

Adrian Borza
Sisteme Muzicale interactive- inițiere în arta algoritmică

În aprilie 2019 a apărut la Editura Muzicală o carte de maximă importanță pentru iubitorii muzicii şi ai computerelor. Cea mai nouă carte a conf. univ. dr. Adrian Borza de la Academia Națională de Muzică Gh Dima din Cluj Napoca, intitulată *Sisteme muzical interactive- inițiere in arta algoritmică*, reprezintă un important demers ştiințific în definirea, cunoaşterea şi mai ales aplicarea programelor de calculator în arta componistică. Este vorba despre sistemele interactive ce generează un tip de artă muzicală care se desfăşoară *în timp real,* ca rezultat al unul complex proces de programare în limbaje specifice, respectiv în limbajul de „programare vizuală *Max"*. Cartea se adresează atât muzicienilor cât şi programatorilor precum şi oricărui pasionat de arta muzicală, şi calculatoare, având de asemenea şi un obiectiv didactic, acela de a face cunoscut studenților masteranzi, doctoranzi şi cercetătorilor postdoctoranzi de la specializarea Compoziție muzicală, teoria şi practica de programare "centrată pe comunicația MIDI şi MAX".

Cele peste 273 de pagini conțin mai multe capitole a căror structurare se bazează pe însuşirea treptată a noțiunilor care definesc şi descriu sistemele muzicale interactive conținând şi studii de caz, analize, exemplificări concrete, chestionare, precum şi subcapitole consistente de aplicații practice. După cum ne informează autorul în *Introducere,* în urma studierii acestei cărți, cititorul „ar trebui să fie capabil de a utiliza noțiuni, termeni şi concepte specifice domeniilor interdisciplinare, a evalua şi rezolva probleme şi cerințe de natură componistică şi interpretativă, prin soluții de programare, în general de a conştientiza bazele matematice ale muzicii, a înțelege metodologia dezvoltării de programe Max şi funcționarea unor sisteme muzicale interactive de compoziție şi interpretare"(pg. 17).

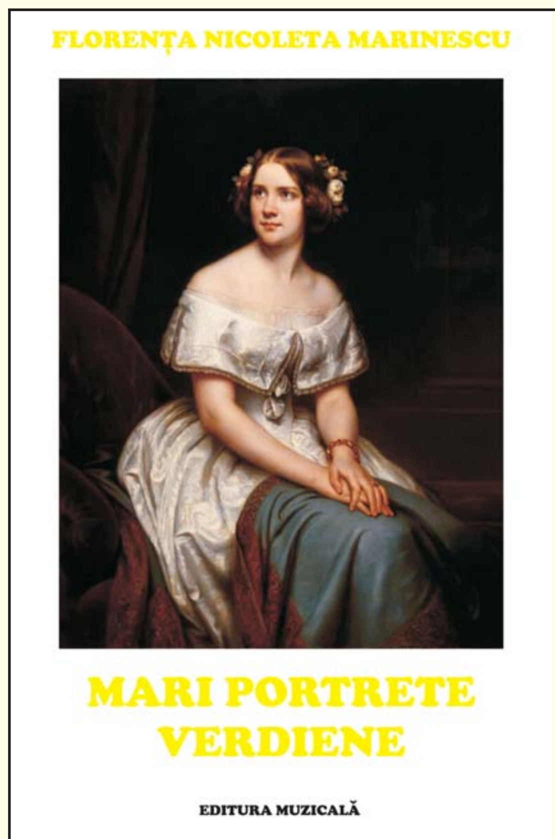
Fiind cea mai avansată „baricadă" a artei contemporane, cercetarea potențialității interactiunii dintre compozitor – computer – interpret este una dintre cele mai interesante şi fascinante aventuri în lumea artei contemporane care atrage compozitori, programatori, regizori şi dansatori, interpreți, actori sau artişti vizuali de pretutindeni. Instalațiile multimedia, dansul tehnologic, sau alte tipuri de spectacol pe care artiştii contemporani le cultivă, nu sunt posibile fără a cunoaşte aceste tipuri de limbaje care sunt în ultimă instanță nişte „unelte" eficiente în realizarea

actului artistic original al cărui sincretism particular rezidă tocmai din această posibilă interacțiune om-computer. Studiate la toate universitățile de prestigiu din lume, aceste sisteme de programare îşi găsesc drum şi către cititorii din țara noastră, grație muncii pasionate a conf. univ. dr. Adrian Borza concretizată în această importantă carte. Încă o carte de autor care se alătură cu succes celorlalte studii ştiințifice, compoziții, spectacole reprezentative pentru arta de avangardă românească ce poartă semnătura originală a lui Adrian Borza. Sunt doar câteva dintre argumentele pentru care vă recomand cu căldură să pătrundeți în acest fascinant laborator de alchimie muzico- matematică, de compoziție algoritmică, în care veți fi inițiați de către un „Magister Magnus" al domeniului care vă poate deschide căi nebătătorite către sonorități virtuale unice. O aventură temerară, o „incursiune în necunoscut" care în final vă poate aduce satisfacția de a fi fost „ printre pionieri", o necesară punte între arta şi ştiința secolului XXI.

Mirela MERCEAN-ȚÂRC

Eveniment editorial...

...volumul ***MARI PORTRETE VERDIENE*** apărut sub semnătura **FLORENȚEI NICOLETA MARINESCU**. De ce eveniment? Cartea oferă o experiență cum rareori se descoperă (uneori chiar niciodată), venită din trei direcții diferite, chiar constrastante, toate subsumate însă MUZICII: Florența Nicoleta Marinescu este o soprană – prim solistă lirică pe scene naționale şi internaționale (şcolită de o Arta Florescu, aplaudată de Magda Ianculescu, sir Georg Solti ori Vera Rozsa Nordell), în mediu pedagogic - profesor universitar doctor (elevii ei câştigă concursurile la care se prezintă, sunt solicitați, desfăşoară cariere internaționale), muzicolog cu 11 cărți tipărite! Toate cele numite, fiind suficiente în general, fiecare, pentru o viață întreagă... Mai ales fiind profesate, cum este şi cazul de față, la superlativ.

Am parcurs multe biografii ale genialului compozitor italian, dar niciuna nu mi-a relevat atât de limpede, de concis, datele de referință, caracteriologice, muzicale ale personalității celui care pentru mine este un UNICAT, deci irepetabil. Autoarea îl consideră pe Verdi – O METAFORĂ!!

„Se va identifica cu Italia şi Italia cu el; doritor, în pofida neajunsurilor financiare în care a copilărit, să păşească pe aleea cea mare a sunetelor... cu sentimente fundamentale, legate de independență, de eliberarea națională, de unitate... S-a încadrat perfect în secolul 19, FAUSTIC prin ideea de nemurire şi pătrunzător prin intensitatea autodepăşirii. Poate să ne contrazică cineva?? Compozitor cu forță care l-a obligat să meargă, din interior, numai pe drumul ales de el însuşi". Considerațiile continuă fastuos, pentru că, dincolo de calitatea muzicologică, a analizelor, de asemenea bazate tot pe experiența proprie, Florența Nicoleta Marinescu are şi rara calitate a poeziei în context muzicologic.

După o cercetare desfăşurată cu acribie, aflăm (din documente de epocă, din scrisorile compozitorului): preferința lui pentru melodica şi frumusețea duetelor lirice, înclinația pentru folclor la Donizetti, abilitatea acestuia de a îmbina *opera seria* cu *opera buffă*; despre prețuirea față de verva comică a lui Rossini, bogăția în sentiment a lui Bellini.

După marele succes al operei *Nabucco,* Verdi a avut acces liber la spectacolele Teatrului *Scala* din Milano (şi nu doar acolo), aşa încât a avut ocazia, perivilegiul de a asculta celebritățile vocale ale epocii – între care, Giuditta Pasta, Orlandi, Galli, Maria Malibran... Este posibil ca şi din această constatare, prilejuită de aceeaşi uimitoare documentare, să se fi născut ideea volumului de față: oricum, portretele celor care au fost cap de serie în lungul, interminabilul drum al celor care au interpretat rolurile lui Verdi, dau o culoare aparte paginilor; totodată şi o idee despre epoca în care compozitorul şi-a desfăşurat talentul, prin fotografiile expuse. Cartea depăşeşte însă o simplă etalare de grafică; pentru că, începând din cel de al treilea capitol, Florența Nicoleta Marinescu începe o prezentare doctă, profundă a fiecărei derulări lirice semnată de Verdi. Cu viziune profesională de aplaudat, cu analize asupra relațiilor dintre personaje, nu doar între cele cu rol de soprană, mergând, mă gândesc până la suprapuneri cu gândirea verdiană; argumentez, după ce am ascultat creații vocale ale celebrităților Callas ori Sutherland, ce corespund cu cele citite sub semnătura Florenței Nicoleta Marinescu. Nu trec cu vederea peste catalogarea (şi ea inedită), a vocilor, funcție de biologic, de tehnică, de sensibilitate.

Din nou, EDITURA MUZICALĂ a pus în circulație un volum cu valoare de unicat (nu numai în național). Merită din plin o traducere în limbile acreditate mai ales în domeniul liric. Pentru că toți cei care intră în Teatrele de operă au ce descoperi, ce învăța, iar pentru cei care îşi dedică viața şi cariera artei cântului, această carte este OBLIGATORIE!

Volumul este pus în pagină de un alt hăruit discipol al vocilor alese: **Radu Făgărăşan**, şi el autor de carte şi articole inedite. Finalul cuprinzând lista premierelor (dată, lună, an, distribuție) este o altă urmare a documentării şi ea singulară a autoarei.

Este aşadar din toate punctele de vedere, o bijuterie a muzicologiei naționale, datorată unor experți în domeniu. Ar merita Premiul Academiei...

Daniela CARAMAN FOTEA

International Opera Awards 2019

Aşa cum i-am informat pe cititorii noştri încă din numărul trecut, anul acesta ”Oscarurile” rezervate lumii operei au adus premiera absolută a prezenței în juriu a unui român, muzicologul prof. univ. dr. Mihai Cosma, redactor fondator al revistei ”Actualitatea muzicală”. În acest fel, deținem informații la prima mână, iar pe de altă parte putem spune că, într-o perioadă în care vocea României nu se mai face auzită pe plan european, măcar în sfera operei deciziile pe plan internațional au început să fie luate şi cu consultarea unui român, chiar dacă componența juriului este gândită nu pe baze naționale ci prin alegerea de individualități, de specialişti cu prestigiu, dincolo de apartenența lor la o țară sau alta.

Charles Castronovo, John Allison

Sonya Yoncheva

Cele mai prestigioase premii acordate artiştilor şi companiilor de operă, International Opera Awards – gestionate din punct de vedere profesional, artistic şi ştiințific de colegii noştri de la revista britanică Opera Magazine –, sunt rezultatul analizelor, observațiilor, gândirii şi voturilor unui număr de 42 de experți, de pe toate continentele şi din toate sferele artei spectacolului liric: critici muzicali, muzicologi, regizori, cântăreți, directori, impresari, profesori, conducători de programe pentru tineri interpreți etc.

Girează pentru acest juriu şi pentru aceste premii personalități de primă mărime ale muzicii internaționale: Placido Domingo, Mirella Freni, Sir Thomas Allen, Dame Felicity Lott, Dame Janet Baker, Sir John Tomlinson, Dame Anne Evans, din postura de patroni spirituali ai acestei spectaculoase competiții mondiale anuale.

Dintre organizatori mai fac parte 12 filantropişti, 21 de personalități care alcătuiesc Consiliul Consultativ şi 17 personalități sau entități executive, conduse de Fondatorul şi managerul Harry Hayman şi de criticul muzical John Allison.

Iată şi rezultatele din acest an, care recompensează cele mai înalte performanțe obținute în 2018 - ”Premiile Oscar” ale operei pentru anul 2018: Acțiuni educative şi efectul în comunitate: Umculo; Cel mai bun cor: Bolşoi Teatr, Moscova; Cea mai bună orchestră: Royal Opera House ”Covent Garden”; Cel mai bun dirijor: Mark Albercht; Cel mai bun designer: Rebecca Ringst; Cel mai bun regizor: Katie Mitchell; Cel mai bun solist (voci feminine): Asmik Grigorian (soprană, Lituania); Cel mai bun solist (voci bărbăteşti): Charles Castronovo (tenor, SUA); Cel mai bun solist (categoria debutanți şi tineri cântăreți): Marina Viotti (mezzosoprană); Cel mai bun debutant: Maxim Emelyanychev (dirijor, Rusia); Cel mai bun teatru de operă: Opera Vlaanderen (Belgia); Cel mai bun festival de operă: Janacek Brno Festival (Cehia)

Cel mai bun lider din domeniu: Waldemar Dabrowski (Polonia); Cea mai bună premieră: *Amintiri din casa morților* de Janacek, Royal Opera House ”Covent Garden”, în coproducția cu Theatre Royal de La Monnaie şi cu Opera din Lyon, regizor Krzysztof Warlikowski; Cea mai bună premieră mondială (primă audiție): Gyorgy Kurtag – *Fin de la partie* (Teatro alla Scala); Cea mai bună operă redescoperită: Hasse – Artaserse (Pinchgut Opera); Cel mai bun disc (integrală de operă): Rossini – Semiramide (Opera Rara); Cel mai bun disc (recital de operă): Stephane Degout (bariton) – Enfer (Harmonia mundi); Cel mai important sponsor: Fondation Bru; Premiul publicului: Sonya Yoncheva (soprană, Bulgaria); Premiul pentru întreaga carieră: Leontyne Price (soprană, SUA)

Am fost extrem de mulțumit să remarc nu puține legături artistice între premianți şi țara noastră, şi am să încep cu cea mai spectaculoasă dintre ele: compozitorul operei care a fost declarată Cea mai bună premieră mondială absolută a anului, *Fin de la partie*, reprezentată la Teatro alla Scala din Milano, este lugojeanul Gyorgy Kurtag, membru de onoare al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România.

Mark Albercht, Petroc Trelawney

Apoi, cel mai bun dirijor a fost ales Mark Albrecht, maestrul care a condus reprezentațiile cu *Oedipe*-ul enescian la Opera Națională Olandeză din Amsterdam, în luna decembrie.

Și am putea continua: intendantul celei mai bune companii de

Asmik Grigorian

operă, cea din Antwerp (Belgia), a fost membru al juriului prestigioasei competiții internaționale Le Grand Prix d'Opéra, derulată timp de câțiva ani în România. La fel ca și Președintele Juriului, John Allison, prezent de 3 ori până acum în acest juriu și participant la Simpozionul Internațional de Muzicologie ”George Enescu”, oaspete al Festivalului Internațional cu același nume și nu în ultimul rând colaborator al revistei ”Actualitatea muzicală”!

Și, ca să revin la aserțiunea de la început, am avut și noi, pentru prima oară în istorie, un român în juriu. Dar români au fost și în sală, la fastuoasa Gală de decernare de la teatrul Sadler's Wells, unde printre oaspeți s-au aflat compozitoarea și pianista Luminița Spînu și impresara Maria Moț (ambele londoneze prin adopție, de mulți ani). Pentru că deja TVR a preluat toate informațiile direct de la sursa românească, iar postul BBC3 a redifuzat Gala, nu voi mai intra în amănunte, reținând totuși amploarea, profesionalismul, eleganța, ținuta artistică și anvergura acestui eveniment, la care au participat cei mai importanți oameni ai lumii din sfera operei: directorii marilor teatre, Președintele organizației Opera Europa, laureați din trecut, mari cântăreți ai scenelor contemporane, dirijori, regizori, scenografi, impresari.

Merită observat și faptul că juriul a fost deosebit de exigent și nu s-a lăsat impresionat de ”cartea de vizită” a nominalizaților ori de realizările lor din trecut, judecând exclusiv propunerea de anul acesta, statutul mondial de vedetă nefiind deci o garanție a succesului. A fost și cazul pentru Anna Netrebko, Federica von Stade, Daniela Barcelona, Max Emanuel Cencic, John Eliot Gardiner, Festivalurilor de la Glyndebourne și Bayreuth, al corurilor de la Covent Garden, Scala din Milano și Semperoper Dresda, al regizorului David Pountney, al dirijorului Myung-Whun Chung, al Operei din Paris… (!).

O prezentare impecabilă i s-a datorat muzicologului Petroc

Aviel Cahn

Trelawney, plină de vervă, extrem de bogată în informații, pigmentată cu umor și ironie, derulată cu ritm și nerv. Cornwallezul Petroc Trelawney este poate cea mai cunoscută figură dintre muzicologii britanici, om de radio și televiziune și prezentator al celor mai importante evenimente.

Am fost impresionat de volumul publicat special pentru această ocazie, de Cartea Galei, o publicație de peste 100 de pagini, care redă tot ceea ce l-ar putea interesa pe spectatorul din sală, dar și pe orice iubitor de operă, doritor să se informeze. Carte cu juriul, cu nominalizații, cu reclame privitoare la evenimentele stagiunii mondiale și, desigur, cu reclame comerciale comandate de firmele care au înțeles anvergura și importanța acestor Premii internaționale și care nu au putut concepe să nu fie asociate cu acest Everest al evenimentelor din zona operei. De altfel, strălucirea și eleganța de pe scenă au continuat să existe nu doar în sală, dar și la cocktailul de după, oferit la Primăria de vizavi de Sadler's Wells Theatre (gazda manifestării, un modern teatru de circa 1500 de locuri, Centrul mondial al baletului – cum sună sloganul de prezentare al clădirii, scenă care a purtat de multe ori pașii magici ai Alinei Cojocaru).

Nu pot să închei fără să adaug că Gala a fost totodată și un concert foarte atractiv, la care au fost invitați 5 soliști, o orchestră simfonică, Corul London Philharmonic, un cor comunitar de copii și tineret cu dirijorul lor și alți doi șefi de orchestră. Dintre toți, vocea amplă și pasiunea în cânt a tenorului David Butt Philip și uluitoarele agilități ale mezzosopranei Vivica Genaux m-au impresionat cel mai tare, mai ales că a fost pentru prima oară când i-am auzit pe viu, înțelegând o dată în plus cât de departe suntem în România, în acest moment, de marea performanță și de ceea ce se întâmplă pe plan mondial.

Poate, nu peste mult timp, profesionalismul și ambiția unora dintre tinerii noștri cântăreți vor prevala în fața drumului prea bătătorit spre mediocritate și spre simplism, și îi vom vedea pe unii dintre ei, cei mai de viitor, printre nominalizați, la edițiile următoare ale Premiilor Internaționale, alături de ruși, englezi, americani,

Valeri Borisov (Balșoi Teatr)

lituanieni, polonezi, belgieni, italieni, cehi, bulgari, sud-africani, georgieni, principalii laureați ai ”Oscarurilor” din această primăvară.

C. MIHAI

Din nou Târgu Mureş

Şaptezeci de participanţi efectivi (muzicieni în gale, competitori, juriu, prezentare) din nouă ţări – iată pentru început recolta ***cifrică*** a celui dintâi, pe 2019, Concurs şi Festival important de Jazz în areal mioritic. Perioada: 10 - 13 aprilie. Locaţia geografică: Târgu Mureş. Şi desigur, genericul, nu lipsit de măreţie: **11-th INTERNATIONAL YOUTH JAZZ COMPETITION & FESTIVAL**

A fost pentru a unsprezecea oară când harnicii demiurgi târgmureşeni „au recidivat" – în cea mai benefică accepţiune a verbului – în a pune în fastă lucrare o veritabilă ***sărbătoare a jazzului***. Ne referim la **Asociaţia Culturală „Partitura"**, la **Casa de Cultură a Studenţilor** din Târgu Mureş, dar mai ales la **„Jazz&Blues Club"**, gazdă primitoare a manifestării. Al său neobosit responsabil/ manager/ coordonator, ***factotum*** şi ***sine qua non*** a fost şi în anul curent **Demeter Jozsef** – pe numele de alint cu care-l apelează toţi, fără excepţie, **Döme –** ajutat de atoateştiutoarea, charis**matic**a **Dana Matic** şi de o echipă ce s-a revelat prin eficienţă maximă. Era suficient să te afli într-una dintre cele trei ample încăperi ale Clubului **Jazz&Blues** (Main Hall, Piano Hall, The Bunker) şi să constaţi că aceia care îl deservesc, îl reprezintă îşi împlinesc imperturbabili menirea, invariabil amabili, politicoşi, bine dispuşi, îndatoritori. Căci parametrul organizatoric s-a dovedit a fi, în toate complicatele sale articulaţii, impecabil şi de această dată. Dincolo de orice umbră de nemulţumire! Se pare că ne minunăm în privinţa unui „normal" care de fapt ar trebui să guverneze firesc, necesarmente obligatoriu în relaţiile interumane – numai că din păcate, o atare „normalitate" se manifestă la noi arareori şi doar pe alocuri... De ce n-am vorbi mai curând despre anvergura internaţională a Concursului – Festival? Despre valoarea participanţilor la confruntare. Despre calitatea şi receptivitatea publicului – ca o dovadă în plus de civilitate şi bun gust...

Dar înainte de toate dorim să evidenţiem acele trăsături proprii doar evenimentului de la Târgu Mureş, particularităţi ce s-ar cuveni preluate şi de alte competiţii similare. În această ordine de idei considerăm întru totul oportună întâlnirea zilnică succedând concursului în sine, între membrii juriului şi aspiranţii la premii, fiecare jurat exprimând aprecieri şi recomandări raportate la prestaţiile tinerilor muzicieni.

De consemnat de asemenea, ca fapt reliefabil, implicarea multiplă a membrilor juriului în workshopuri, în jam sessions şi chiar în recitalurile din galele consacraţilor. De pildă, cei trei ghitatişti din juriu, **Alex Man** (România), **Mike Nielsen** din Irlanda şi **Gyárfás István** din Ungaria au susţinut laolaltă un remarcabil workshop despre virtuţile în jazz ale instrumentului lor. La rându-mi, pe lângă ipostaza de preşedinte al juriului, am argumentat şi am ilustrat cu secvenţe video, în workshop, subiectul ***„Brazilia: miracolul Bossanova – fenomen muzical periplanetar"***. Doctorul în muzică **Romeo Cosma** a fructificat îndelungata sa experienţă didactică în sfătuirea competitorilor. Dintre ghitariştii înainte numiţi, **Alex Man** a cântat şi în recitalul grupului condus de pianistul compozitor **Sorin Zlat**, iar irlandezul a oferit publicului programul **„Mike Nielsen – Solo Guitar Tour"**. Fiecare dintre cei trei ghitarişti şi pianistul **Ion Baciu Jr.** au reuşit momente muzical-creative memorabile în întâlnirile nocturne, evoluând nepremeditat împreună cu concurenţii în jam sessions. Iată considerente favorizând instaurarea acelui ambient de binevenită frăţietate, graţie căruia tinerii muzicieni au avut numai de câştigat.

Apropo de acea colocvială comuniune „în cuget şi simţiri" statuată la Târgu Mureş,– amplasarea în aceeaşi clădire atât a Clubului cât şi a sălii de mese iar a hotelului la patru minute de mers pe jos (un minut cu taxiul) a făcut ca, volens-nolens, toţi invitaţii să coexiste în chip confortabil & profitabil – de aici, pe lângă bucuria reîntâlnirilor, interminabile dialoguri pe teme diverse... de jazz! Ar mai fi de subliniat, tot ca element pozitiv, flexibilitatea conferită juriului de a decide eventuala neacordare a unor premii şi, în funcţie de calităţile competitorilor, redistribuirea sumelor aferente. La prezenta ediţie a XI-a, întrucât nici un concurent nu a întrunit nivelul calitativ care să justifice obţinerea ***Premiului pentru cel mai bun vocalist***, s-a renunţat la decernarea lui, juriul înmânând în schimb câteva distincţii speciale.

Acestea fiind spuse – iată ***Palmaresul*** ediţiei a XI-a: ***Premiul pentru cel mai bun grup*** a revenit Quartetului condus de ghitaristul italian **Enrico Le Noci**, cu conaţionalul percuţionist **Gentile Egidio**, cu olandezul **Matheus Geerts** (pian) şi sudcoreeanul **Jackson Sang-Geum** (contrabas), tânărul protagonist etalând un nivel valoric apropiat de cel al

Enrico Le Noci Quartet

profesioniştilor; ***Premiul pentru cea mai bună performanţă solo*** a mers spre târgumureşanul **Pethö Csaba**, înzestrat ghitarist şi vocalist, care s-a remarcat şi prin acceptarea acompanierii în concurs „la prima vedere" a altor doi tineri competitori; juriul a atribuit un ***Premiu special*** **Quartetului Molnár Tamás**, grup de notabilă perspectivă care studiază la Viena, cu liderul originar din Serbia cântând la saxofon alto, cu germanul **Luca Zambito** - pian, austriecii **Thomas Milacher** - contrabas, **Stefan Kemminger** - baterie; au mai fost acordate două ***Premii speciale*** de încurajare ghitaristului **Csiki Ágoston** din Miercurea Ciuc şi naistei **Denis Gagiu** (Piatra Neamţ), studentă la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti.

De apreciat iniţiativa organizatorilor de a desemna apariţia pe scenă, în seara de deschidere, a unor tineri discipoli şi a profesorilor lor de la trei instituţii de învăţământ artistic din municipiul gazdă, ***Şcoala de Rock***, ***Şcoala Populară de Artă*** şi ***Şcoala de Artă Vocaţională***, toţi pregătind pentru acest prilej programe speciale de jazz. Astfel că numărul prezenţelor scenice din Târgu Mureş la eveniment s-a ridicat la optsprezece – bravo!

Cât priveşte concertele (de fapt recitalurile) desfăşurate în zilele a doua, a treia, a patra, spectatorii au aplaudat şase evoluţii pe podium cu artişti din România, Ungaria şi Irlanda, după cum urmează: în seara a doua **„Bari Lacika Trio"** (premiat la ediţia trecută), având-u-i în componenţă pe **Bari Lacika (Lászlo) Marcell**, înzestrat pianist şi vocalist, mare admirator al lui **Stevie Wonder**, pe **Szentpétery Mózes** - contrabas şi pe **Szombati Máté** - baterie, au regalat publicul

cu un alert program de cover-uri (dintre care n-au lipsit hiturile „Isn't She Lovely", „Superstition" „Close To You") tălmăcite cu exuberanță și vitalitate; **„Petra Acker and the Band"**, solista vocală **Petra Acker**, autoare a majorității pieselor („Back To You", „Sky", „Fairy Tale", „Maybe Baby") cântând cu fratele său, excelentul ghitarist bas **Michael Acker**, ambii originari din Brașov, cu admirabilul pianist **Albert Tajti** din Piatra Neamț și cu bateristul **Gabi Matei** din Giurgiu; în seara a treia – **„Zolbert Duo"** din Ungaria, protagonistul saxofonist estimat drept „ambasadorul stilului ***smooth jazz*** în țara sa", producându-se secondat de pianistul **Marcell Toth**; apoi **Sextetul „Groove Garden"** al compozitorului pianist (de loc din Bacău) **Sorin Zlat**, cel mai premiat jazzman român în ultimii ani în țară și străinătate prezentându-și câteva dintre reușitele sale creații, precum cele numite „Jackpot", „On Time", „Song For My Lion", „Wake Up", „The Land Of Dreams", „Sparkling Water", „Roxane", „Groove Garden" plus trei teme standard, piese interpretate cu mult ***drive***, cu pregnant aport inovativ – admirabile contribuții improvizatorice, pianistul lider diriguindu-și cu aplomb coechipierii **Robert Patai** - vocal, **Răzvan Trifan -** saxofon alto, **Alex Man -** ghitară, **Răzvan Cojanu -** ghitară bas și **Laurențiu Ștefan -** baterie, într-un recital exploziv, ce a constituit după a noastră opinie punctul valoric culminant al Festivalului; în seara a patra unsprezece episoade sonore, concretizate cu o tehnică instrumentală virtuoză și o trăire interpretativă autentică, s-au regăsit în recitalul intitulat **„Mike Nielsen – Solo Guitar Tour"** al oaspetelui irlandez, în program figurând compozițiile proprii „Rigby Sketch", „Flamenco Sketch", „Song For Lieb", ca și măiastre versiuni creative conferite unor notorii standarduri ca „Mona Lisa", „They Can't Take That Away From Me", „Nuages", „Cheek To Cheek", „Somewhere Over The Rainbow", „Classical Gas", „Caravan". Iar etapa - epilog a sărbătorii muzicale târgumureșene a fost încredințată talentatei (și plinei de nuri) cântărețe din Budapesta **Szöke Nikoletta**, deținătoare a unui prețios Premiu I la ediția 2005 a ***Competiției vocale de jazz de la Montreux***, solistă care are la activ șapte albume discografice și o bogată activitate concertistică internațională – vocalista, acompaniată de redutabilii instrumentiști parteneri **Zsolt Farkas** - pian, **Barcza-Horváth József** - contrabas, **Gyárfás Attila** - baterie, propunând publicului român un cuprinzător context de reînveșmântări ale unor cunoscute teme, între care „I Wish You Love", „Moonglow", „So Many Stars", „Teach Me Tonight", „I Thought About You", „Shape Of My Heart"...

Nu putem încheia rândurile acestui meritat ***laudatio***, fără a accentua competentele contribuții la ținuta audiției și a imaginilor video transmise și ***on line*** în direct, de o echipă tehnică în frunte cu **Szép-Tóth Gyuri**, **Buksa Arpi** (sunet) și cu **Dragoș Burlacu** (video). Nota 10 prezentatorului **Mike Godoroja** pentru doctele, dinamicele sale expozeuri susținute bilingv. Și încă un puseu de admirație pentru designul inspirat, pentru conținutul bogat în informații al ***programului de sală*** editat în trei limbi – română, engleză, maghiară, un veritabil model!

Prin forța împrejurărilor, tot subsemnatului îi revine și ultimul cuvânt: vorba francezului – „Chapeau"! (Foto: Solyom Sándor)

Florian LUNGU

Gala Premiilor de jazz pe 2018

Atâta timp cât (mai) avem festivaluri de jazz de o singură zi-doar UNA, cu două recitaluri, precum cel de la Victoria-Făgăraș și/sau de două zile cu patru recitaluri (două pe seară), precum cel de la Baia Mare (și asta nu din vina organizatorilor respectivi, care desigur, și-ar dori mult mai multe zile și formații), nu exagerăm dacă considerăm că Gala Premiilor de jazz-Premiile MUZZA pe anul precedent e un adevărat festival național într-o singură seară! Precizez, NAȚIONAL, cu atât mai mult cu cât, din păcate, nu avem un festival/eveniment cu un asemenea profil! Au fost cândva, cele de la Ploiești (1969, '70 și '71), apoi primele ediții ale celui de la Sibiu începând cu 1974, iar multe asemenea evenimente/festivaluri din țară, invită prea puține formații autohtone deși, Slavă Domnului, am spus-o de mai multe ori, avem ȘI multe ȘI bune asemenea formații...ȘI de jazz dar ȘI de blues...

Pentru juriul și organizatorii acestei Gale cea mai dificilă problemă e, pe de o parte, să asiste la toate sau cât mai multe din evenimentele, concertele și festivalurile din țară, iar pe de altă parte, să selecteze și să invite/programeze un număr limitat de formații/recitaluri, cele mai bune, reprezentative, care să se producă în răstimpul unei seri, respectiv în 3-4 ore...

Dovadă că acest lucru s-a reușit și la recenta ediție e faptul că ecourile atât din partea publicului și a presei, cât și a participanților-muzicieni sunt favorabile, bune. Mai mult ca niciodată, acest succes s-a datorat acum și unei foarte bune echipe de sunet avându-l la pupitrul tehnic pe Cătălin Șerban, căruia îi mulțumim și pe această cale.

Dar iată și ordinea recitalurilor... nu întâmplătoare... Ca și alternanța stilistică, ordinea respectivă a urmărit un anumit demers spectacologic.

Andrei Cerbu & The Crossroads (Premiul REVELAȚIA ANULUI) au început în forță și cu mult aplomb interpretativ, în care au excelat cu toții, dar mai ales protagonistul, Andrei-chitarist virtuoz și solista vocală Elena Alexandra Dodoi, piese cunoscute din repertoriul internațional de blues și rock, dar în apreciate versiuni proprii.

Călin Grigoriu, Al. Șipa, Teodora Enache

foto: Liviu Zamora

Petho Csaba-voce și chitară, (același premiu) cu un repertoriu de piese clasice/standard de jazz, prezentate cu multă sensibilitate, rafinament și bun simț artistic.

Sebastian Burneci & The Jam Community (Premiul CD-ul ANULUI-secțiunea JAZZ), cu două piese (compoziții ale protagonistului), semnificative, inspirate, de pe albumul premiat. Și de această dată, Sebastian, (secondat cu brio de Albert Tajti-pian, Alexandru Marin-bas și Gabriel Matei-tobe), a dovedit maturitate interpretativă și improvizatorică.

Adrian Naidin Quartet (PREMIUL SPECIAL AL INSTITUTULUI CULTURAL ROMÂN), un grup de elită al muzicii românești, un grup de maeștri (Sorin Zat-pian, Eugen Amarandei-cbas și Gabriel Bălașa-percuții), coordonați magistral, scenic și muzical, de către protagonist-voce și violoncel.

Punctul pe j... azz

Duo Teodora Enache (Premiul MUZICIANUL ANULUI) & CĂLIN GRIGORIU (Premiul SPECIAL AL FUNDAȚIEI MUZZA)-o îmbinare extrem de reușită și benefică reciproc, între o voce/creativitate și inspirație ajunse la apogeu, și o chitară/receptivitate și sensibilitate de mare artist, cu piese deloc facile, (dar nu ermetice), cu o desfășurare extrem de complexă și valoroasă.

Groove Garden & Sorin Zlat (Premiul FORMAȚIA ANULUI), nu putea să cînte altfel decît pe măsura titlului primit. Un adevărat SUPERGRUP, alcătuit din muzicieni care, cu două excepții, saxofonistul Răzvan Trifan și baterisul Laurențiu Ștefan, au cu toții și propriile formații: Sorin Zlat-pian și autor al cîtorva inspirate teme și aranjamente muzicale pentru această formulă, Alex Man-chitară, Răzvan Cojanu-gbas și Robert Patai-solist vocal. De precizat că și tânărul saxofonist Răzvan Trifan a fost răsplătit cu un premiu pentru evoluția de excepție din anul precedent, atât în această formulă cât și în trupa de blues CANAF, respectiv PREMIUL FUNDAȚIEI MUZZA.

Marcian Petrescu & Trenul de noapte (PREMIUL PENTRU BLUES) dovedește și cu acest prilej că este una dintre cele mai solide trupe cu acest profil de la noi din țară. Microrecital divers, alert, cu piese atât proprii semnate de lider cît și din repertoriul internațional, cu elemente de show, cu interacțiune maximă scenă-public, în care excelează, desigur, Marcian Petrescu-voce și muzicuță.

Au mai fost premiați și au vorbit, s-au adresat publicului și organizatorilor în această seară A.G.Weinberger (Premiul CD-ul ANULUI, secțiunea BLUES), Vlad Mateescu (Premiul SPECTACOLUL ANULUI) și Nora Szilagyi (Premiul MANAGERUL ANULUI).

Din păcate, nu ne-am bucurat și de microrecitalul pregătit de Anamaria Maranda & Easy Jazz Band, laureată cu premiul CONFIRMAREA ANULUI, deoarece protagonista a fost invitată să susțină un concert în Polonia în aceași zi cu Gala noastră. Poate la o altă ediție...

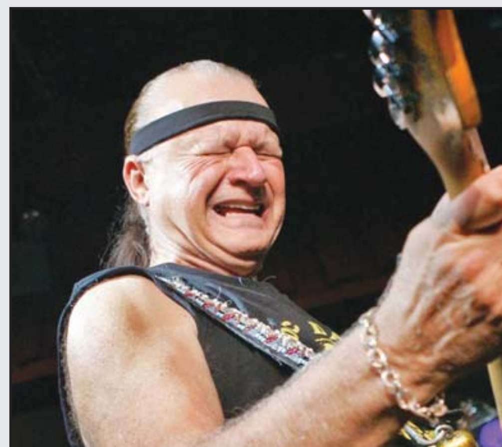
Să mai adăugăm că la reușita evenimentului nostru au contribuit sponsori și parteneri media tradiționali (pentru prima oară și Global Report), dar și un public numeros, avizat, cu mulți fani veniți și din alte orașe precum Deva, Iași, Tg Mureș, Făgăraș, Slobozia, Hamburg, etc... (scuze că nu i-am identificat/recunoscut și pe alții).

Alexandru ȘIPA

Despărțiri

André Prévin. André George Prévin s-a născut la Berlin, în 1938 se refugiază la Paris (fiind evreu) și apoi la Los Angeles. A decedat la la 89 de ani, în Manhattan. Dirijor (London Symphony Orchestra, the Los Angeles Philharmonic, ș.a.), compozitor de muzică pentru filme (4 premii Oscar, printre care "Porgy & Bess", "My Fair Lady"), pianist de jazz (influențat de Art Tatum, a înregistrat discuri de gen), a scris cântece pop pentru Judy Garland, Doris Day și pentru musicalul "Coco". O viață agitată: a fost căsătorit de 5 ori, având 6 copii biologici și 3 adoptați.

Dick Dale. Richard Anthony Monsour (n. 1937, Massachusetts) a adus sonorități noi în rock and roll când a mărit reverbul chitarei și a aplicat modalități arabice in creație. Versiunea sa rapidă a cântecului "Misirlou" (Fată egipteană) devine cel mai celebru song al surf rock-ului, învățat de la unchii săi libanezi care-l interpretau la oud. Porecla sa devine și titlul albumului din 1963 *King of the Surf Guitar.* Rămâne notabilă și colaborarea cu constructorul Leo Fender (numit Einstein al chitarei). Revine în prim plan după ce "Misirlou" apare în filmul film *Pulp Fiction* (Quentin Tarantino, 1994). Suferind de 20 de ani de diabet și afecțiuni renale, decedează la 81 de ani.

Keith Flint. Excentricul solist vocal al formației britanice The Prodigy s-a sinucis la numai 49 de ani. Formația a reușit să popularizeze muzica dance electronică în rockul alternativ prin "Firestarter" (cu videoclip interzis de BBC fiindcă speria copiii!) în 1996 și "Breathe." Succesul american a fost scurt, în schimb în Marea Britanie au avut 7 albume pe locul 1 între 1994 și 2018. A suferit de dislexie, a părăsit școala la 15 ani, lucrează, călătorește și a devenit dansator, apoi solist vocal și textier pentru The Prodigy. Apariția sa punk (cu piercinguri și coafură Mohawk multicoloră) și energia sa scenică uimitoare au devenit faimoase.

Scott Walker. Noel Scott Engel (n. Ohio, 1943) se mută în Anglia, înființează The Walker Brothers și vocea sa de bariton duce pe locul 1 cântecul lor "The Sun Ain't Gonna Shine Anymore". Era un pop-idol adulat în 1967, iar în 1975 reformează grupul pentru 3 albume. Treptat devine o figură enigmatică, lansând 14 albume solo, cu versuri stranii și compoziții experimentale, de avangardă, dar și preluări ale cântecelor idolului său, belgianul Jacques Brel. Este răpus de cancer la 76 de ani, la Londra.

Gabi MATEI

Mereu strălucitor şi plin de surprize

Ediția a 69-a (de altfel afişul utilizează simbolurile Yin şi Yang) a celebrului festival l-a avut pentru a doua oară consecutiv ca director artistic şi co-prezentator pe reputatul cantautor Claudio Baglioni, 67 de ani, secondat de doi cunoscuți actori de comedie, Virginia Raffaele, 38 (a mai

fost în această postură) şi Claudio Bisio, 61, membru în juriu la "Italian Good Talent". Cu o lună înainte televiziunea publică italiană, RAI Uno, a difuzat emisiunile "Prima festiva", care a introdus melomanii în atmosferă, iar în timpul celor 5 zile de concurs n-a lipsit tradiționalul "Dopo festival", animat de Rocco Papaleo, Anna Foglietta şi Melissa Greta Matchetto. După cum spunea Baglioni, festivalul este o imagine în plină mişcare a muzicii uşoare italiene contemporane, o expoziție, nu un muzeu. Sumedenie de emoții şi reverii şi la actuala ediție, fiindcă au fost invitați de marcă: Andrea Bocelli cu fiul său Matteo, Elisa, Riccardo Cocciante, Giorgia, legendarul Pippo Baudo, Loredana Berté (68, fosta soție a lui Björn Borg şi soră a Miei Martini, aflată la al 11-lea Sanremo), Il volo (Gianluca Ginoble, Piero Barone, Ignazio Boschetto s-au întors pe

În Sala Stampa

scena teatrului Ariston după triumful de acum 4 ani, cu "Grande amore"), Ornella Vanoni, Patty Pravo (cam de nerecunoscut datorită operațiilor estetice, dar la fel de iubite). Şi de această dată Baglioni a cântat în duet cu mulți dintre invitați, rezultând momente unice. Claudio Baglioni a fost plătit cu 585.000 de euro, exact ca anul trecut, când, vă reamintesc, a obținut o medie de 10.971.493 spectatori, cu un procent "share" pe micul ecran de 52%, ridicând iarăşi audiența festivalului la un nivel înalt. Scenă dominată de superbe efecte de lumini (fiecare piesă însoțită de altă culoare, în funcție de text) şi cu scară retractabilă (am putea să "furăm" şi noi ideea!), pentru prima oară autoarea cadrului scenografic fiind o femeie, Francesca Montinaro. Au fost utilizate 12 telecamere, dintre care 8 speciale. Baglioni a gândit ediția actuală sub semnul armoniei, scena fiind un golf de mare, în care orchestra şi muzica sunt ca o undă blândă a valurilor. Concertele sunt lungi, se termină târziu în noapte, fiindcă au fost reținute 24 de melodii, toate cântate în prima seară, apoi câte 12, pentru că au fost, fireşte, momentele înafară de concurs. Ca o noutate, seara "cover" (reluări ale unor piese celebre) a fost înlocuită cu una în care artiştii au interpretat piesele din concurs în duet cu personalități ale genului. Alte premiere: nu au mai existat eliminări şi s-a renunțat de asemenea la cele două categorii, Consacrați (Big) şi Tineri (Nuove proposte), având doar o competiție a celor 24 de cântece. Mai mult, fiind vorba de "Festivalul cântecului italian", n-au mai fost

Claudio Baglioni

convocate vedete de peste hotare, nerisipindu-se banii pe nume care veneau să cânte o piesă-două, dar şi în ideea că vedetele peninsulare au ele însele statut internațional. Primarul oraşului Sanremo, Biancheri, a propus ca în aceste zile grupuri de copii să viziteze studiourile radio-TV instalate în piețele principale ale oraşului. Juriul de specialitate a inclus pe compozitorul şi dirijorul Mauro Pagani, fost component al formației de cantautori din Genova a lui Fabrizio D'André (preşedinte), Camila Raznovich, Ferzan Ozpetek, Claudia Pandolfi, Beppe Severgnini, Serena Dandini, Elena Sofia Ricci, Jeo Bastianich, aceştia fiind actori, muzicieni, orchestratori (Pagani a dirijat la Sanremo), regizori, realizatori TV, ziarişti - nume puțin familiare publicului din România, dar respectate aici. Momente emoționante au fost cele în care a fost omagiat îndrăgitul prezentator Fabrizio Frizzi, care ar fi împlinit 61 de ani, dar şi cel în care, simbolic, Andrea

Bocelli a înmânat fiului său, ca o predare de ştafetă, jacheta de piele cu care a debutat la Sanremo în urmă cu 25 de ani. Securitatea la intrarea în sală a fost extrem de strictă, spectatorii fiind controlaţi de cel puţin 10 ori, paşaport, acte, biletul nominal. M-am bucurat mult când Claudio Baglioni (s-au cunoscut la festivalul de la Sopot, în Polonia, când Baglioni era la început de drum) şi criticul muzical Marco Mangiarotti i-au transmis calde salutări colegului nostru

cu... Lucio Dalla

Octavian Ursulescu, pe care veteranul gazetar Mario Luzzato Fegiz îl numea, după Mamaia 1990, "un Renzo Arbore rumeno", Arbore fiind o figură extrem de populară în Italia. De fapt vă aduceţi aminte că în corespondenţa de anul trecut am inclus şi dedicaţia lui Baglioni, aşa cum anunţul făcut atunci a început să prindă contur, bucurându-mă să pot face o poză (autorul imaginilor este Marian Mocanu) lângă statuia lui Lucio Dalla, prima din seria în curs de amplasare în oraş.

Cândva, Adriano Celentano spunea: "Cambia il mondo", iar palmaresul concursului, din păcate, dă dreptate celor care acuză politizarea votului, victoria fiind decisă de juriu şi de Sala stampa (jurnalişti), toţi cu orientare de stânga, aşa cum scrie ziarul "Il secolo XIX". La televot cele mai multe puncte le-a obţinut Ultimo, dar personal cel mai mult mi-au plăcut melodiile interpretate

de Loredana Berté, "leoaica rockului italian" (compoziţie a lui Curreri, de la formaţia Stadio), Simone Cristicchi, Enrico Nigiotti. Iată podiumul: locul I "Soldi" (Mahmood); 2 - "I tuoi particolari" (Ultimo); 3 - "Musica che resta", între autori fiind Gianna Nannini (Il Volo). Premiile speciale au fost direcţionate către "Argento vivo"-Daniele Silvestri (Premiul criticii "Mia Martini"), aceeaşi piesă primind şi distincţia "Lucio Dalla" din partea jurnaliştilor; premiul "Sergio Endrigo" pentru cea mai bună interpretare mi-a dat o mare satisfacţie, fiind acordat lui Simone Cristicchi - "Abbi cura di me" (Ai grijă de mine). Juriul a premiat cel mai bun duet, cel dintre marea vedetă Nada şi tânărul Motta ("Dove è Italia" - chiar aşa, unde mai e?); membrii orchestrei au premiat cea mai bună compoziţie, trofeul "Giancarlo Bigazzi" fiind acordat piesei "Abbi cura di me" (ce folos că a cucerit două premii speciale, dacă n-a figurat, aşa cum merita, între primele trei?). "Argento vivo" al lui Daniele Silvestri a reuşit să cucerească un al treilea premiu special, adevărată performanţă, de această dată trofeul "Sergio Bardotti" pentru cel mai valoros text; premiul TIM, pentru cea mai difuzată piesă, a revenit melodiei "I tuoi particolari" (Ultimo), iar cel mai aplaudat premiu a fost cu siguranţă cel înmânat lui Claudio Baglioni, aflat în plin turneu european - "Amico di Sanremo". Foarte interesantă a fost stabilirea controversatului câştigător (telespectatorii români l-au putut vedea la Eurovision, unde Italia îl trimite automat pe învingătorul de la Sanremo). După televot ordinea era detaşat în favoarea lui Ultimo, care conducea cu 48,80, fiind urmat de Il Volo (30,26) şi Mahmood (20,95).

Mahmood

Dar a intervenit juriul, care i-a acordat lui Mahmood 47,15, aşa încât acesta a triumfat cu 38,92, fiind urmat de Ultimo-35,50 şi Il Volo-18,22. Mahmood are tată egiptean şi mamă italiancă, fiind născut şi crescut la Milano. Victoria sa a născut multe polemici, inflamând telespectatorii, care după cum se poate vedea l-au votat în proporţie de aproape 50% pe Ultimo, dar voturile juriului de onoare şi de la Sala stampa au inversat rezultatul, ceea ce a reiterat diferenţa între ceea ce place publicului şi preferinţele specialiştilor, victoria fiind decisă de fapt de un "salon radical chic", cum scrie presa italiană, şi care a cam umbrit momentele foarte frumoase ale manifestării. Dar cum şi muzica, şi concursul sunt o oglindă a vieţii de zi cu zi, este normal să mai asistăm şi la asemenea situaţii.

Însă ultima seară de festival nu s-a rezumat la mult-discutatul premiu I, pentru că au încântat Eros Rammazotti, alături de Luis Fonsi, anunţând cu această ocazie un turneu mondial cu 100 de concerte; Elisa, cu vocea ei inconfundabilă, cu câteva melodii din repertoriul propriu, dar şi cu atât de gustatul duet cu Baglioni. A fost ultima oară când s-au cântat cele 24 de piese finaliste, votul fiind împărţit astfel: 50% publicul, 20% juriul şi 30% jurnaliştii din Sala Stampa. S-au anunţat cele 3 piese rămase în luptă, fără să se precizeze vreo ordine, s-au re-cântat, s-au adunat

notele. Primele punctaje au fost: 45% Ultimo, 39% Il volo, doar 14% (!) Mahmood. Se votează din nou şi, stupoare, se ajunge la 38% Mahmood, 35% Ultimo, 25% Il volo!! Ierarhia finală, "întoarsă" de juriul de specialitate (de onoare) şi de jurnaliştii din Sala stampa, a fost primită cu vociferări şi chiar cu huiduieli în sală, Ultimo (învingător anul trecut la secțiunea "Giovani") fiind total nedumerit... Comentatorii notează că festivalul de la Sanremo nu putea fi rupt de problemele care frământă societatea italiană actuală, banii (despre care cântă Mahmood) şi emigrația. Cert este că Mahmood a plecat acasă cu mult-râvnita statuetă realizată în întregime manual de artistul venețian Cristiano Moschini, familia acestuia fiind legată de festival din tată-n fiu, semnând şi statueta care se acordă la festivalul filmului de la Veneția. Familia Moschini îşi pune semnătura pe trofeul de la Sanremo de... 59 de ani, acesta reprezentând un palmier pe care stă sprijinit un leu, fiind realizat din 1 kg de argint aurit. Dar festivalul nu are loc doar pe scenă, incluzând o sumedenie de evenimente: dezbateri legate de viitorul cântecului italian, lansări de discuri, parade ale modei, dar şi lansări de produse, între care îngheţată: Claudio Baglioni (cu fistic şi riccota), Virginia Raffaelle (alune şi mere), Claudio Bisio (marron glacé)! În Piața Bresca au fost prezentate diverse cocktailuri cu nume de cântece; de pildă "Uomini soli" (melodia cu care I Pooh a triumfat în 1990) conține zahăr cu gust de muşețel, whisky, bitter de citrice, sifon. Multă lume a fost prezentă la lansarea volumelor "Istoria culturală a cântecului italian" de Jacobo Tomatis şi "Sanremo story" de Bruno Gambarotta, cu diverse întâmplări, poveşti şi fotografii alb-negru. Un mare succes l-a înregistrat ediția actuală on line, cu peste 3 milioane de vizualizări. Formidabilă a fost participarea publicului cu vârste între 15 şi 24 de ani, cu un plus de 45% față de anul trecut. Cele mai comentate momente în social media au fost cele ale Viginiei Raffaelle (o excelentă imitatoare) împreună cu Ornella Vanoni şi Alessandra Amoroso. Aşa cum am putut din nou constata personal, este în primul rând un spectacol de televiziune (cu lungi momente publicitare) şi mai puțin de sală. Orchestra (director muzical al festivalului-Geoff Wesley) a fost la mare înălțime, aproape fiecare melodie având alt dirijor. În a treia seară, celebra interpretă Mia Martini a fost evocată tulburător de actrița Serena Rossi, care dă viață marii artiste în filmul TV "Io sono Mia": la 30 de ani de la prezentarea în concurs a piesei "Almeno tu nell universo", Rossi împreună cu Baglioni şi o orchestră specială au readus marele succes în atenția publicului. De altfel Baglioni a ştiut să păstreze parfumul aparte al muzicii uşoare italiene, prin duete de mare efect, cum a fost şi cel alături de Alessandra Amoroso omagiindu-l pe Pino Donaggio şi cântecul acestuia "Io che non vivo". Baglioni, cu tată polițist şi mamă croitoreasă, este un cantautor prolific, cu peste 350 de compoziții, el fiind şi un bun pianist. În urmă cu 50 de ani s-a calificat în semifinala unui concurs de speranțe, organizat de Rita Pavone, după care a devenit unul dintre cei mai iubiți artişti italieni.

Festivalul de la Sanremo reprezintă un paradox, fiind urmărit de 10 milioane de telespectatori. Iată ce scrie o telespectatoare: "Sunt crescută cu pâine şi cu Baglioni, am toate discurile lui, am mers la toate concertele lui, dar pentru mine Sanremo nu mai există!". Şi totuşi, de ce urmăresc festivalul toți aceşti oameni? Ca să poată vorbi despre el pe social media, la şcoală, la serviciu, ca să judece liber, să critice, să se simtă parte dintr-o familie expertă într-ale spectacolului. De pildă, creşterile în social media au fost uluitoare: plus 289 % pe Facebook, plus 28% pe Instagram, plus 30% pe Twitter. Pe Twitter cele mai difuzate au fost momentele cu Marco Mengoni, Hunziker, Berté şi duetul Baglioni-Mannoia. În fond, "Il festival della canzone italiana" nu mai este un simplu concurs, este un eveniment unde vin diverse fenomene, să le spunem aşa, fiecare cu defectele şi fragilitățile sale. Comentariile, ca de obicei, au curs: că a fost destul de plictisitor, cu cele 24 de cântece finaliste, prea multe indicații pentru televot (şi care, iată, nu a folosit la nimic!), multă publicitate, mult "rap" (mai mult se vorbeşte decât se cântă), polemici despre câştigătorul moral Ultimo şi lipsa lui de educație, despre adevărata câştigătoare, Loredana Berte, despre aşa-zisul "Imn al drogului" al lui Achille Lauro... Dar dincolo de toate rămân recordurile actualei ediții, unul din ele ținând de numărul de jurnalişti, fotografi şi operatori acreditați, prezenți la Sala Stampa de la teatrul Ariston şi la sala "Lucio Dalla" de la Palafiori: nu mai puțin de 1443, veniți nu numai din Italia, dar şi din Australia, Canada, SUA, Argentina, Chile şi, fireşte, România. Am avut din nou onoarea să mă număr între cei 525 jurnalişti de la Ariston, în miezul evenimentelor. Pentru ediția de anul viitor, a 70-a, se pare că Baglioni nu va mai reveni, din păcate, şi se vorbeşte de Amadeus, un prezentator cu ani buni de televiziune în spate. (foto: Marian Mocanu)

cu orchestra de la "Doppo festival"

Corespondență specială de la **Ileana POPOVICI**

Recordurile lui Marius Țeicu

Compozitorul şi interpretul, dublați de un moderator ("entertainer", cum spun americanii) fermecător, acumulează record după record. Pe de-o parte este vorba de popularitatea ieşită din comun a zecilor sale de şlagăre, pe care le fredonăm de-o viață, mici şi mari. Dar cum aceasta nu se poate cuantifica, mult mai palpabil este recordul ce ține de aparițiile sale discografice: doar la casa

Angela Similea, Marius Țeicu

de discuri Eurostar a lansat peste 20 de CD-uri, la sfârşitul anului trecut fiind de altfel distins cu "Discul de aur" de Venera şi Paul Stîngă, conducătorii reputatei case de producție! De această dată, Eurostar ne-a invitat din nou la foarte primitorul magazin "Muzica", la lansarea a nu mai puțin de patru albume purtând semnătura garantată Marius Țeicu. Este vorba de patru CD-uri de tip "Best of", incluzând mari şlagăre scrise de-a lungul timpului. Două din ele, "Trăiesc" şi "Să ne reamintim", retrasează colaborarea exemplară cu Angela Similea, incluzând o parte din cele peste 50 de melodii lansate împreună, mare parte din ele laureate la concursuri importante sau premiate de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor, ale căror refrene au fost reluate în cor de sutele de participanți (gazdele au suplimentat numărul de scaune, anticipând afluența excepțională). Şi cum ar putea uita cineva cântece care fac parte şi azi din existența noastră, cum ar fi "Ce-ar fi să fiu", "Nu voi putea uita niciodată", "Viața este mai frumoasă" (şi chiar că a fost, datorită acestor corifei ai muzicii uşoare româneşti!), "Flacăra nestinsei iubiri", "Cheamă iubirea, ad-o-napoi", "Nu voi plânge niciodată", "Cineva", "Lumina vieții", "Viața merge iubind înainte"? Compozitorul a întreprins numeroase turnee împreună cu Angela, în țară, dar şi peste hotare, fiind astfel martor direct la primirea călduroasă făcută creațiilor sale. Antologică este participarea lor la celebrul festival de la Sopot, din Polonia, când partiturile trimise de TVR n-au mai ajuns, iar Țeicu a scris ştime toată noaptea, una din compozițiile sale, "Pastel", fiind atunci cântată de Angela Similea fără acompaniament orchestral, apelând doar la un grup vocal. După ce câțiva ani de zile a ocolit aparițiile publice (singura fiind cea de anul trecut, la lansarea cărții "Titus Munteanu, un lord al micului ecran", dedicată unuia din mentorii săi), Angela a părut fericită să se reîntâlnească, în această ambianță "ca pe vremuri", cu câțiva dintre colegii săi, dar şi cu admiratorii necondiționați. "Asaltul" acestora a fost atât de consistent, cu tone de flori, îmbrățişări, fotografii, încât doamna Liliana Menadi a prelungit mult programul magazinului după ora de închidere, pentru ca nici unul dintre fani să nu plece fără autograf. Iar la final, Venera şi Paul Stîngă i-au înmânat Angelei Similea "Discul de aur" şi un minunat tort personalizat şi... bio din partea firmei Doux-Art.

Sub reflectoare zecilor de reprezentanți ai mass-media (un alt record al cuplului Țeicu-Similea), un tort similar, dar fireşte cu altă dedicație, a primit şi Marius Țeicu, care şi-a invitat rând pe rând pe scenă prietenii interpreți, pentru a da viață câtorva din cele 41 de titluri de pe cele două albume "Refrene de aur". Acestea au un caracter unitar, incluzând doar melodii pe versurile poetului Eugen Rotaru, plecat dintre noi la sfârşitul anului 2018. Scriitorul Eugen Rotaru a fost un textier prolific şi extrem de înzestrat (deşi la bază era... profesor de chimie!), între realizările sale numărându-se şi un volum despre Gabriel Dorobanțu. Colaborarea dintre Marius Țeicu şi Eugen Rotaru a fost una absolut exemplară, cu peste o sută de cântece elaborate împreună, multe din ele marcând decisiv istoria muzicii uşoare româneşti. Între acestea se numără câteva din titlurile amintite de pe cele două albume ale Angelei Similea, dar şi alte uriaşe şlagăre, cum ar fi "Nu te enerva", "Mă întreb ce să fac?", "Când iubeşti", "Voi cânta pentru mileniul III", "Mama, doar mama", "Ce va fi cu iubirea mea?", "Soarele apare iar", "Tu mi-ai adus fericirea", "Îți voi cânta"... Câțiva dintre invitații de onoare

Angela Similea, Paul Stîngă, Marius Țeicu

au adus la microfon, în uralele publicului, şlagărele "Dau viața mea pentru o iubire" (care după exact două decenii a cucerit din nou "Cerbul de aur" la Braşov, în toamna anului trecut!)-Monica Anghel, "Eu te voi iubi"-Adrian Daminescu, "Te condamn, iubite!"-Silvia Dumitrescu, "Te iubesc"-Paula Seling (a capella), "Eu te iubesc de când te ştiu"-Aurelian Temişan. Dar în sală s-au mai aflat şi alți interpreți care au ținut să nu lipsească de la această sărbătoare a muzicii: Mirabela Dauer, Sergiu Cioiu (care cu această ocazie ne-a invitat la spectacolele sale muzicale de la Bucureşti, la Teatrul Nottara şi la cel de Comedie), Ileana

Şipoteanu, Adrian Romcescu, Aurel Moga, Alexandra Ungureanu. Aurelian Temişan a fost însoțit de soția sa, actrița Monica Davidescu, cât şi de fetița care-i calcă hotărât pe urme, aşa cum n-au lipsit de la eveniment compozitorul Jolt Kerestely, actrița şi prezentatoarea Alexandra Velniciuc, Rodica Munteanu (văduva lui Titus Munteanu), regizoarea muzicală Alexandra Cepraga, poeta Rodica Elena Lupu, legendara realizatoare radio Lucia Popescu Moraru, violonistul Petrică Pană, Ioana Tufaru (fiica Andei Călugăreanu dorea să lanseze, tot la Eurostar, un disc al mamei sale, dar s-a lovit din păcate de obtuzitatea ultimului soț al artistei), cunoscutul meloman Doru Chiriacescu.

Venera şi Paul Stîngă, Angela Similea

Emoționată, dar în acelaşi timp fericită, actrița Maria Rotaru, văduva lui Eugen Rotaru, a mulțumit cu lacrimi în ochi tuturor celor prezenți, anunțând editarea, în toamnă, a unei cărți închinate neuitatului textier.

Cu cele patru noi albume lansate cu acest prilej, casa de discuri Eurostar şi-a consolidat poziția fruntaşă în rândul caselor de producție autohtone, cel puțin pe tărâmul muzicii uşoare neavând de departe nici un rival.

Marius Țeicu este de departe compozitorul nostru cu discografia cea mai bogată (numai la casa de discuri Eurostar a editat, cum spuneam, peste 20 de albume!), conştient fiind că muzica sa trebuie să circule, să fie cunoscută, mai ales în prezent, când difuzarea la Radio şi TV este sub orice critică. Popularitatea uriaşă a şlagărelor lansate de el împreună cu Angela Similea (au peste 40 de titluri împreună) este dublată şi de faptul că multe dintre ele au fost recompensate cu distincții prestigioase. Şi ce şi-ar mai dori un creator decât să beneficieze în egală măsură de iubirea marelui public şi de aprecierea specialiştilor?

Mă voi referi înainte de toate la acele cântece distinse cu premii importante, mai ales că fiecare din ele îmi trezeşte emoții suplimentare, amintindu-mi de serile când eu însumi anunțam la microfon laurii respectivi. În ordinea de pe disc, "Cheamă iubirea, ad-o-napoi" a primit Premiul Juriului la Festivalul "Melodii '87" de la Bucureşti, în timp ce "Lumina vieții" a fost recompensată cu atât de importantul premiu al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România pe anul 1979 – cea dintâi recunoaştere oficială majoră pentru creația lui Țeicu. "Nu-mi lua iubirea" a cucerit premiul I la festivalul Melodii '86, în timp ce melodiei "Voi râde iar" i-a fost conferit Premiul Juriului la festivalul "Melodii '81" (inițiativă a unui om care a făcut imens pentru muzica uşoară românească, Ladislau Hegheduş). După trei ani, deci la "Melodii '84", piesa "Trăiesc" primea distincția supremă, Marele Premiu. Dar, cum am mai spus, premiile sunt importante, sună ca o confirmare a "lucrului bine făcut" (n-am găsit... altă rimă, vorba lui Mircea Diaconu din scheciul TV scris de Dan Mihăescu), dar diplomele se îngălbenesc, pe plachete se aşterne praful (îmi închipui câte trofee are de îngrijit Rodica, soția compozitorului!), cupele încep la un moment dat să ruginească, însă ceva nu va dispărea niciodată: iubirea marelui public, de care Marius Țeicu şi cântecele încredințate de el Angelei Similea se bucură din plin. Cu puțin timp în urmă, Marius Țeicu a primit Placheta de excelență din partea Alexandrei Dobre, directoarea generală a Centrului pentru Seniori al Municipiului Bucureşti; ei bine, pe scena Teatrului Elisabeta, aşa cum face de fiecare dată şi la Gala laureaților, la Festivalul internațional "George Grigoriu" de la Brăila, unde este preşedinte al juriului, compozitorul (care altminteri, emotiv, nu apare niciodată la TV în emisiuni în direct!) a provocat publicul să cânte împreună cu el şlagăre mai vechi, drept care corul de sute de voci a fost absolut impresionant. Mai e ceva de comentat?

Pe CD-ul intitulat "Trăiesc" toate cele 14 cântece sunt şlagăre pe care Angela Similea ni le-a sădit în suflet cu vocea sa unică şi fervoarea, pasiunea incomparabile. Între ele, alte duete cu compozitorul, din perioada turneelor de succes efectuate împreună, "Tu, iubirea mea" şi "Nu uita", sau o melodie care te duce automat cu gândul la emisiunea TVR de uriaşă audiență născută din mintea iscoditoare a lui Titus Munteanu, "O dată-n viață". Dar vreau să-l văd (mai bine zis să-l aud) pe cel care, chiar fără a poseda cine ştie ce înzestrări muzicale, nu va porni a îngâna, sfios, alături de Angela, refrenele binecunoscute ale unor piese cum ar fi "Nu voi plânge niciodată", "Iubeşte-mă mereu", "Cineva", "Te-aş alege din nou". Eu o fac chiar acum, sigur că nu mă aude nimeni!

Octavian URSULESCU

Seniori de 5 Stele

Peste 20 de personalități din toate domeniile de activitate au fost laureate la Gala Seniorilor de 5 Stele, un eveniment de excepție organizat de Primăria Capitalei prin Centrul pentru Seniori al Municipiului București, în parteneriat cu Asociația ”Cultură, Educație, Tradiție și Spiritualitate”. Găzduit de la Sala Savoy a Teatrului de Revistă ”Constantin Tănase”, evenimentul a reunit mari actori și artiști români, oameni de cultură, medici, realizatori de televiziune, coregrafi, oameni de știință și din mediul academic, alături de peste 400 de seniori bucureșteni care au simțit, au aplaudat și s-au bucurat la unison, reuniți pentru un scop nobil: acela de a-i omagia pe cei mai valoroși reprezentanți ai unor generații de elită, inclusiv cea a muzicii de toate genurile, care au marcat prin activitatea și cariera lor societatea românească și au făcut ca România autentică, valoroasă, să fie apreciată pretutindeni.

Voicu Enăchescu, Miruna Ionescu, Alexandra Dobre

Actorii Vladimir Găitan, Ion Dichiseanu, Alexandru Lulescu și Costel Constantin, interpreții de muzică ușoară Corina Chiriac, Doina Spătaru, Marian Nistor - liderul formației SAVOY și Petre Geambașu, interpreții de muzică populară Gheorghe Turda, Ștefania Rareș, Aneta Stan, apoi Prof.Univ.Dr. Monica Pop, Managerul General al Spitalului Clinic de Urgențe Oftalmologice, Alexandra Cepraga, regizor muzical (Televiziunea Română), Alexandru Mironov, Voicu Enăchescu, dirijorul Corului ”*Preludiu*” al Centrului Național de Cultură ”*Tinerimea Română*”, Florentina Satmari (realizator de emisiuni TV de folclor), violonistul Petrică Pană, șef de orchestră, coregraful Dumitru Theodor Vasilescu, profesor și cercetător în domeniul folclorului și al dansului autentic românesc, Valentina Spânu, președinta Asociației ”*Credință și Demnitate*” și Gheorghe Chioaru, președintele Federației „*Omenia*” a Caselor de Ajutor Reciproc a Pensionarilor din România au fost marii sărbătoriți ai galei. ”*Mulțumesc foarte mult pentru recunoaștrerea meritelor artistice și a celor peste 50 de ani de activitate susținută pe tărâmul muzicii*” – a spus Petre Geambașu. ”*(...) este un moment foarte fericit al vieții mele, dar și al carierei care a început în 1960 și continuă, slavă Domnului și acum! Sunt un senior cu o activitate intensă, în putere, vocea îmi... merge și cred că mai aveți mult timp de-acum încolo să mă ascultați!*”

Corina Chiriac

Alexandra Cepraga

Prezentată de actrița și cântăreața Miruna Ionescu, *Gala Seniorilor de 5 Stele* a fost deschisă cu un moment muzical susținut de violonistul Valentin Albeșteanu și de pianistul Valentin Cucu, urmat de recitalul baritonului Marius Nine, acompaniat de cei doi virtuozi. Interpretul este absolvent al secției canto a

A. Dobre, Marian şi Dorina Paraschin Nistor (Savoy)

interpretat piese de muzică uşoară, populară şi instrmentală: Maria Cătălina Georgescu, David Adrian Ştefan, Ingrid Maria Boengiu, Ana Stănciulescu, Cristina Maria şi Rareş Mihai Florescu (vioară). *"Este un prim eveniment de acest gen, pornit din dorința doamnei Primar General de a cinsti personalități care şi-au creat din profesia lor o religie, devenind adevărate modele ale societății civile româneşti"* – a spus Alexandra Dobre, Director General CSMB, cea care a înmânat şi distincțiile premianților, *"un eveniment care îşi propune ca în acest timp al valorilor răsturnate să aducă în lumină destinele cu har ale unor oameni care au contribuit la definirea neamului românesc, integrându-l într-un orizont nemărginit de timp şi spațiu"*. Actorul Naționalului bucureştean, Costel Constantin a mărturisit, emoționat: *"Am sosit în Bucureşti în 1969, exact acum 50 de ani, adus de la Iaşi de Radu Beligan, director pe atunci la TNB, odată cu Ovidiu*

Petre Geambaşu

Universității Naționale de Muzică Bucureşti, la clasa maestrului Nicolae Constantinescu, membru al corul de cameră "*Preludiu*" al maestrului Voicu Enăchescu, este colaborator al Corului Academic Radio şi corului Filarmonicii "George Enescu".

"Mi-am pus tot sufletul în această meserie şi sunt foarte onorată pentru premiul oferit, mai ales că, deşi sunt pensionară, continui să lucrez, să fiu solicitată, fie ca regizor muzical, fie în juriile marilor festivaluri de muzică, naționale şi internaționale!" – a menționat Alexandra Cepraga, regizor muzical. Alte momente artistice au fost oferite de copii talentați care au

Valentin Cucu, Valentin Albeşteanu, Miruna Ionescu

Iulian Moldovan şi cu Florina Cercel, de la Timişoara. Deci am încă alt motiv să sărbătoresc, pe lângă zecile de roluri din teatru şi film... Vă mulțumesc pentru această onoare şi vreau să vă felicit şi pentru înființarea micilor teatre bucureştene, cu săli superbe, unde pot evolua artişti, regizori, actori, scenografi din toate generațiile, cu texte bune, solide, minunate şi ce este cel mai important, pentru faptul că sunt accesibile oricui!". De remarcat şi faptul că Alexandra Dobre a premiat-o în aceeaşi seară pe Florina Cercel *"actriță de frunte a teatrului şi filmului românesc, pentru cariera de decenii închinată artei şi marelui public"*, cu ocazia zilei sale de naştere, sărbătorită pe scena Teatrului Tineretului, la finalul spectacolului "*Gaițele*" de Al. Kirițescu. (Foto: Ruslan Chetrosan)

Oana GEORGESCU

Rapsodii la Câmpulung-Muscel

Scriam cândva că nu întâmplător Festivalul internațional al romanței "Crizantema de aur" de la Târgoviște a atins, după 51 de ediții, un nivel atât de înalt, fiind într-un fel, cum spunea un titlu celebru, "marele fluviu care-și adună apele". Între "afluenții" importanți, cărora li se datorează menținerea interesului pentru romanță și descoperirea unor voci noi, la loc de cinste se situează festivalul "Rapsodii de toamnă" de la Câmpulung-Muscel, ajuns la ediția a 13-a și desfășurat în principal prin strădania unei interprete și textiere cu performanțe notabile atât la "Crizantema de aur", cât și la alte manifestări de gen (Zlatna, Chișinău, Bocșa, Baia-Mare, Timișoara). Am numit-o pe Mariana Claudia Filipescu, absolventă a Școlii populare de artă din Pitești și câștigătoare a Trofeului "Nae Leonard" în anul 2011; dânsa a fost directoare artistică a festivalului și membră în juriu, alături de prof. Constantin Ticuleanu (președinte), prof. Moise Mitulescu, prof. Raisa Bârnaz (Republica Moldova), Gheorghe Nicolescu. Comitetul de organizare a inclus Primăria municipiului Câmpulung-Muscel, Cercul Militar Câmpulung (condus de Luigi Toma, director general al festivalului), Casa Sindicatelor "C. D. Aricescu" (director Sergiu Cicu), Casa de cultură "Tudor Mușatescu" (director Liviu Cioacă). Ediția cu un număr, sperăm… norocos, a fost indiscutabil un succes, având în vedere participarea extrem de bogată, cu concurenți din zece localități ale țării, dar și de la Chișinău și Strășeni (Republica Moldova). Trofeul "Nae Leonard" a fost acordat lui Alexandru Demeter din Câmpeni, jud. Alba, remarcat și pe scena festivalului "Te-aștept pe-același drum" de la Zlatna. De această dată a întrunit sufragiile juriului prin interpretarea melodiei "Romanța mea" de George Grigoriu, pe versuri de Mircea Block. Aminteam de rolul important jucat de aceste competiții mai mici, iar dovada o găsim chiar în palmaresul de la Câmpulung, unde pe pozițiile următoare s-au situat două valoroase concurente care, peste numai câteva săptămâni, aveau să strălucească și la Târgoviște. Mai mult, Nicoleta Vasile din Aninoasa, jud. Dâmbovița, avea să cucerească acolo chiar Trofeul "Crizantema de aur"! La "Rapsodii", ea a fost distinsă cu premiul I, cântând "Bătrânul tei" de Dan Mizrahy, versuri Mariana Ionescu. Recompensată cu premiul II (a cântat "Vioara", de Mia Braia), Alina Ureche din Republica Moldova va confirma și ea la "Crizantema de aur", cum spuneam, justețea aprecierii juriului muscelean. Premiul III a rămas, cum s-ar spune, acasă, fiind cucerit de localnica Nicoleta Solomon, cu "Dragă toamnă" de Vasile Veselovski, versuri Mihai Maximilian. Cercul Militar a acordat un premiu special Anei Ghibea din Târgoviște, iar juriul a înmânat mențiuni unor soliști cu bune prestații: Octavian Cosmin Dinuț (Băilești, inexplicabil omis de la premii la alte concursuri), Michael Cetean Fakner (Brad), Daiana Berbec (Târgoviște), Daniela Bărbuceanu (Pitești), Tamara Sclifos (Republica Moldova). În acompaniamentul unei valoroase orchestre, "Doina Bascovului" din Pitești, dirijată de prof. dr. Cătălin Iancu, au fost oferite entuziastului public și trei recitaluri. În cel propriu, Claudia Mariana Filipescu a lansat creația dirijorului și compozitorului Moise Mitulescu, pe versurile Marianei Chirtoacă, "Romanță pentru Câmpulung", ce va deveni în viitor imnul festivalului. Celelalte două recitaluri au adus la rampă laureatele principale ale ediției 2017 și anume Gabriela Șeicanu din Brașov (Trofeul), respectiv Doina Bordea Eremia din Timișoara (premiul I), într-un firesc racord cu ediția anterioară. Festivalul a fost prezentat de Sergiu Cicu, directorul Casei de cultură a sindicatelor "C. D. Aricescu", și de Diana Bumbeneci, ziaristă la publicația "Evenimentul muscelean".

Iată așadar că în țară, adesea puțin sau deloc mediatizate, au loc asemenea manifestări muzicale de ținută, ce mențin vie flacăra interesului pentru genuri puțin popularizate, deși cu mare priză la public.

Lelia PRUNDU

Mariana Filipescu

Juriul

Organizatori și laureați

Şase formaţii

De Ziua Dorului, formaţia **VUNK** lansează “Mi-e dor de tine”, o baladă puternică, primul single de pe viitorul album, care se va lansa în toamnă şi este compus de Cornel Ilie. Cântecul este o colaborare cu Anastasia Sandu, iar videoclipul piesei realizat de Sandu Anton. De 25 de ani pe scena din România, VUNK a adus inovaţii în rock-ul românesc. Primul videoclip 3D, primul concert multimedia, primul afiş exclusiv din GIF-uri sau primul videoclip filmat live pe Facebook. Compozitoare şi interpretă, Anastasia Sandu are melodii proprii, colaborări cu artişti precum Puya, Fly Project şi piese compuse în studio de ea pentru Lora, Fly Project, Nicole Cherry, Vanotek, Nicoleta Nucă.

CUANTUNE lansează un nou single, de data aceasta în limba română, însoţit de un video pe măsură. “Patima” muzicii plină de “pasiune şi extaz” pe fundalul sonor al unor “vibrante ecouri de bas” presărate de vocea catifelată şi jazzy a Elisabetei, prinde contur în noul single CUANTUNE.

Alex & The Fat Penguins lansează *Somebody*. Videoclipul este regizat de Andu Miron, iar scenariul - Alex Coţofan. Actriţele Iulia Verdeş şi Lorena Luchian dau viaţă celor două personaje, formaţia îmbogăţindu-şi componenţa cu un nou membru, chitaristul Mircea Steriu. Alex & The Fat Penguins este o formaţie de rock alternativ cunoscută pentru mesajele sociale pe care le promovează prin muzică, iar prin “Urlă Pământul” au tras un semnal de alarmă asupra pericolelor la care supunem mediul înconjurător. Componenţa: Alex Coţofan (voce şi chitară), Mihai Ungureanu (bass, backing vocals), Daniel Rizea (chitară), Mircea Steriu (chitară) şi Ionuţ Tebeica (tobe).

Populara formaţie din Republica Moldovă – **Alternosfera** – a lansat un album la Arenele Romane din Bucureşti. Acesta este cel de-al VI-lea material discografic şi este prilejuit de aniversarea a 20 de ani de la înfiinţarea trupei. Videoclipul primului single de pe viitorul album, “Lucis”, a fost deja publicat, piesa fiind un “remake alternosferic” al Luceafărului eminescian.

Formaţia **Fried Friend** a lansat cel de-al patrulea single, intitulat “Fried Friend”, abordând în linii mari stilul electronic-rock. Elementele de drum and bass, progressive şi post-rock pot fi de asemenea regăsite. Componenţa Fried Friend: Endy Glikman – voce, Andrei Cornea - samples, programming, producător audio, Andrei Neamţu - chitară, producător audio, Dragoş Pitaru – bass, Cătălin Cioargă – tobe, Matei Mihai - visuals

Fried Friend

Una din formaţiile emblematice ale rock-ului timişorean, **Univers**, revine pe scenă cu un concert unic la Reflektor Venue, în cadrul căruia membrii trupei au interpretat albumul „Zgomotele oraşului“, un disc care din cauza cenzurii comuniste nu a văzut lumina zilei. Nu au mai cântat de vreo 40 de ani deloc şi n-au modificat nimic la textele pieselor făcute pe vremea aceea de Ştefan Dandu, cenzurate de autorităţile comuniste. Piesele albumului „Zgomotele Oraşului” au fost cântate o singură dată de formaţia Univers, în luna mai a anului 1978, la Casa Studenţilor, chiar dacă autorităţile de atunci nu au aprobat textul şi nici titlul materialului. În vara acestui an, muzicienii au reînregistrat melodiile originale şi au scos albumul “Zgomotele Oraşului”. Muzicienii au o vârstă şi nu se gândesc să mai cânte şi pe viitor.

Univers

Florin-Silviu URSULESCU

O carieră exemplară

Când, în anul 2014, Vasile Menzel primea din mâna Preşedintelui României Ordinul Naţional "Serviciu credincios" în grad de Cavaler, "în semn de apreciere a întregii sale activităţi, pentru performanţele în domeniul muzicii, teatrului şi filmului, pentru dăruirea cu care a promovat valorile culturale româneşti", toţi cei prezenţi au realizat că se aflau în faţa unei figuri aproape legendare, despre care din păcate nu se scrie şi nu se vorbeşte suficient, pe măsura realizărilor sale, de o complexitate rar întâlnită. Pentru că, titra un cotidian central, "Duetul vocal şi dansatorii de step "Fraţii Mentzel" este cel mai longeviv din România". De origine germană (deşi nu cunoaşte limba!), Vasile "Pasy" Menţel (Menzel, Mentzel) împlineşte în 2019 80 de ani, deşi fizicul şi vioiciunea nu-i arată, aşa cum a demonstrat de altfel prestaţia sa superlativă, în Anul Centenarului, în montarea-record cu "Vlaicu Vodă". Încă din 1970 a condus, timp de un deceniu, diverse orchestre proprii, cu care a făcut numeroase înregistrări la radio, televiziune, cinematografie, precum şi concerte de succes. Aminteam de step, dar acesta nu este unicul său talent într-ale dansului, fiindcă a semnat coregrafia la numeroase spectacole, între care "Urmaşul lui Don Quijote", "De la Stan şi Bran la Muppets" (piese proprii), "Păpuşa cu piciorul rupt", "Pufuşor şi Mustăcioară", "Faţa-n faţă cu o hoaţă". Din 1955 a semnat numeroase texte, inclusiv la cântece de muzică uşoară, dar mai ales s-a ilustrat în postura de apreciat critic muzical, publicând eseuri şi articole în reviste din câteva ţări (SUA, Canada, Australia), subiectele abordate trădând nu o dată un cercetător pasionat, investigând zone ale muzicii mai puţin cunoscute marelui public. Între titlurile care ne-au reţinut atenţia am cita "Maeştri: Ravel, Stravinsky şi Milhaud au cochetat cu jazz-ul", "Romanian musical, a battle with ignorance", "Menuhin şi maestrul suprem", "Prinţul operetei", "Muzica, de la Biserica Albă la Athénée-Palace", "Kabaret", "Muzica şi celelalte arte", "Charlie Parker şi jazz-ul Bop", "Muzica e-un passe partout", "Iosif Ivanovici, un Johann Strauss român", "Jazz-ul de la cabaretul Minton's Playhouse", "Muzica din cafenele", "Cheia buclucaşă a lui Mozart", "Enescu-un festival, o simfonie", "În lumea lui Ludwig", "Nietschenianul Wagner", "Muzica cu M (mare)", "De la jazz la sârbe şi hore", publicând şi câteva volume cu subiect muzical, alături de alte zeci de cărţi (scenarii de teatru, dramaturgie, poezie, interviuri). Să nu uităm că Vasile Menzel a terminat Facultatea de Teatru, la IATC, unde şi-a susţinut cu brio, în 2004, Doctoratul, absolvit Magna cum laudae, fiind de altfel membru fondator al câtorva instituţii teatrale importante, unde între altele şi-a pus în valoare înzestrările muzicale, cu compoziţii, orchestraţii, dirijat, interpretări.

Se înţelege, melomanii mai în vârstă nu pot uita fantasticul duet al Fraţilor Menzel, cu atâtea apariţii de mare succes. Dintre cei doi, Eugen, inginer, este mult mai puţin cunoscut, separat, marelui public, comparativ cu Vasile, ale cărui realizări apar, între altele, pe 3 DVD-uri. După apariţiile pe disc ale perioadei romantice, alături de vedete feminine cum ar fi Lavinia Slăveanu, Roxana Matei sau Pompilia Stoian, Pasy Menzel şi-a continuat în forţă activitatea discografică, pe casete sau CD-uri, de fiecare dată cu muzică originală. După albumele "Fraţii Mentzel" (casa Electrecord, în limba germană), "Iulie", "Rock and roll", "Toi, toi l'homme", "Toată tinereţea mea", el a lansat, începând cu anul 2010, patru albume de succes la casa de discuri Eurostar: "Un buchet de fericire", "How do you do?", "De ziua ta", "Iubesc femeia". Inregistrările au fost făcute în studiourile Midi Sound (Jolt Kerestely), Mircea Drăgan, Vasile Menzel. De numele lui se leagă numeroase titluri care au circulat mult în epocă şi care n-ar fi rău dacă ar mai fi difuzate, măcar la Radio România: "O stea", "Poveste de dragoste", "Statuile", "Sunt un vagabond", "Dar de primăvară", "Cercuri", "Taina iubirii", "Nu ştiu ce-mi faci", "În faţa dragostei

UN BUCHET DE FERICIRE
Muzica, versurile şi interpretarea: **Vasile Menzel**
Înregistrările au fost făcute în studiourile: JOLT KERESTELY, MIRCEA DRĂGAN şi VASILE MENZEL

1.	Un buchet de fericire	2:33
2.	Adoraţie	4:02
3.	O sărutare dacă-mi dai	2:29
4.	O stea	4:34
5.	Te zăresc mereu	3:20
6.	Toi, toi, l'home (tu, tu, omule)	3:08
7.	De ziua ta	2:45
8.	Toată tinereţea mea	2:43
9.	Sunt un vagabond	4:57
10.	În faţa dragostei mă-nclin	3:53
11.	Rock and roll	2:43
12.	Mărţişoare, mărţişoare	2:20
13.	Vai de băiatu'	4:26

Cântecele de la numerele 11 şi 13 sunt cântate de **Fraţii MENTZEL**
Grafica: Mihai-Cristian Rampelt
Producător: Paul Stîngă
COMPACT disc DIGITAL AUDIO
E 554
P&C 2009
6 421786 045544
Eurostar
Toate drepturile producatorului si ale autorilor sunt rezervate.Utilizarile neautorizate ale acestei inregistrari prin copiere, inchiriere, imprumut, reprezentare publica sau transmitere radio si Tv sunt strict interzise si se pedepsesc conform legii.
TIPAR SC. TIPOGRAFIA FILARET SA. CUI RO 1454716
Str. G-ral. BERTHELOT nr. 88
Tel: 021-3164529 & 021-3164530
RDS 031-4057814
E-mail: eurostar_ltd@yahoo.com
www.cdeurostar.ro

mă-nchin", "Balada morarului", "Adorație", "Doar la telefon îți spun", "Parfumul iubirii", "Umbre şi lumini", "Cântul meu", "Rochia de bal", "Limba de clopot", "Mărțisoare, mărțisoare", "Vai de băiatu'", "Te zăresc mereu", "Tu, tu, omule", "O sărutare dacă-mi dai", "Regina nopții", "Te zăresc mereu"… Chiar că este mare păcat şi nu ne referim aici doar la piesele de muzică

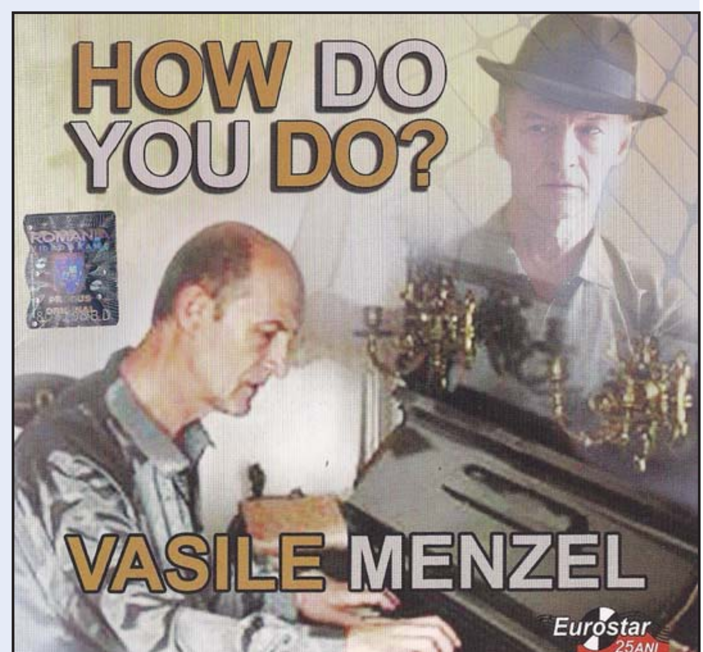

uşoară, fireşte cele mai cunoscute, pentru că Vasile Menzel a semnat şi muzică de film sau de teatru. A fost actor, solist vocal şi a evoluat cu duetul Fraților Menzel în câteva spectacole de neuitat ale Teatrului de revistă "Constantin Tănase", cum ar fi "Do, re, mi, fa, etcetera" sau "Revista 58". Pe tărâmul filmului muzical de televiziune a apărut, între altele, în producțiile marilor

maeştri ai genului, Valeriu Lazarov ("Game", mențiune specială la festivalul de la Monte Carlo) şi Titus Munteanu ("Examen", premiu la festivalul "Anonimul"). A dirijat, între altele, Orchestra de estradă Radio, Orchestra de estradă a Institutului Politehnic din Bucureşti (de necrezut că pe vremuri exista aşa ceva!), Fanfara din Râmnicu-Vâlcea, orchestra de estradă din Popeşti-Leordeni şi, se înțelege, propria orchestră.

Avem în față câteva zeci de pagini din care am încercat să concentrăm măcar o parte semnificativă din sutele de aprecieri consemnând în mass media performanțele sale artistice, ce ar putea fi puse sub titlul unuia din aceste articole "Vasile Menzel, cel mai complex artist român"! Într-una din emisiunile sale radiofonice, Doru Popovici îl caracteriza astfel: "Vasile Menzel este un liric fermecător, cu o muzicalitate rafinată. Ca muzician, i-am apreciat meditația despre Mozart. Muzicalitatea sa se conturează tainic, ca un imn creat de Bernard de Ventadour. Arta sa "este respirația Domnului iertător de păcate. E puterea iubirii dătătoare de viață şi moarte". Criticul muzical Cătălin Pavel consemna în revista "Muzica": "Este pasăre, este avion? Nu, este super Vasile Menzel, artistul în dreptul căruia poți trece fără rezerve eticheta "una din cele mai tari prezențe scenice din România". Cântăreț, compozitor, scriitor, dansator de step, actor, regizor sau mai bine zis "one man show", maestrul Menzel a făcut senzație într-un club, având o mobilitate ieşită din comun, un optimism contagios şi, nu

în ultimul rând, un şarm aparte". Tot în revista "Muzica" a elogiat şi Oana Victoria Anghel prestația de la clubul respectiv: "Maestrul stepului din anii '60, Vasile "Pasy" Menzel, a cîntat în deschiderea concertului de la Wings Club şi ne-a uimit pe toți cu energia sa. Ei bine, omul acesta, cu trecutul său amețitor, care a cântat, a dansat, a "sărit" pe melodiile sale, ba chiar a flirtat cu publicul, ne-a demonstrat că la orice vârstă poți fi dinamic şi să te bucuri de fiecare moment". Iar colegul de breaslă Nicu Alifantis, la rându-i autor de muzică de teatru, este şi mai elogios: "Te felicit din toată inima pentru tot ceea ce faci. Eşti extraordinar şi vreau să-ți spun: ca tine aş vrea să fiu! Nu glumesc, sunt de-a dreptul impresionat de energia şi vitalitatea ta. Să-ți dea Dumnezeu sănătate şi putere!". Nu e păcat, parcurgând cele de mai sus, să nu ne străduim să punem în valoare pe acest autentic campion? Şi nu este singurul caz, dintr-o listă în care mai găsim atâtea şi atâtea nume trecute pe nedrept în umbră în aceasta lume grăbită şi superficială…

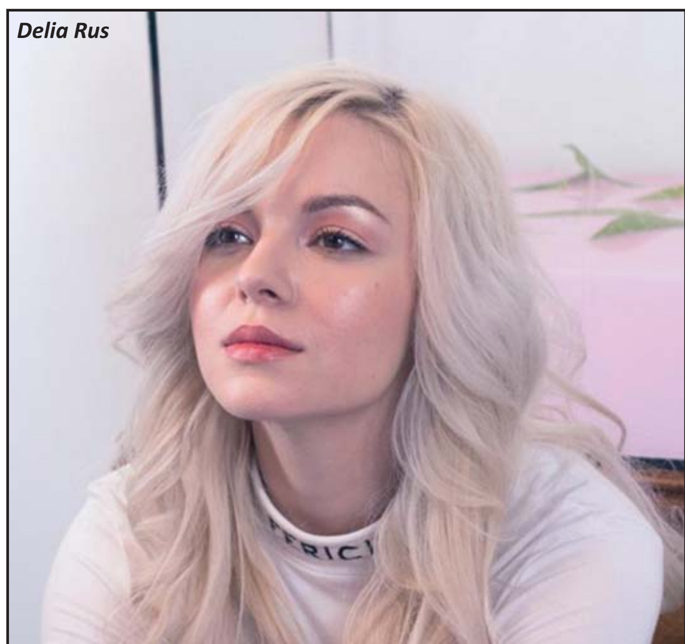
Octavian URSULESCU

Afirmări / Confirmări

În anul în care artistul ar fi împlinit 80 de ani, **Jean Gavril** şi **Feli** îi aduc un omagiu lui Dan Spătaru şi îi dedică soţiei artistului o nouă versiune a piesei "Îţi pare rău (şi-mi ceri împăcarea)". Jean şi Feli şi-au dorit ca prima care ascultă versiunea interpretată de ei să fie Sida Spătaru, soţia lui, femeia din spatele solistului şi aşa au ajuns cu piesa la doamna Spătaru, căreia îi şi dedică interpretarea. Este o versiune sensibilă, spre deosebire de versiunea mai veche a rapperului Spike, cu text "adiţional". Din păcate, în prezentare se foloseşte sintagma "cântecul lui Dan Spătaru", în loc de "cântec interpretat de Dan Spătaru". Aşa că suntem nevoiţi să spunem tinerilor ziarişti că este cântecul LUI Alexandru "Şoni" Imre, compozitor, orchestrator şi dirijor de renume al orchestrei Electrecord, instrumentist de marcă în jazzul tradiţional şi în stilul swing.

Spre "clasice" şi-a îndreptat atenţia şi **Delia Rus**, care înregistrează „De-ai fi tu salcie la mal", compusă de Horia Moculescu şi lansată în 1973 de Mihaela Mihai. Ni se spune că ea aduce o nouă semnificaţie versurilor scrise de Mihai Maximilian, reorchestrând (?) unul dintre cele mai mari şlagăre din istoria muzicii româneşti ("am cântat-o aşa cum am simţit-o eu"), dar maniera vocală forţată ("modernă"?) nu este un atù al noii versiuni, iar specificaţia finală ne-a uluit: Muzica - Delia Rus, Solo, Kovia (N.A: de fapt este vorba de un negativ minimalist pe computer), Editor: Roton Music Publishing. 16 cu „Dacă pleci", lansările solistei au adunat peste 40 de milioane de vizualizări pe YouTube. Cel mai recent single - Iartă-mă - a "închis" povestea de iubire începută în "Fericire/ Chip de chin" şi continuată cu "Alandala".

Delia Rus

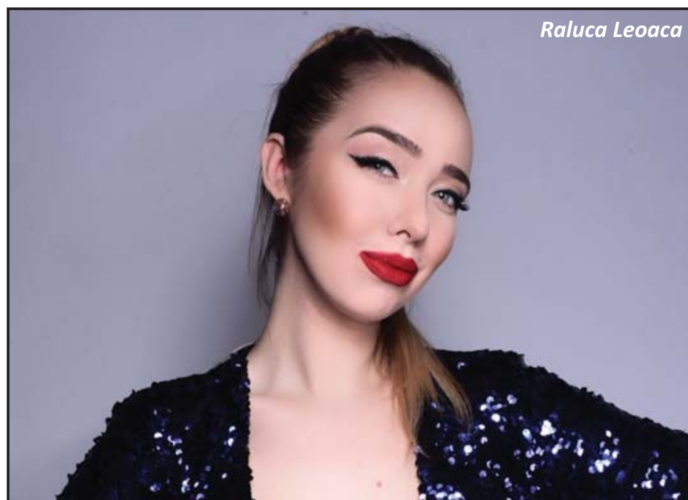
După plecarea a milioane de români în străinătate, apare acum o nouă noţiune: "proiect internaţional". **Oana**, născută şi crescută în România, dar devenită cunoscută în Ecuador, revine cu un nou single - „Sisas", o colaborare cu Reykon. În timpul unei excursii în Ecuador, a captat atenţia unei televiziuni naţionale şi a apărut în emisiuni TV precum „Combate" şi „Atrevidos". Oana s-a întors în Spania pentru a-şi urma adevărata chemare: muzica şi l-a contactat pe Costi, imprimând astfel single-ul „Duro" (locul 2 în topul iTunes Ecuador). Succesul a fost remarcat şi de Reykon, care a vrut să colaboreze cu Oana la noua versiune a piesei „Duro", intitulată „Sisas". „El Lider", albumul său de debut lansat în 2018, a ocupat prima poziţie în topul US Latin Album Chart. Tot un astfel de "proiect" este şi Alex Toma, care lansează "Amor Amor". Deşi s-a născut în România, Alex Toma şi-a petrecut mare parte a vieţii la Roma, unde a fost concurent la X-Factor Italia. Pasiunea pentru muzică şi-a descoperit-o de mic, influenţa sa principală fiind Michael Jackson. Tot atunci a descoperit pianul, instrument pe care l-a studiat ani la rând şi de care se declară în continuare fascinat.

Cu sute de mii de persoane care-i urmăresc fiecare mişcare, atât online cât şi offline, **BiBi** este una dintre cele mai interesante personaje din noua generaţie. Tânăra revine cu un nou single - „Unde ai fost până acum" - compus de ea alături de echipa DeMoga Music. La doar 16 ani, BiBi reuşeşte să îmbine şcoala, pasiunea pentru muzică şi vloggingul cu un mare succes. După single-ul „Ciocolata",

a fost aleasă de Disney pentru a da voce unuia dintre personajele principale din serialul Disney „Star Darling”, fiind mai apoi parte din Festigal, una dintre cele mai complexe producții realizate în România. Au urmat piese precum „Coji de portocale”, „Dansez cu inima ta”, „Road To Monaco”, „Un pic, un pic”, care au adunat zeci de milioane de vizualizări. BiBi își menține relația specială cu fanii prin intermediul vlogului, canalul de YouTube al artistei depășind 450 000 de abonați.

Demn de notat este şi parcursul **Ralucăi Leoaca**. Cu un CV notabil, cu zeci de activități muzicale, cursuri de muzică şi experiență ca Vocal Coach în cadrul şcolii Crina

Raluca Leoaca

Mardare Music Experience, brăileanca lansează single-ul şi videoclipul „Rolul secundar”, compus de Synthetic Music, videoclipul fiind regizat de Alma Andreescu. Legăturile Ralucăi cu industria muzicală sunt multiple, începând de la studiile din domeniu, până la participări alături de artişti ca Delia, Sore, Tudor Turcu în cadrul unor concerte ca backing vocal sau cu texte scrise pentru melodii. A participat la concursul “Ti amo” Oneşti şi a început să studieze pianul de la vârsta de 6 ani.

Termenii de altădată cum ar fi “cel mai popular” sau “cel mai cunoscut” a fost înlocuit de termenul “cel mai vizualizat”. De pildă, “cel mai vizualizat” grup românesc - **Fly Project** - lansează “Mexico”. Hiturile lor au peste 1

miliard de vizualizări online. ”Mexico” este prima lansare a grupului de la hit-ul “Get Wet”, care a adunat zeci de milioane de vizualizări pe Youtube şi peste 1 milion de stream-uri pe Spotify, dar şi o continuare a hiturilor internaționale “Musica” şi “Toca Toca”, cu un mix de engleză şi spaniolă, cu care Fly Project a cucerit topurile şi cluburile din întreaga lume. Fly Project este într-un turneu internațional care se numeşte #WeMakeTheWorldDance.

Gabi MATEI

Cornel Constantiniu: „N-ați văzut o fată?”

Albumul de față este unul din cele două pe care casa de discuri Eurostar i le-a consacrat îndrăgitului interpret, readus astfel, meritat, în atenția melomanilor. Cornel Constantiniu s-a lansat în 1970, când a cucerit concursul TV „Steaua fără nume”, în anul următor fiind distins cu premiul I la Mamaia. Actor profesionist, el a tălmăcit ideal song-urile poetice ale lui Alexandru Mandy, piesa titulară fiind de altfel emblematică pentru cariera sa prodigioasă. Colecția aceasta de 16 cântece ilustrează perfect fervoarea şi căldura interpretărilor protagonistului. Înafara compozițiilor lui Mandy, 2 la număr, figurează pe disc Ionel Tudor cu 3 (între care şlagărul ”Nu îți spun ”te iubesc”), Temistocle Popa (2), Vasile V. Vasilache (cu un alt hit, ”Lasă lumea să vorbească”), Valențiu Grigorescu (2, între care cunoscuta ”Noapte de catifea”), Marcel Dragomir, Ion Cristinoiu, Cătălin Crişan. Un loc aparte, nu numai prin cele 3 compoziții, îl ocupă Sabin Păutza, prieten fidel încă din perioada studenției ieşene. Cântecul „Brad bătrân”, pe versurile lui Nicolae Iorga, a triumfat la popularul concurs TV ”Şlagăre în devenire” în anii ’80.

Ioana Sandu: „Cum se alintă o femeie...”

Deşi este ea însăşi o textieră valoroasă (să nu uităm că în viața de zi cu zi este profesoară de limba română), cunoscuta interpretă Ioana Sandu îşi pune cu generozitate talentul în slujba altei poete, Gabriela Drăghici, pe această remarcabilă apariție a casei de discuri Eurostar. Este o colaborare foarte interesantă între două sensibilități feminine de excepție, pentru că Gabriela Drăghici a cunoscut durerea, singurătatea şi dorul de casă şi de cei dragi, fiind stabilită peste hotare. Aşa s-au născut poezii tulburătoare cum ar fi “L-am rugat pe Dumnezeu”, “Unde-i fericirea mea?”, “Cum aş putea?”, “Să fii străin”, “Să plângă”, “Oare de ce?”, “Viață, viață”, tălmăcite vibrant de Ioana Sandu. Este un album cu trei protagonişti, de fapt: interpreta, autoarea versurilor şi autorul muzicii la toate cele 13 piese, valorosul compozitor Francisc Reiter, care semnează în egală măsură orchestrațiile şi mixajul. (**O. G.**)

Colega mea din rândul patru

Cu Anca am fost coleg la Liceul "Dimitrie Cantemir", care de curând a aniversat 150 de ani de la înfiinţare. Şcoala era la jumătatea distanţei între casele noastre, ea locuind pe atunci pe Calea Moşilor, până a se construi blocurile de azi. Culmea e că peste ani, după divorţ, avea să revină cu fiica ei Ioana într-un asemenea bloc, pe aceeaşi arteră, la intersecţia cu str. Mihai Eminescu... Unii se vor fi mirat, poate, că am scris Anca, dar acesta era prenumele ei real, cel care a transformat-o în Anda, pentru a evita cacofonia, fiind, după câte am înţeles, actorul Mircea Crişan, la un spectacol televizat prezentat de el. Anca era mai mare decât mine, fiind, ca vârstă, între mine şi fratele meu Florin-Silviu. Dacă noi eram glorii la diverse Olimpiade şcolare şi ale echipei de baschet antrenate de prof. Enric Klosowski, ea era vedeta trupei de teatru a liceului, patronată de actualul teatru Nottara. Pentru că nu muzica, e bine de subliniat acest lucru, a fost marea ei pasiune dintotdeauna, ci teatrul. Deşi talentul ei era uriaş (cine poate uita faimoasele scenete jucate la TVR alături de Toma Caragiu, de pildă?), ciudatele comisii de admitere de la IATC o tot respingeau, dar ea s-a ambiţionat, nu s-a lăsat şi a intrat la facultatea de profil după numeroase tentative, când era deja un nume în lumea artistică: nu că ar mai fi avut nevoie, dar a ţinut să aibă "patalamaua", cum spunea, diploma de actriţă cu studii...

Invitat de colega mea, am văzut-o pentru prima oară în postură de cântăreaţă la un concert al celebrei, în epocă, formaţii Sincron, conduse de Cornel Fugaru. Din microrecitalul ei, n-am să uit niciodată, m-a impresionat "Tombe la neige", celebrul şlagăr al lui Salvatore Adamo, atât interpretarea, cât şi accentul (eu însumi datorez mult profesorilor noştri de franceză de la "Cantemir") fiind impecabile. A devenit rapid o vedetă a muzicii uşoare româneşti, reprezentând ţara noastră la festivalurile internaţionale "Cerbul de aur" de la Braşov (menţiune în 1969) sau la cel de la Knokke-le-Zoute (Belgia), într-o echipă din care mai făceau parte Marina Voica şi Dida Drăgan. A fost căsătorită cu actorul Dan Tufaru, la rândul lui foarte muzical, vedetă în show-uri TV de divertisment, rodul iubirii lor fiind Ioana Tufaru, cea care îi păstrează mamei sale o duioasă amintire, fiind de altfel cea care a propus casei de discuri Eurostar editarea unui album "remember" - un "Best of" care să reunească mari succese ale unei cariere excepţionale. Că Anda n-a fost uitată ne-a dovedit-o acum câţiva ani un spectacol închinat ei de artişti tineri, pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase"...

Aceste două acolade biografice şi-au propus să-i ajute şi pe melomanii din generaţiile recente să cunoască personalitatea acestei artiste înscrise cu majuscule în "cartea de aur" a muzicii noastre uşoare. Să luăm, de pildă, "O portocală" (sunt sigur că atunci când regretatul meu coleg de emisiuni radiofonice Ovidiu Dumitru a scris versurile fructul cu pricina se găsea încă în magazine, altminteri piesa n-avea nici o şansă să fie difuzată!), creaţia lui Marius Ţeicu din 1973. Compozitorul îmi povestea că în acel an se afla într-un turneu cu Anda, intrarea lui în scenă fiind întârziată de faptul că publicul cerea numeroase bis-uri cu acest cântec! Ţeicu însuşi a introdus refrenul în colajele sale cu hit-uri, fiind nevoit să-l interpreteze "live" pretutindeni, de pildă la finalul festivalului internaţional "George Grigoriu" de la Brăila, unde este preşedinte de juriu, sau la Gala unde a primit Placheta de Excelenţă din partea Centrului pentru Seniori al Municipiului Bucureşti. Tot Ţeicu este autorul altei melodii cunoscute, din 1987 de această dată, "Strop de viaţă". De-a lungul timpului, pe micul ecran s-au afirmat o serie de prezentatori la emisiunile pentru copii, unii dintre ei fiind parcă făcuţi pentru asta: Daniela Anencov, Iurie Darie, Anca Ţurcaşiu, Eugen Cristea, Mihai Constantinescu, nemaivorbind de Anda Călugăreanu sau Ioan Luchian Mihalea. Aşa încât nimic mai firesc ca Anda să fie "cap de listă" în distribuţia unui film care şi astăzi poate fi difuzat, pentru că nu are nici un rid, îndeosebi în plan muzical. Muzica aparţine marelui compozitor Eugen Doga şi a fost înregistrată în 1980, premiera având loc un an mai târziu, iar la lansarea albumului "Mari succese" al maestrului Doga de către casa Eurostar, la magazinul Muzica, Medeea Marinescu ("Mirabela") şi Mihai Constantinescu ("Scăpăric") ne-au reamintit tema muzicală a filmului, reluată în cor de toţi cei prezenţi, după aproape patru decenii! Pelicula a făcut într-adevăr epocă, dar nu numai din punct de vedere artistic. Chiar dacă regizor a fost Ion Popescu Gopo, varianta sovietică a avut-o drept regizoare pe Natalia Bodiul. Datorită ei, aceasta fiind fiica lui Ivan Bodiul, primul-secretar de partid din Moldova, Eugen Doga şi autorul versurilor, poetul Grigore Vieru, au putut trece Prutul! Operator a fost Alecu Popescu, fratele lui Gopo, iar de sunet s-a ocupat Dan Ionescu. "Maria" era Gilda Manolescu, decedată de mică, "Zâna pădurilor" era

Ingrid Celia, în banda sonoră mai cîntînd Dem Rădulescu, Alexandrina Halic, Jorj Voicu, Rodion Hodovanski, grupul feminin 5T (excelent în cântecul "Metamorfoze"), toți sub bagheta lui Cornel Popescu, cu orchestra Radio,

înregistrările efectuându-se în studioul muzical de la TVR. Anda Călugăreanu a întruchipat un personaj neuitat, "Oachi", pe disc fiind două secvențe ce au încântat copilăria multora. Din păcate şi de neînțeles, deşi a fost un succes uriaş, Eugen Doga n-a mai fost solicitat pentru alte colaborări în România, aşa încât după aceea a făcut faimoase studiourile de film de la Chişinău şi de la Moscova, cu "Şatra", "Gingaşa şi tandra mea fiară", "Anna Pavlova", "Lăutarii"...

Nu pot uita, fireşte, marile şlagăre ale Andei: "Seara" de Radu Şerban (piesă apropiată de maniera folk căreia i s-a dedicat un timp, părăsind muzica uşoară), "În rândul patru" de Temistocle Popa (cântată cu mare succes şi de Dan Spătaru), "N-am noroc" de Ion Cristinoiu (ce a beneficiat în anii din urmă de o reuşită reactualizare din partea lui Cornel Ilie şi a formației Vunk), "Nu mai imita" de Radu Şerban, "Nu te supăra" de Paul Ghentzer (compozitorul şi şeful de orchestră s-a repatriat şi s-a stabilit la Breaza). Acestora se cuvine a le adăuga trei titluri internaționale atât de legate de interpretarea sa încât mulți cred că ea le-a şi lansat: "O, mamă, tu", "Te-aş ruga", "Eu sunt Albă-Ca-Zăpada". Avem de-a face cu o mică istorie a genului, cu lucrări ale unor compozitori de valoare, aproape uitați azi: Adalbert Winkler (ocazie de a ne reîntâlni cu vocea admirabilă a lui Aurelian Andreescu), Gelu Solomonescu, Paul Ghentzer, Edmond Deda. În perioada când repudiase total muzica uşoară, dedicându-se activității în "Cenaclul Flacăra", a şi compus câteva cântece folk, aplecarea ei către genul poetic fiind ilustrată de piesa "Orgoliu" de Nicu Alifantis, pe versurile poetei Nina Cassian. Ca să nu mai vorbesc de faptul că înzestrările sale artistice complexe i-au permis să abordeze convingător şi cu lejeritate inclusiv piese folclorice.

Călătorule meloman, abate-ți paşii prin zona străzii Clucerului, nu departe de Piața 1 Mai, şi vei descoperi acolo Intrarea Anda Călugăreanu, solista fiind între foarte puținii artişti onorați de municipalitate. Dacă n-ai o floare la îndemână, trimite măcar un gând pios...

Octavian URSULESCU

George Enescu: „Strigoii"

Casa de discuri Capriccio din Austria a realizat această înregistrare în premieră a oratoriului în 3 părți din 1916 al lui George Enescu, pe libretul lui Mihai Eminescu. Orchestra simfonică a radiodifuziunii din Berlin este dirijată de Gabriel Bebeşelea, solişti fiind soprana Rodica Vica, tenorul Tiberius Simu, baritonul Bogdan Baciu şi basul Alin Anca. Pe coperta de mare eleganță (de fapt o casetă incluzând şi un booklet de 48 de pagini în română, engleză şi germană, cu fotografii, versurile, prezentarea protagoniştilor) apar numele compozitorilor Cornel Țăranu (reconstrucție) şi Sabin Păutza (orchestrație). În interiorul booklet-ului de care aminteam, Cornel Țăranu şi Gabriel Bebeşelea prezintă pe larg melomanilor biografia lui Enescu, precum şi cele două lucrări, cea de-a doua fiind Fantezia Pastorală pentru orchestră mică din 1899.

Nicolas Simion: „Romanian Ethno-Jazz"

Un album (Esteban Prodcom, 2019 – 7Dreams Records) absolut excepțional al reputatului saxofonist Nicolas Simion, care semnează în egală măsură muzica (înafară de celebra "Hora staccato" a lui Grigoraş Dinicu), aranjamentele şi producția discului, a cărui masterizare s-a făcut la Köln, în Germania. Avem de-a face cu lucrări inspirate de teme celebre, cum ar fi "Sanie cu zurgălăi" (Richard Stein), "Căluşarii", "Am un leu şi vreau să-l beau", "Perinița", "Sârba-n căruță", "Asta-i seara lui Crăciun", "Bordeiaş, bordei, bordei", "Ciocîrlia", geamparale, dansuri din Banat sau un colind din Hunedoara. Este de fapt o selecție din CD-uri de top ale muzicianului, care are alături nume de marcă din jazz-ul autohton şi internațional. În egală măsură, în booklet-ul cuprinzător şi elegant, protagonistul semnează o adevărată dizertație despre jazz-ul românesc, făcând o reverență în fața colegilor de ieri şi de azi.

Festivalul Național de Romanțe
Crizantema de aur
-Ediția a 52-a, Târgoviște, România-

COMUNICAT DE PRESĂ

Vă facem cunoscut că în perioada **17-19 octombrie 2019** se va desfăşura în municipiul Târgovişte cea de-a 52-a ediţie a **Festivalului Naţional de Interpretare şi Creaţie a Romanţei Româneşti „Crizantema de Aur", sub patronajul Comisiei Naţionale a României pentru UNESCO**. Festivalul este organizat de Consiliul Local Târgovişte, Primăria Municipiului Târgovişte, Consiliul Judeţean Dâmboviţa, Centrul Judeţean de Cultură Dâmboviţa şi Teatrul „Tony Bulandra" Târgovişte, în colaborare cu Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale, cu Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România şi cu Uniunea Muzicienilor din Moldova şi în parteneriat cu Radio România şi cu Televiziunea Română - *posturile regionale Iaşi, Cluj, Craiova, Timişoara, Târgu-Mureş şi Moldova.*

Ediţia din acest an este dedicată celebrării prin Romanţă a Patrimoniului muzical şi poetic naţional şi Anului omagial al satului românesc.

În acest context, precum şi din dorinţa de a aduce la cunoştinţă cât mai multor interpreţi şi compozitori de romanţe fenomenul muzical naţional de la Târgovişte, **organizăm preselecţii regionale în România pentru Concursul de Interpretare al Festivalului Naţional „Crizantema de Aur" în:** ***Cluj – 30 mai 2019, ora 10.00, la Sala Radio România Cluj; Iaşi – 31 mai 2019, ora 11.00, la Casa de Cultură a Studenţilor din Iaşi; Bucureşti – 14 iunie 2019, ora 11.00, la sediul Radio România din Bucureşti, studioul T3; Constanţa – 15 iunie 2019, ora 14.00, la Teatrul de Operă şi Balet „Oleg Danovski" din Constanţa; Târgovişte – 21 iunie 2019, ora 11.00, la Casa Romanţei din Târgovişte; Craiova – 28 iunie 2019, ora 11.00, la Opera Română Craiova; Republica Moldova – la Filarmonica Naţională „Serghei Lunchevici" din Chişinău, în perioada 15-25 iunie 2019, în colaborare cu Uniunea Muzicienilor din Moldova,*** *conform calendarului detaliat în* ***Regulamentul Oficial disponibil pe site-ul www.crizantemaaur.ro***.

Totodată, **Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România şi Uniunea Muzicienilor din Moldova vor participa la pregătirea Concursului de Creaţie, prin organizarea preselecţiilor romanţelor înscrise în competiţie, la Bucureşti şi, respectiv, la Chişinău, în perioada 15 - 25 iunie 2019**, conform calendarului detaliat în Regulamentul oficial.

Dragostea pentru romanţa românească – gen muzical de patrimoniu al culturii naţionale, aflat în geneza Imnului Naţional – respectul pentru interpreţii şi creatorii ei valoroşi, precum şi interesul public manifestat constant la nivel naţional şi internaţional pentru ROMANŢĂ în marea familie a genurilor muzicale de patrimoniu, ne determină să continuăm procedurile oficiale la Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale şi la Comisia Naţională a României pentru UNESCO în vederea **înscrierii ROMANŢEI în Lista Reprezentativă UNESCO a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanităţii**.

Ediţia a 52-a a Festivalului „Crizantema de aur", care se va desfăşura în perioada 17-19 octombrie 2019 la Târgovişte, va fi structurată pe trei mari secţiuni: Concursul de Interpretare; Concursul de Creaţie; Concerte şi Recitaluri extraordinare susţinute de mari artişti ai scenei româneşti şi internaţionale, de câştigători ai Trofeului „Crizantema de aur" din România şi din Republica Moldova, acompaniaţi de orchestre şi de dirijori profesionişti. Totodată, o secţiune aparte o constituie cea a evenimentelor asociate Festivalului, care includ: *Programul Naţional de Concerte „Comori ale Romanţei", realizat în România şi în Republica Moldova; *Lansări editoriale şi discografice; *Dezbateri şi mese rotunde dedicate rolului Romanţei în patrimoniul cultural naţional. Evenimentele asociate festivalului vor avea loc în zone istorice din România şi Republica Moldova, în perioada iunie – decembrie 2019, inclusiv la „Casa Romanţei" din Târgovişte - spaţiu muzeal unic în România, care îşi desfăşoară activitatea sub patronajul Federaţiei Europene a Asociaţiilor, Centrelor şi Cluburilor pentru UNESCO.

Sponsor oficial: COTNARI

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Loredana BALTAZAR, Corina BURA, Daniela CARAMAN FOTEA, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Lavinia COMAN, Oana GEORGESCU, Sorin LERESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Mirela MERCEAN-ŢÂRC, Doina MOGA, Alexandru PĂTRAŞCU, Diana ROTARU, Constantin-Tufan STAN, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro
http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x